

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER

Odpri strani

ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske
Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Mulj v pitni vodi

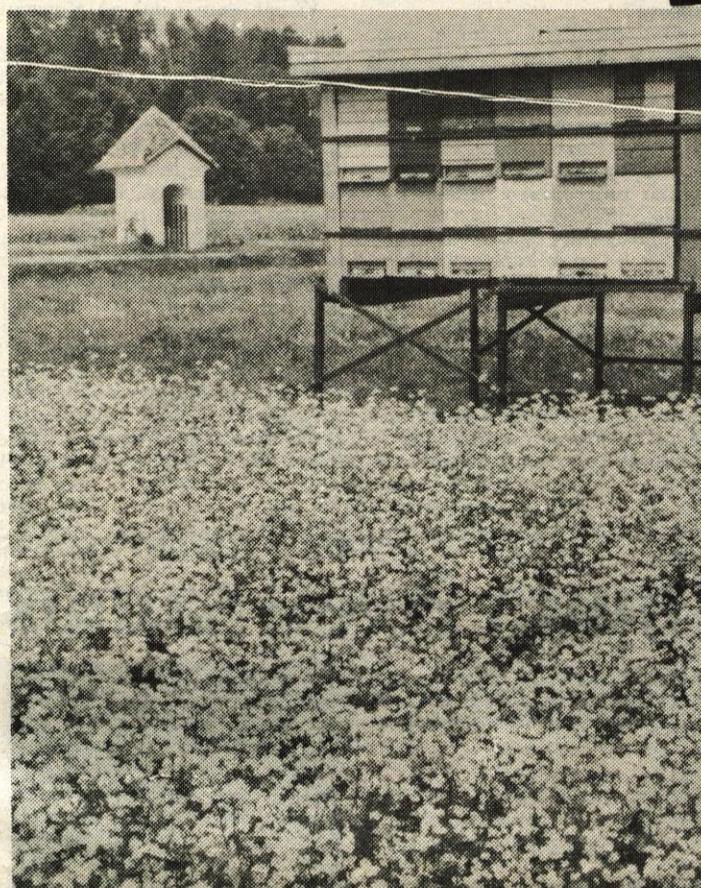
Jesenice, 15. septembra — Minuli teden je jeseniška Železarna opravila redno čiščenje akumulacijskega jezera v Javoriških Rovtih, kamor voda čez leto nanesi veliko zemlje iz bližnjega gozda. Ob potoku Javornik je tudi zajetje za pitno vodo in vodovod za naselje Javornik.

Ob letošnjem čiščenju verjetno niso dovolj pazili, saj so odpake in mulj onesnažile vodovod. Zdravniško pomoč zaradi črvesnih obolenj je iskalo 122 občanov, sanitarni inšpektorji pa so ugotovili, da jih je verjetno zbolelo vsaj še petkrat toliko.

Ko so o tem problemu razpravljali na seji jeseniškega izvršnega sveta, so resno opozorili na ekološka onesnaženja zaradi malomarnosti. Pred nedavnim je tudi v Kranjski gori steklo za 80.000 kubičnih metrov odpak in sreča je, da ni prišlo do hujše ekološke katastrofe.

Dotrajani javorniški vodovod bo treba čimprej popraviti, najbolj ugodna rešitev pa je v tem, da se javorniški vodovod priključi na vodovodno omrežje iz Završnice.

D. S.

V Tovarni števcev zahtevajo višje plače

Kranj, 15. septembra — Prejšnji četrtek so delavci TOZD Števci v Iskri Kibernetiki na izrednem zboru zahtevali 30 odstotkov višje osebne dohodek. Odgovor naj bi dobili do srede, 14. septembra.

V sredo, 14. septembra 1988, se je ponovno sestal izvršni odbor sindikata TOZD Števci. Vodilni delavci delovne organizacije in TOZD so sindikalnim delavcem predstavili odgovore na izražene zahteve. Vodstvo je pripravilo enotno rešitev za celotno delovno organizacijo in podprtjo zahteve sindikata Števcev, sindikalne konference Kibernetike in pobudo republiškega sindikata, da mora biti najnižji osebni dohodek 450.000 dinarjev. Predlagana rešitev sicer pomeni določeno uravnivovalko, vendar je

treba pomagati delavcem, ki so najbolj ogroženi. Takih je največ ravno v TOZD Števci.

Ob 12. ur so delavci prekinili delo in počakali na odgovore vodstva. Direktorji so zbrane delavce seznanili s predvidenim povečanjem osebnih dohodkov in z odgovori na zahteve. Vznešenjeni delavci Števcev so glasno opozarjali na nemogoče živilske razmere in se z njimi niso v celoti strinjali. Izvolili so 11-članski stavkovni odbor in za četrtek napovedali stavko.

Stavkovni odbor je po sestanku z vodstvom DO in TOZD

Števci ponovno proučil odgovore in ugotovil, da so bile zahteve delavcev s predlaganim povisitvijo plač v septembru in oktobru izpolnjene, saj ugodnejša rešitev ni izvedljiva. Stavkovni odbor je v četrtek, 15. septembra 1988, s tem seznanil delavce, ki so nadaljevali z delom. Vedo namreč, da bi štrajk le ogrozil likvidnost in izpolnitveni naročil. Stavkovni odbor bo spremljal iskanja za nadaljnje povečanje plač v oktobru. V Števcih uspešno izpolnjujejo mesečni načrt proizvodnje, zato si nekaj odstotkov lahko obetajo tudi od višjega faktorja stimulacije in znižanih republiških prispevkov, ki jih je obljubil republiški izvršni svet.

Alojz Boč

Zasoljena ozimnica

Preden smo si opomogli od nakupov premoča in ostale kurjave za zimo, od nakupa šolskih potrebskih, od nakupa jesenskih oblačil in obutve, že je pred vratiti ozimnico. Če smo se pred tednom dni še spraševali, kako drag bo letos krompir, koliko bo treba odšteti za jabolka, papriko, čebulo in morda še kaj, kar pač za prehrano potrebujemo preko zime, te dni že računamo in preračunavamo, koliko in kaj bo moč sploh kupiti.

Leta nazaj smo bili vajeni pri sindikatu v delovnih organizacijah naročiti nekaj gajbic jabolka, morda tudi čebulo, papriko in krompir. Nato smo stroške za ozimnico odplačali v obrokih in ozimnico si je večina delavcev lahko privoščila. Letos, ko že tako in takoj komaj seštejemo dinarje iz meseca v mesec, marsikdo resno premišljuje, ali si bo ozimnico sploh še lahko privoščil, ali bi kupil trideset ali petdeset

kilogramov krompirja, ali so jabolka za prehrano res nujno potrebna, ali ni čebula le razvada... ali bi šlo tudi brez tega ali onega. Seveda vedno znova najde odgovore, da so to pač tista živila, ki jih je težko pogrešiti, in za katere naj bi pač denar še vedno imeli. Toda glede na to, da bo za kilogram krompirja iz ozimnice treba odšteti tam od 1100 do 1500 dinarjev, za jabolka od 1.300 do 1.600, za čebulo tisoč dinarjev, tudi ta hrana postaja draga. Banka je povedala, da olajšav za kreditne obresti ne more dati, in tako tudi možnost nakupa ozimnice preko obročnega odplačevanja zaradi visokih obresti ni več izhod iz številnih jesenskih stroškov. V nekaterih delovnih organizacijah bodo to skušali urediti sami, večina shramb in kleti pa bo letošnjo zimo gotovo pričakala bolj praznih kot polnih. Kako pa delajo delavci s praznimi želodci, pa smo zadnje mesece že videli.

V. Stanovnik

JUBILEJNI MOPED SHOW
na GORENSKEM SEJMU V KRANJU v petek,
23.9. ob 19. uri

Predprodaja vstopnic po 4.000 din

- Turistična agencija ODISEJ
- Gostilna SEJEM
- Uprava PPC Gorenjski sejem Kranj

Osnovne organizacije sindikata!
Pri nakupu nad 50 vstopnic je cena vstopnice 3.500 din

nastopa celotna ekipa

100
STO ŠTOSOV IN 1/2
MOPED ŠOV

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

Adria Airways obvešča, da je s septembrom pričela samostojno sprejemati in odpošiljati letalske blagovne pošiljke z letališča Brnik. Telefon:
064/27-085

D. Sedej

ni. Ni namreč vse nacionalizem. Umazane pričinske ulice niso posledica nacionalizma, ampak neurejene komunalne službe in nizke civilizacijske in kulturne ravni na Kosovem, prerivanje prvošolčkov ni nacionalizem, ampak predvsem otroška razigranost. Kaj lahko pa se prvo ali drugo zlorabi v nacionalistične namene.

Po sodbi Slovenije je treba sprostiti človeške in naravne potenciale pokrajine, Jugoslavijo pa mora pri tem pomagati, vendar ne z možmi pod orožjem, ampak z nasveti, kapitalom, strokovnjaki, tehnologijo. Prav to pomoč najbolj potrebuje Kosovo. Očitno sedaj reprezacija vlada v pokrajini. Represija je včinkovito delovanje državnih organov pa ni eno in isto. Preveč poudarjam prvo, premalo pa drugo. Ljudje imajo zato občutek (in dokaze) neenakosti pred zakonom, enkrat na škodo enega, drugič na škodo drugega. Povsem odveč je sedanja politična igra, merjenje moči, kdo bo koga. Vse se sicer odvija pod gesmom boja za red, vendar gre pravzaprav za boj za oblast. Vse te stvari je treba presojati pametno, trezno, brez predstodkov in fige v žepu, analitično in dolgoročno. Na Kosovu je preveč ljudi že užaljenih, upravičeno ali neupravičeno okrivljenih. Zato nam je pamet v tem trenutku še kako potrebna.

J. Košnjek

Ogromni presežki v interesnih skupnostih

Blokiranih je 12 milijard dinarjev

Kranj, 15. septembra — Vse tiste interesne skupnosti, ki so za več kot 3 odstotke prekoračile dovoljeno porabo, morajo do 10. oktobra znižati prispevne stopnje. Najhujši položaj je v zdravstvu, kjer »blokada« znaša več kot vsi presežki interesnih skupnosti.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva Kranj so imele gorenjske samoupravne interesne skupnosti v osmih mesecih letosnega leta za 12 milijard in 391 milijonov dinarjev presežkov na žiro računih. Skupna prekoračitev sredstev je kar 11,5 odstotkov nad dovoljeno prekoračitvijo, kar je izredno veliko in obenem posledica dejstva, da so imeli gorenjski sisi presežke že lani, letos pa so po novem zakonu lahko računali le z dotokom sredstev nad dovoljeno lanskim porabo in ne z lanskim realizacijo, povečano za 131 odstotkov. Lanskoletne presežke so morali torej odšteti, prispevne stopnje se niso pomembno znižale, zato so prekoračitev tudi tako visoke.

V Kranju je zatorej sredstev nad dovoljeno porabo za 4 milijarde 519 milijonov dinarjev, v Radovljici za 3 milijarde 381 milijonov dinarjev, v Škofiji Loka za 2 milijardi 913 milijonov, v Tržiču za milijardo in 576 milijonov dinarjev, medtem ko v jeseniški občini ni presežkov. Če pogledamo po interesnih skupnostih Kranja, znaša presežek v izobraževanju 112 milijonov, raziskovanju 100 milijonov, kulturi 183 milijonov, telesni kulturi 333 milijonov, otroškem varstvu 632 milijonov, socialnem skrbstvu 169 milijonov, zaposlovanju 131 milijonov in zdravstvu 2 milijardi 859 milijonov...

Med interesnimi skupnostmi imajo največ težav v zdravstvu, kjer se obenem pojavitajo tudi blokirani računi zdravstvenih skupnosti. Skupna »blokada« v kranjskem zdravstvu je torej kar 6 milijard 197 milijonov, škofjeloškim milijardu 582 milijonov, tržičkem milijardu 422 milijonov, jeseniškem 2 milijardi 165 milijonov in radovljiskem 3 milijardi 528 milijonov. Drugače pa je gorenjsko izobraževanje preseglo dovoljeno porabo za 5,9 odstotkov, kultura za 13 odstotkov, telesna kultura za 12,34 odstotkov, otroško varstvo za 9 odstotkov, socialno skrbstvo za 36 odstotkov, zaposlovanje za 43 odstotkov, zdravstvo za 13 odstotkov in raziskovanje za 162 odstotkov s tem, da v raziskovanju znašajo dovoljeni presežki 114 milijonov, dejanjski pa znašajo 185 milijonov dinarjev.

Vse skupnosti, ki so za več kot 3 odstotke presegle dovoljeno porabo, morajo do 10. oktobra znižati prispevne stopnje. Več kot 12 milijard dinarjev, ki jih je prispevalo gorenjsko gospodarstvo, pa je blokiranih, »mrtvih«, edina sreča je, da jih lahko banka uporablja v svojem kreditnem potencialu. Vse interesne skupnosti so dolžne napraviti temeljito analizo, pri Službi družbenega knjigovodstva pa pričakujejo, da že čez mesec dni ne bo tako ogromnih prekoračitev na žiro računih gorenjskih interesnih skupnosti.

D. Humer

Štiriindvajsete letne olimpijske igre Seul 88

Naš zastavonoša Matija Ljubek

Kranj, 15. septembra — Točno ob 02.30, v noči od petka na soboto, bodo na osrednjem stadionu in Seulu zadonele slavnostne fanfare ob slovensem odprtju letosnjih že štiriindvajsetih letnih olimpijskih iger. Na igrah v Južni Koreji bo nastopilo rekordno število športnikov in športnic iz 160 držav sveta. Naš zastavonoš v paradi jugoslovenskih reprezentantov bo kaunist Matija Ljubek.

Med športniki je tudi 155 jugoslovenski tekmovalci in tekmovalk, od tega le 38 žensk. Med našimi je tudi šest Gorenjan.

Vsi upamo in želimo, da bodo med igrami športniki in gledalci živeli v resnični harmoniji in bratstvu. S tem bomo potrdili, da smo za svet brez diskriminacije in ponižanja, vreden človekovega dostojanstva in obstoja. Le tako se ne bo ponovil masaker z olimpijskimi iger leta 1976 v Münchenu.

D. Humer

Ob odhodu mladincev k vojakom

Slovesa naj ne grenijo skrbi

Ljubljana, 13. septembra — Sredi tega meseca odhaja v vojašnice širok na Jugoslaviji skoraj štiri tisoč slovenskih mladincov, so povedali na današnji tiskovni konferenci v republiškem sekretariatu za ljudsko obrambo. Obenem ko so opozorili na nevarnosti na poti, so bodočim vojakom in njihovim staršem zagotovili, da je odveč njihov strah zaradi odhoda v oddaljene in neznane kraje.

Odhod k vojakom pomeni za vsakega mladincu prelomnico v njegovem življenju, saj se novim obveznostim in spremenjenim življenjskim razmeram pridruži še drugačno okolje. Gre tudi za ločitev od svojcev, kar je zlasti za starše boleč dogodek. Če je ob teh občutkih navzoč še strah, kam odhajojo njihovi sinovi in kako jih bodo tam sprejeti, potlej pred slovesom gotovo niso odveč razumevajoče in spodbudne besede.

Predvsem zato so med tiskovno konferenco v republiškem sekretariatu za ljudsko obrambo naničali nekaj podatkov o letošnjem naboru in odhodu obveznikov k vojakom. Osnovna značilnost tokratnega nabora, ki so ga prvič izvedli sami ob sodelovanju občinskih upravnih organov, je bila ponovna prisotnost obveznikov na naboru, o napotitvi nabornikov po garnizijah pa so odločale komisije pri občinskih svetih za SLO in DS. Mladi odhajojo k vojakom šestkrat na leto; največ jih bo v skupini od 14. do 20. septembra, ko gredo na služenje vojaškega roka zlasti bodoči študentje.

Vsi fantje seveda ne morejo ostati doma, kar je posebno letos povzročalo skrbi nemalo staršem. Ker so mladi premalo seznanjeni, kaj jih čaka ob prihodu v armado, je njihova negotovost toliko večja. Zato so v vodstvu slovenske mladinske organizacije pripravili za bodoče vojake sporočilo, v katerem jih seznanajo z osnovnimi pravicami in dolžnostmi v armadi. Kot so priporočili, se mladi ob morebitnih težavah vendarlahko povežejo z republiško konferenco ZSMS, ki bo ob pomoci RSLO in armadnega območja skušala razumno rešiti vsak konkreten primer.

Za boljšo obveščenost mladincev, ki odhajajo k vojakom, bodo poskrbeli tudi po občinah. Ponekod pripravljajo pred odhodom skupne slovesnosti. Na Gorenjskem so se mladinci že zbrali v Tržiču, v četrtek in petek jih spremljajo s kranjske železniške postaje, v petek ob 9. urji bodo pozdravili v sejni dvorani škofovješke občinske skupščine, dan po neje pa ob 8. uri na Jesenicah in ob 9. urji v Radovljici, povsod v občinskih zgradbah. Začelimo jim še mi srečno pot in vrtnite domov!

S. Saje

Gorenjsko prvenstvo v orientaciji

Kranj, 14. septembra — Društvo Partizan iz Škofje Loke in taboriški odred Stražni ognji iz Kranja vabita na 6. odprto prvenstvo Gorenjske v orientaciji, ki bo v soboto, 17. 9. 1988, na Mlaki pri Kranju. Udeležence tekmovanja se bodo zbrali pri osnovni šoli na Kokrici, od koder bodo odšli po oznakah na 1500 metrov oddaljeni start. Prvi tekmovalec bo krenil na pot ob 10. uri in 30 minut. Cilj bo približno 700 metrov od zbirališča, čas tekmovanja pa bo omejen na 150 minut. Ženske bodo tekmovali v štirih kategorijah od 12 do 18 let, moški v petih kategorijah od 12 do 19 let starosti; drugi tekmovalci bodo nastopili v rekreativni skupini. Tekmovalci bodo uporabljali črno-belo kartu v merilu 1 : 10 000, E = 5 m; tekmovalci bodo po pravnihniku PZS in OL Slovenije.

Tekmovanje, ki bo ob vsakršnem vremenu, bodo sklenili ob 14. uri. Takrat bodo tudi razglasili rezultate in podeliли priznanja oziroma medalje. Kdor se ni prijavil organizatorju do predvidenega roka, se lahko prijavlja 2 ure pred začetkom tekmovanja, vendar bo plačal dvojno startnino. Za najmlajši tekmovalni skupini in rekreative je tekma zastonina.

S. Saje

Denar za odpravo posledic suše

Kranj — Kranjski izvršni svet predlaže skupščini, naj za odpravo posledic suše v kmetijstvu nameni 30 milijonov din rezervnih proračunskih sredstev.

Škoda v kmetijstvu zaradi suše v juliju in avgustu je bila v kranjskih občinah že ugotovljena. Ali pa bo ostala ocena nekaj več kot 10 milijard novih din, kot je bila ugotovljena pred časom, nespremenjena, bo znano konec meseca, ko bo posebna komisija znova dokončno ocenila škodo. Za zdaj kaže, da v kranjskih občinah kmetijstvo ne bo moglo dobiti povračila za škodo iz republiških solidarnostnih sredstev, ker škoda ne bo dosegla treh odstotkov družbenega proizvoda v občini.

Da pa bi vsaj nekoliko omilili posledice v kmetijstvu, izvršni svet skupščine občine predlaže zborom skupščine občine, naj na seji konca meseca odobrijo 30.000 milijonov novih din povravnih sredstev iz rezervnega sklada proračuna občine. Denar naj bi bil porabljen kot pomoč družbeni in kooperacijski živinoreji. Večino tega denarja naj bi prejela Gorenjska kmetijstva zadruga in sicer v višini 24 milijonov din, ki naj bi jih razdelila kooperantom skladno z ocenjeno škodijo; 6 milijonov din pa bi prejel Mercator KŽKG — tozd Kmetijstvo.

V kranjskih občinah so prizadeti posevki silačne koruze in koruze za zrnje, saj je suša pustila posledice skoraj na polovici pridelka. Zaradi suše pridej zgodnjega in semenskega krompirja ni bil manjši, medtem ko naj bi bilo zaradi suše za 30 odstotkov manj poznih sort krompirja. Po prvih ocenah naj bi bilo škoda samo pri tem krompirju za dobro 5 milijard novih din, večinoma pri zasebnih kmetijskih proizvajalcih. V sadovnjakih in plantažnih sadovnjakih se suša prav tako poznata, vendar je v primerjavi z ostalimi pridelki dosti manjša.

L. M.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljice, Škofje Loka in Tržič

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogat (odgovorna urednica), Jože Košnik (notranja politika, šport), Marija Volčak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kulturna), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Šedej (razvedriло, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (državne organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl Žlebič (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bester (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Akcionacija naročnine za 2. polletje 24.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun 28-463, 51500-603-3199 — Telefon: direktor: 21-860 in 21-835, ekonomski propagandni 23-987, redigovodstvo, naročnine 28-463, mail oglasi 27-960.

Casopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Štiridesetletni spomini na Kosovo

Nekdaj gostoljubni, danes nezaupljivi ljudje

Kranj, 14. septembra — Kranjčan Dušan Feldin je eden tistih Gorenjev, ki je imel večkrat priložnost obiskati Kosovo. Tja je vsakič odhalil z drugo nalogo, vendar se je vselej srečal in spoznal s tamkajšnjimi prebivalci. Spominja se jih iz preteklosti kot preprostih, vendar gostoljubnih ljudi, ki pa so se zadnja leta čudno zaprli vase.

Kdaj in kako ste prvič obiskali Kosovo?

»Po osvoboditvi domovine so me kot borca Kokrškega odreda razporedili v enote Korpusa narodne obrambe Jugoslavije. Varenju meje in šolanju so sledile naloge v enotah KNOJ. Z eno od enot sem se poleti 1947. leta skoraj cel mesec zadrževal na Kosovu. Prehodili smo vse od Kosovske Mitrovice, Vučitrna in Peće prek pogorja Prokletij do Djakovice in Prizrena. Preganjali smo sovražne skupine, med katerimi je bilo največ balistov, to je albanskih fašistov. Od prebivalcev ni bilo težko zvedeti, kje se skrivajo odpadniki, saj so si sami želeli miru in reda. Bili so zadovoljni, da smo jim pomagali pri tem, hvaležni pa so bili tudi za našo pomoč s hrano.

Takrat revščine še nisem videl do takrat nikjer drugod. Ljudje so prebivali v kolibah iz lesa in blata ali celo v luknjah. Že takrat je bilo v družinah veliko otrok, zato je ljudi pestilo pomanjkanje vsega. Vseeno so nas gostoljubno sprejeli in nam od daleč prinašali svežo vodo.

Še nekaj je bilo značilno za takratno Kosovo. Oblastne naloge

so izvrševali pripadniki vojske in milice, saj so takrat še ustavnajli krajevne ljudske obdrobe. Sestavliali so jih borce albanskega rodu, ki so veliko pričakovali od nove države, od življenja v jugoslovanski skupnosti. Zanimivo je, da je večina izmed njih obvladala srbohrvaščino in ni odklanjala kontaktiranja z nami v tem jeziku.«

Kakšni so vaši spomini na ponovna srečanja s prebivalci Kosova?

»Dve desetletji pozneje, leta 1966 in 1967, sem prihajal na Kosovo kot organizator prodaje v kranjski Planiki. Največkrat sem obiskal Kosovsko Mitrovico, Peć in Prizren, kjer smo imeli svoje prodajalne in smo prevzemali tudi njihove izdelke za prodajo pri nas.

Najprej sem opazil velik napredok, ki se je kazal v izgradnji naselij in tovarnah. Zato me ni čudilo, da so ljudje množično prihajali iz vasi v mesta. Poslovno sem se srečeval skoraj s samimi Albanci, ki so bili zelo zainteresirani za sodelovanje z nami. Upoštevali so naše zahteve za kvalitetno obutev. Tudi v skladišču, kjer smo prevzemali

Emil Muri

Tudi slepi mora živeti samostojno

Kranj, 14. septembra — Ta čas Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih na Gorenjskem praznuje 40 let dela. Ob tej priložnosti smo povabilo k besedi njenega predsednika Emila Murija, ki je med drugim tudi dober športnik in šahist.

Emil Muri je redkih besedi, kadar gre ranj, vendar kot v ilustracijo, kakšno je življenje slepega, vendarle pove, da se je šolal v Beogradu in Zagreb, preden je leta 1972. dobil službo v Kranju. V kranjskem zdravstvenem domu je fizioterapeut, odteje pa tudi dela v organizaciji slepih, sprva bolj kot športnik in šahist, zdaj kot njen predsednik. V življenju se je treba nekako znajti, je njegov komentar, pa naj gre za delo, zabavo ali zgolj pot v službu, ki je drugim ljudem nekaj najbolj vsakdanjega. Običajne poti obvladuje sam, brez spremjevalca, pač z nekaj tveganja, se zasmeje. Rad je namreč samosten, neodvisen. Celo pes vodnik, ki ga ima veliko slepih, pomeni obveznost, odgovornost.

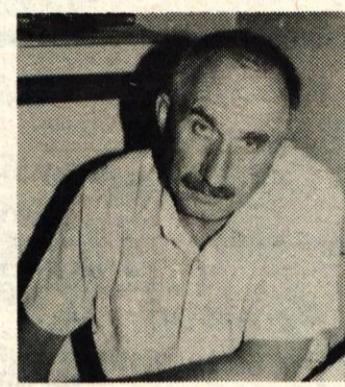
»Pomagam si s pripomočki, ki lajšajo življenje prizadetim na vidu,« pripoveduje sogovornik. »A njega dni so bili ti tehnični predmeti laže dosegljivi, kot so danes. Imam Braillov pisalni stroj, pa kasetofon, ki ga ima večina slepih, ter redkejši optični. Slednji je namenjen branju črnega tiska, deluje pa tako, da s kamero vleče po knjigi, na prav pa ti črke pretvarja v reljefno pisavo, da jo lahko otipaš. Na Gorenjskem je kakih osem takšnih naprav, sam jo imam od leta 1980, ko je veljala 15 starih milijonov. Tedaj je to pomenilo

enoletno plačilo. Sam si je ne bi mogel kupiti, s pomočjo skupnosti za zaposlovanje in delovne organizacije pa je nekako šlo. Danes je bil tak nakup velika naložba, saj je vreden 4000 ameriških dolarjev, se pravi okoli 1,2 stare milijarde, kolikor pa dovodim, da zaslužim v enem letu.«

Domala poldružno desetletje dela Emil Muri v organizaciji slepih, ki se je za poslanstvo izbrala skrb za trden socialni položaj slepih.

»Smisel v življenju naših članov je, da se izšola in zaposlijo, da si na ta način zagotovijo vsaj gmotno neodvisnost. Večina članstva naše organizacije (431 jih je bilo lani na Gorenjskem) je zaposlenih, kar jih sedva ni invalidsko upokojenih. Večina so telefonisti, saj imajo slepi po zakonu prednost pri sprejemaju na ta dela. Nekaj je zaposlenih tudi v Centru slepih, kjer se ubadajo s ščetarstvom in delom v kovinarški stroki. Do zdaj zaposlovanje še ni bilo problematično, za kasnejne pa lahko računamo, da ne bo vse teko gladko. V organizaciji pa ljudi tudi usmerjam na pravo mesto, če se obravljajo na nas s kakimi težavami.«

Kultura, šport, rekreacija se staljujejo tudi mozaik v življenju slepih. Člani so dobri šahisti, tudi Emil Muri je »prvakogener-

izdelke kooperantov, sem nalezen na pridine ljudi.

Kmalu sem ostal na Kosovu celo za teden ali dva. Nikdar nisem slišal za sovražstvo med prebivalstvom. Vladal je občutek miru in složnosti. Ljudje, s katerimi sem govoril, so tako ali drugače izražali pripadnost Jugoslaviji. Tudi njihova prijaznost ni bila nič manjša, kot sem jo doživel dvajset let poprej.«

Bili ste tudi vodja delegacije iz Planinskega društva Kranj na 9. srečanju pobretnih društv v Peč leta 1986. Kaj ste doživeli takrat?

»Med udeleženci srečanja iz 8 planinskih društv po vsej Jugoslaviji, ki sodelujejo s kranjskimi planinci, je bilo vedno čutiti pravo tovarištvo. Večina se tudi tokrat ni obnašala drugače, ven-

dar je vodja neke delegacije pozival izražati svojo nestrnost do Albancev. Ker mu drugi nismo prisluhnili, ni dobil priložnosti za sejanje razorda.

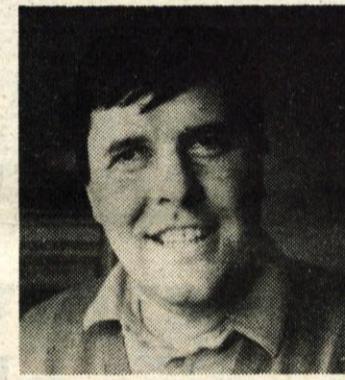
Najbolj me je presenetilo, da so se prebivalci Prištine in Pedja od mojih poprejšnjih obiskov zelo spremnili, da so postali nekako zaprti vase. Če smo koga kaj vprašali, ali ni hotel slišati ali pa je na kratko in nerazumljivo odgovoril. Mimoidoč so bili tudi za nezaupljivi do naših planinskih občin. Čeprav se nas verjetno niso bili, je bilo v njih čutiti pregrubo ob kontaktiranju z neznanimi ljudmi.

Kmalu sem razumel, zakaj so takšni. Ko smo pred lepo pričetniško čitalnico povprašali neznanca po vzročih za neurejenost in umazanijo okrog nje, je v čistem srbskem jeziku zabrušil, češ da je za te cigane vse dobro. Ob takih izrazih manjvrednosti nihče ne more ostati neprizadet.«

V čem je, po vašem mišljenu, rešitev kosovskih vprašanj?

»Albanski narod, ki je na Kosovu v večini, ne bi smeli pričakati, da je njegovo bit, dobiti moral svoj JAZ. Na enem ozemljju namreč ne more biti nižje vrednotenega ljudstva. Teh stvari pa ne bo moč urediti z represijo. Kdor poziva k oružju, se gre skrajno nevarne igre!«

Zapisal: Stojan Saje

V KŽK Gorenjske opozarjajo: kmetijstvo ne prenese 432-odstotne obrestne mere

S sposojenim denarjem se potapljam in pritiskamo na cene

Kranj, 14. septembra — Vodilni delavci Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske so ob dnevu KŽK pripravili pogovor z novinarji, na katerem so opozorili na najpomembnejše probleme v kmetijstvu in živilstvu. Problem številka ena so vsekakor visoke, 432-odstotne obreste, ki jih kmetijstvo zaradi značaja proizvodnje le težko prenese, kajti v tej dejavnosti je obračanje denarja pogojeno tudi z naravnimi zakonostmi: bika je treba rediti (in vlagati vanj) najmanj poldrugo leto, pšenica in ostala žita vračajo vloženi denar šele po enem letu...

Selektivni krediti, ki jih kmetijstvo lahko najame le za vzrejo živine, za pšenico in še za nekatere namene, so sicer nekoliko ugodnejši (obrestna mera je 390-odstotna), vendar predstavljajo pri financiranju KŽK-jeve proizvodnje le tretjino vseh sredstev. Nekako nerazumljivo je tudi to, da je selektivne kredite mogoče najeti za proizvodnjo riža in tobaka, ne pa tudi za pridelovanje krompirja.

Kooperacijska reja: da ali ne?

Ko v kombinatu ocenjujejo posledice dragih posojil, ugotavljajo, da se jim s sposojenim denarjem ne bi splačalo opraviti jenske seteve. V precejšnjih dvomih so tudi semenskem krompirju, ki ga letos v Evropi ni veliko in je tudi doma po njem veliko povpraševanje. Če bi ravnali kot dobrski gospodarji in gledali na problem samo skoz očala finančnih rezultatov, potem bi se jim ob zdajšnjih obrestih najbolj splačalo, da bi ves semenski krompir takoj prodali po ceni, ki velja za jedilnega (700 do 800 dinarjev za kilogram). Na ta način bi se znebili tri četrte kratkoročnih posojil, kaj pa bi to pomenilo za pridelavo krompirja in za naslednjo letino pa se očitno razen delavcev KŽK nihče ne sprašuje. Prav obresti so tudi razlog, da v škofješkem tozdu Mesoizdelki razmišljajo o tem, ali bi se nadaljevali s kooperacijsko vzrejo živine ali ne. Pri kmetih na Gorenjskem, Dolenjskem in v okolicu Ljubljane imajo zdaj v pitanju 2800 telet oz. bikcev (vrednost 3,5 milijarde dinarjev), še približno tisoč pa bi jih morali kupiti in dati v rejo. To sploh ne bi bil problem, če sedanjega vrednost nakupa 1,5 milijarde dinarjev ne bi čez eno leto predstavljala 5,4 milijard v odkupno ceno deset tisoč dinarjev za kilogram. Kaj to pomeni, je vsakomur jasno. Nov pristis na cene, navajanje, ki mu ob takšnih pogojih skorajda ni videti konca. Direktor Mesoizdelkov Miro Dučić se ob tem kajpak sprašuje, doklej bo kupčev zep še

prenesel podražitve. Prodaja govejega mesa je bila že v prvih osmih mesecih za štiri odstotke manjša kot v enakem lanskem obdobju, svinetine za sedem in mesnih izdelkov za šest odstotkov, vsaka nova podražitev pa bo prodajo še upočasnila. Ljudje sicer ne bodo nehali jesti mesa, kot je slikovito pripornil Dučić, bodo pa močno okrnili jedilnik.

Država dolguje 1,8 milijarde dinarjev

V Oljariči visokih obrestnih mer ne občutijo toliko kot v kmetijstvu, ker jim zaloge financira republiški zavod za rezerve, sicer pa ugotavlja, da se je položaj po zadnji podražitvi olja še celo poslabšal, ker sočasno z novo ceno ni bil sprejet tudi zakon o nadomestilih (kompenzacijah). Država dolguje Oljariči 1,8 milijarde dinarjev nadomestil, kar za 115-članski delovni kolektiv veliko pomeni. Zahtevki za izplačilo tega denarja so vložili v sredo, vendar se tako kot drugi oljarji v državnemu bojiju, da bo zavrnjen in da bo verjetno minilo še nekaj časa, preden bodo prišli do objavljenega denarja. V Oljariči so v prvem letošnjem polletju predelali četrtnino več surovega olja kot lani v enakem času, vendar se jim to pri osebnih dohodkih ni kaj dosti poznalo, ker so predpisi takšni, da so plače bolj kot od dela odvini-

KŽK Gorenjske ima pri internih in poslovnih bankah najetih za 11 milijard kratkoročnih posojil, od tega samo kmetijstvo 6 milijard. Avgusta so za obreste plačali 1,1 milijarde dinarjev, septembra bodo dve milijardi, od tega samo v tozdu Kmetijstvo 700 milijonov dinarjev, kar je le nekaj manj od njihovega celotnega prihodka.

Janez Tavčar, direktor KŽK Gorenjske: »Cene so za nas prenizke, za kupca pa že previsoke. Ostanka dohodka ni oziroma je zelo skromen, zato nas še bolj kot sedanost skrbi jutrišnji dan. Smo v globoki razvojni krizi. Že letos smo odstopili od obnove sirarne in linije za proizvodnjo svežega mleka ter na nakupu opreme za izdelavo novih vrst sira, v Mesoizdelkih načrtujejo modernizacijo predelave in izgradnje obrata ob hladilnicu na Trati, v Oljariči so se že odrekli predelavi krompirja, v kmetijstvu bi bila najnja obnova štirih mlečnih farm, mešalnice krmil in izpopolnitveni centra za hitro razmnoževanje krompirja... Ko v kombinatu tehtamo, kaj storiti, slišimo tudi za tehtave, naj ukinemo proizvodnjo, ki daje izgubo. Žal je to predvsem predelava mleka. Za to pa moramo dobiti odgovor širše skupnosti.«

sne od izplačil v minulem letu. To kajpak ni spodbudno, še posebej, če vemo, da so v toždu dali za osebne dohodke le petino več denarja kot za zamaške na steklenicah.

Sire pocenili za 20 odstotkov

Se v hujših škrpicah je Mlekarna, ki je ob polletju izkazala 120 milijon dinarjev izgube, sicer pa je bilo dejanske izgube več kot 390 milijonov. Negativno poslovanje se še nadaljuje: samo pri proizvodnji konzumnega mleka »zmanjka« 90 dinarjev pri litru, pred dvema tednoma pa so tudi morali znizati zaloge in se je prodaja zaustavljala za slovensko mejo. Poslovanje obremenjuje tudi milijon dolarjev dolga in neizplačane kompenzacije, ki jih tako kot Oljariči dolguje federacija. Rešitve, ki jih za izboljšanje položaja predvideva predsanacijski program, bodo precej prizadele tudi kmete, saj se lahko zgodi, da bodo bistveno okrnili dodatno nagrajevanje kakovostnega mleka ter se odrekli deležu, ki ga prispevajo za zavarovanje živine in za vzdrževanje molznih strojev.

C. Zaplotnik

Slovenski ekologi terjajo

Stop za nasilje nad naravo in ljudmi

Kranj, 14. septembra — Poziv k udeležbi na bližnjih ekoloških zborovanih in pristopu k iniciativnemu odboru za preprečitev ekološke holokavstve zaradi nove avtomobilske ceste od predora v Karavankah nas je spojbudil k pogovoru o teh vprašanjih. Neodvisni založnik dr. Marek Lenardič iz Most pri Žirovnci, eden koordinatorjev slovenskih ekologov, je predstavil nekatere poglede na posledice uničevanja narave za prebivalstvo.

Marek Lenardič, ki se je rodil 1947. leta na Koroški Beli pri Jesenicah, je po končani gimnaziji študiral na Pravni fakulteti in Visoki šoli za politične vede, kasneje FSPN. Zatem so ga sprejeli na Diplomatsko akademijo na Dunaju, kjer je diplomiral 1970. leta. Tri leta pozneje je promoviral v NDR na področju političnih ved, že 1974. leta pa je opravil v Zagrebu doktorat iz ekologije. S to znanostjo se je veliko ukvarjal med bivanjem v tujini, ko je v letih 1977-1983 deloval pri delu več svetovnih organizacij in izvedbi mednarodnih konferenc, zlasti s področja varstva okolja, ekologije,人文生态学, sociologije in politologije. Od 1984. leta se dobro ukvarja s samostojnim založništvom, postal pa je tudi eden koordinatorjev slovenskih ekologov in ekologov.

Kako je z ekološko zavestjo v svetu in pri nas?

»Svetovni trend ekološkega gibanja vodi k nenasilju nad naravo in človekom, k boljši kakovosti življenja. Kdor ne spozna in ne razume to potrebe sedanjega časa, izgubi različne bitke, lahko gre za strokovna, lahko pa celo politična vprašanja.«

Naše znanje in zavedanje o pomenu ekologije oziroma humanekologije je nasploh izredno pomankljivo. To potrjujejo številni primeri slabega ravnanja z okoljem v Sloveniji, kar posredno ogroža tudi prebivalstvo. Ob

sov med človekom in okoljem. Sem spada temeljno proučevanje odnosov ekološke potence oziroma ekološke valence živega bitja ali skupine oziroma človeštva kot celote. Pri humanekologiji pa gre tudi za socialne in humane komponente (etiko, vzgojo, izobražbo), upoštevanje dosegov socialnih teoretičnik in razna organizacijska spoznanja. Humanekologija naj torej pomaga pojasnjevati stvari, osvečati znanstvenike in tudi širšo javnost na povsem konkretnih primerih ali procesih.«

Na kaj opozarjate ekologi v zvezi s slednjim problemom?

»Predvsem menimo, da narava na robu nacionalnega parka

vrniti v domovino so me posebej razčastili nadaljnji nepreščeni posegi v prostor okrog mojega rodnega kraja. Jesenice so namreč klasičen primer nasičila nad naravo in ljudmi. Leto se iz tehnoloških struktur širi tudi v politične sfere, ki omogočajo uresničevanje problematičnih projektov. Izgradnja nove jeklarne je sicer omogočila ukinitev starih plavžev in s tem izboljšanje zraka na Jesenicah, vendar je vprašljiva lokacija objekta in se bolj ekonomsko učinkovitost energetsko zelo potratenje proizvodnje. Še hujši problem se odpira na Jesenicah in izgradnjo nove avtomobilske ceste od karavanškega predora.«

Na kaj opozarjate ekologi v zvezi s slednjim problemom?

»Predvsem menimo, da narava na robu nacionalnega parka

ne more sprejeti tolikšnega povečanja prometa, zlasti tovornih prevozov. Ne strinjam se s trditvami, da večje hitrosti vozil na novi cesti prinašajo manj onesnaževanja, saj strokovne raziskave v tujini kažejo ravno nasprotno. Slabšanje zraka bo pomenilo nadaljnje uničevanje gozdov, ki so že sedaj precej prezadeti. Gozd bo izgubil varovalno vlogo, zaradi česar bodo delovalne erozijske sile in ogrožale naselja pod pobočji s plazovi, poplavami in drugimi nesrečami. Gre torej za ekološko katastrofo, ki bo toliko večja zaradi neprimerne trase cestišča in nadaljnje izgube obdelovalne zemlje ter neugodnega vpliva hrupa na prebivalstvo, zlasti na šolsko mladino. Ob vsem tem ni moč spregledati dejstva, da se pri odločjanju o tako pomembnih vprašanjih izloči ekologe, kar je ena temeljnih zmot že iz časov industrijske ekspanzije v naši deželi.«

Ali so s temi opozorili povezana tudi napovedana ekološka zborovanja?

»Zbori so izraz zaskrbljenosti osveščenih ljudi nad ekološkimi problemi. Javno opozarjanje na nane pa omogoča širjenje osveščenosti med vsem prebivalstvom.«

Napovedanega zbora na Jesenicah ne bo, ker ocenjujemo, da v tem mestu ni ugodne klime za take dogodke. Zbrali se bomo 8. oktobra v Kranju, kjer bomo pripravili ekološko stojnico in anketno, pa 15. oktobra v Ljubljani, kjer bomo organizirali poleg mitinga pred Metalko, pohoda po ljubljanskih ulicah in večerne kulturno-informativne prireditve v študentskem centru tudi okroglo mizo o jeseniški ekološki problematiki. Nanjo bomo povabilo investitorje ceste od karavanškega predora, od katerih želimo izvedeti predvsem podatke o načrtovanem prometu in količinah izpušnih plinov v okolju. Poleg tega načrtujemo za prihodnje leto internacionalno ekološko manifestacijo v Ljubljani in mednarodno konferenco s področja ekoloških ved.«

Besedilo in slika: S. Saje

Ostali bodo le najboljši

Zasebne turistične agencije so se v zadnjem letu razrasle kot gobe po dežetu, je bilo večkrat slišati na tiskovni konferenci, ki so jo ob celjskem obrtnem sejmu pripravili pri sekciji za gostinstvo in turizem Zveze obrtnih združenj Slovenije. Pred dvema letoma je bila nameč ustanovljena prva zasebna turistična agencija Albator na Bledu, nato pa so pogumni, delovni in podjetni posamezniki sklenili, da poskusijo na svoje tudi v turizmu. Tako niti pri obrtnem združenju trenutno nimajo natančnih podatkov, koliko zasebnih turističnih agencij trenutno dela. Število se giblje med petnajst in dvajset, vendar vsak teden dobijo podatke o novoustovljenih.

Gotovo je mesto zasebnih turističnih agencij med ostalimi večjimi agencijami že znano. Nekateri so ozko usmerili, pa naj si bo to v športni turizem, kongresni turizem, kmečki turizem, ponujanje različnih posebnosti ... takšne posle in posredovanje pač, ki bi velikim agencijam vzele preveč časa in energije. Zato nikoli ni bilo vprašanja in dvoma ali so male turistične agencije potrebne ali ne. Nekatere so si že našle mesto med velikimi, druge si ga s svojo prilagodljivostjo še isčejo. Kar pa je še posebno pomembno (sicer zasebnim turističnim agencijam ne daje prida zaslužka), pa je dejstvo, da so se mnogi zasebni vključili v življenje kraja, da so kraj popestrili s prireditvami. Če se spomnimo samo primera kranjskega Odiseja in njegove priljubljenosti ter naklonjenosti domačinov, ki si jo je pridobil v zadnjih mesecih, potem je gotovo, da so zasebne turistične agencije lahko veliko več kot le posredovalci ponudbe počitnic.

Prav nič čudno pa ni, da so lastniki zasebnih turističnih agencij pri svojem delu že naleteli na nekaj ovir. To je pri nedorečeni davčni politiki posameznih občin in pri delu v tujini, s tuji. Obezeto si, da bi nov obrtni zakon rešil tako en kot drugi problem, saj hočejo, da bi bila njihov dohodek in njihova uspešnost odvisna od dela, ne pa od zakonskih ovir, ki bi jih skušali vsak po svoji (ter seveda združeni pri Zvezni obrtnih združenjih Slovenije v sekciiji za gostinstvo in turizem) premagati. Hkrati pa se zasebni tudi zavedajo, da bo bo za tržišče lahko za koga tudi neuspešen. Zato sedanja rast agencij »kot gob po dežju« pomeni tudi veliko konkurenco, v kateri sicer vsak lahko dobi, obdržali pa se bodo gotovo le najboljši.

V. Stanovnik

Jesenička čistilna naprava že poskusno dela

Jesenice, 15. septembra — Na jeseniško čistilno napravo na Javoriku se priključuje vse mesto Jesenice, medtem ko bodo v Kranjski gori morali zgraditi svojo lokalno čistilno napravo.

Komunalno podjetje Kovinar Jesenice je investitor mestne čistilne naprave, ki jo od oktobra leta 1986 gradijo na Javoriku. Čistilna naprava že poskusno obratuje, saj so 8. septembra opravili tehnični prevzem, otoritev pa načrtujejo ob koncu meseca.

Jesenička čistilna naprava, na katero je priključenih 10.000 uporabnikov in Železarna Jesenice (vendar ne z industrijskimi odplakami), je veljala nekaj več kot 2 milijardi dinarjev. Največ, 30 odstotkov sredstev je prispevala območna vodna skupnost, uporabili so kredit banke, prispevali so delovne organizacije ter občani s prispevkom za razširjeno reproducijo. Zmogljivost naprave zadostuje za priključitev vsega mesta Jesenice in bližnje okolice, s tem, da bodo postopoma priključili najprej Hrušico z mejnim platojem, nato pa Javornik in Koroško Belo.

Tudi pri jeseniški napravi ni šlo brez podražitev, saj so se povajila nova dodatna dela. Za prvo podražitev so morali odšteti 200 milijon dinarjev, nato še dodatnih 641 milijon dinarjev, tudi za nekatere projektantske pomanjkljivosti. Take čistilne in naprave v Sloveniji še ni, zgrajena je po drugačni tehnologiji kot druge, med drugim je novost v tem, da vpihavajo zrak skozi panele.

Ob sedanjem poskusnem obratovanju se polni bazen, dogovarjajo pa se, kam bodo vozili mulj iz čistilne naprave. Investitorji zagotavljajo, da čistilna naprava v rednem obratovanju ne bo motila okolice. Zdaj morajo vsi Jeseničani plačevati prispevek za razširjeno in enostavno reprodukcijo, kanalčino, tudi tisti, ki imajo greznice. Pri komunalnem podjetju Kovinar pa jim bodo iz vseh zasebnih greznic brezplačno vozili odplake v čistilno napravo.

Jeseničani so torej končno dočakali čistilno napravo, obstaja pa še hud problem v drugih krajih, predvsem v Kranjski gori, kjer bodo v prihodnjih letih morali poskrbeti za svojo lokalno čistilno napravo. Opažajo, da je Sava zaradi kranjskogorskih odplak tudi pred Jesenicami že precej onesnažena, saj so pred nedavnim opazili alge v Savi celo pri Gozd Martuljku, s tem pa je reka Sava takoj prešla v višjo kategorijo onesnaženosti.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta spominska razstava likovnih del **Štefana Simončiča**. V galeriji Mestne hiše je na ogled spominska razstava akvarelov **Ljuba Ravnikarja**.

V galeriji kava bara Kavka razstavlja **Izidor Jalovec**.

JESENICE — V razstavnem salonu Dolik danes, v petek, ob 18. uri odpirajo razstavo slik akad. slikarja **Janeza Ravnika**.

V galeriji Kosove graščine razstavlja **Alenka Sotller**.

RADOVLIČA — V galeriji Šivčeve hiše je na ogled razstava ilustracij akad. slikarke **Marjance Jemec-Božič**

ŠKOFJA LOKA — V galeriji Ivana Groharja na Mestnem trgu je na ogled razstava plastik **Toneta Logondra**.

V galeriji Loškega gradu je odprta **7. občinska razstava fotografije**.

BLED — Danes, v petek, ob 20. uri bo na Blejskem otoku nastop **Okteta bratov Zupan iz Tržiča**.

KAMNIK — V razstavišču Veronika je odprta razstava risb in slik akad. slikarja **Viktorka Šesta**.

PROMENADNI KONCERT

Kranj — Na dvorišču gradu Kieselstein v Tomšičevi ulici bo jutri, v soboto, ob 17. uri zadnja poletna prireditev. Zaključil jih bo kranjski Pihalni orkester pod vodstvom dirigenta Branka Markiča. Godbeniki bodo na svoji koncert v Kieselsteini opozorili tudi z igranjem poskočnih melodij od Delavskega doma skozi Prešernovo ulico do prireditvenega prostora.

L. M.

Apezejevci vabijo

NOVI PEVCI ZA VRHUNSKO PETJE

Kranj — Na osnovni šoli France Prešeren vsak ponedeljek in četrtek ob 20. do 22. ure vadi APZ France Prešeren. V tem času bodo ves september pa tudi v oktobru sprejemali nove člane.

Veseli bodo prav vsake mlade pevke ali pevca.

Čeprav se kranjski Akademski pevski zbor France Prešeren vsako leto pomladiti za kakih pet, šest novih pevcev, pa so letos sklenili povabiti v svoje vrste večjo skupino novih - vsaj dvajset. Pevski zbor, o katerem ni treba znova poudariti, da sodi med najboljše slovenske amaterske pevske zbrane, šteje sicer stalnih petdeset pevcev, vendar pa jih večina poje že leta in leta. Lahko se zgodi, da bo ravno ta ali pa naslednja sezona zbor osula po članski plati bolj, kot bi bilo dobro.

»Zato bi radi povabili več mladih, ki radi pojejo, nastopajo, na koncertih doma in v tujini, in ki jim je do dobre družbe in prijateljstva«, je na kratko opisala odločitev zobra njegova predsednica Janja Krašovec.

Zbor, ki se ponaša z vrhunskimi dosežki v slovenski pevski kulturni, že sedem let uspešno vodi Tomaž Faganel. V novi sezoni bo dirigent oziroma pevski zbor dobil pomočnika v pedagogu za pevsko tehniko. Pedagog je pri naših zborih pravzaprav nekaj izjemnega, medtem ko v drugih delželih zbori brez tega strokovnega sodelavca skorajda ne obstajajo več. Z glasovno tehniko, ki v veliki meri izboljša zvokovo kvaliteto pevskega zobra, se navadno dirigenti ne utegnovejo ukvarjati. No, APZ France Prešeren ima to srečo, da njegov dirigent tudi po tej plati strokovno podkovan in so v minulih letih pevci tudi v pevski tehniki lepo napredovali.

»Malo nas sicer skrbi pomladitev našega zobra, ker v Kranju trenutno ni mladinskega pevskega zobra, iz katerega navadno vodi pot v odrasle pevske skupine. Zdaj se sliši sicer, da naj bi v Kranju ustanovili mladinski pevski zbor iz mladih z vseh kranjskih srednjih šol. To bi bilo potem nekakšno zagotovilo za stalen dotok mladih pevcev v našo skupino, le da je naš program zahtevenejši«, pravi Krašovec.

Pomladitev je za taki kranjski zbor vsekakor pomembna. Nekaj tudi zato, ker imajo za novo sezono, ki bo jubilejna - dvajseta - do potankosti izdelan program nastopov. Med zahtevenejšimi bo vsekakor ponovitev julijanskega koncerta v ljubljanski stolnici: sred oktobra bodo z orkestrom Slovenske filharmonije v kranjski župnijski cerkvi predstavili Janeza Dularja Psalm Misericordia Deus - za soliste, zbor in orkester. Konec oktobra jih čaka koncert v Slovenski filharmoniji ob 40-letnici revije Naši zbori, le dan kasneje pa bodo nastopili v Nabrežini pri Trstu. Kaže, da se bo sodelovanje s Slovensko filharmonijo tudi v novi sezoni nadaljevalo - konec decembra bo ženski del zobra v Cankarjevem domu s filharmonijo predstavil Mahlerjevo 3. simfonijo. To seveda ni celovit program, ampak le delček verjetno zelo naporne jubilejne sezone.

L. M.

VEČER SLOVENSKIH PODOKNIC

Škofja Loka — Na dvorišču Puštalskega gradu bo danes, v petek, ob 19.30 Večer slovenskih podoknic. ZKO Škofja Loka je na prireditev povabilo tele pevske skupine: Nonet Blegoš, Dekleta z Bukovice, Gorenjevaški oktet, Oktet Jelovica, Dekliški decet Kresnice, Kwartet Spev, Škofjeloški oktet, Nonet Zadružniki in tamburaško skupino Bisernica iz Reteče.

PRAVLJICA NA ODRU

Kranj — Andersenove pravilice so vedno hvaležno gradivo tudi za gledališko predstavo. Z eno njegovih - cesarični, ki jo je bilo treba omogočiti in se je nazadnje izkazalo, da bo pravšnji zanje v svinjskega pastirja preoblečeni kraljevič, se bo v veselje otrokom ukvarjal gledališka skupina Prešernovega gledališča z režiserjem Lojetom Domjanom.

Medtem ko je prva gledališka premiera te sezone v Prešernovem gledališču bila že sinoči, pa bo prva predstava za otroke postavljena na oder v novembru.

Že prihodnji teden se začnejo vaje za Andersenovo pravilno igro Cesarična in pastir, ki jo je po Andersenovi praviljic za gledališče predredil Nicolas Stesart Gray. Deto pa je bilo za kranjski oder še vedno preobširno, zato ga je režiser Lojze Domanjko nekoliko skrajšal in tu dvesino delno priredil igralski zasedbi.

Pravljico, ki ima seveda svoj poduk in ta je - da položaj in obleka ne naredita človeka, bo zaigralo šest igralcev: Tine Oman, Matjaž Višnar, Judita Zidar, Bernarda Oman in novi igralec v kranjskem gledališču Ivo Godnič.

Za odrsko sceno bo poskrbel Vasja Repinc, glasbo izbera Oliver Telban, kostume si je zamislila Karin Košak, lektor pa je Ludvik Kaluža.

Predstava je predvsem namenjena otrokom od petega do desetega leta, zato bo kot naročena za decembrski prednovodelni čas. Verjetno pa bo predstava preživelata tudi novodelni čas in jo bodo ponavljali tudi v drugi polovici sezone.

L. M.

KONCERT KVARTETA FLAVT

Jesenice — Danes, v petek, ob 20. uri bo v Kosovi graščini drugi koncert letosnjega Poletnega glasbenega srečanja. Po uspešnem nastopu Pihalnega kvarteta se bo tokrat predstavil Kvartet flavit Akademije za glasbo iz Ljubljane. Kvartet sestavljajo Maša Bertok, Alenka Gorščak, Katarina Mali in Nataša Paklar. Vse so uspešno zaključile drugi letnik Akademije za glasbo in za umetniške dosežke v kvartetu prejeli študentsko Prešernovo nagrado. Kvartet pod vodstvom prof. Fedja Rupla igra skupaj šele dve leti in je že ena najboljših mladih komornih skupin v Jugoslaviji. Članice kvarteta so med drugim osvojile tudi prvi nagradi na letosnjem republiškem in zveznem tekmovanju učencev in študentov glasbe z najvišjim možnim številom točk med komornimi skupinami. Kvartet je imel koncerte že po vseh večjih jugoslovenskih mestih. Na nočnjenjem večeru se bo kvartet predstavil z deli Dittersdorfa, Boismortierja, Gianella, Kronkeja in Bozze.

uredništvo tel. 21860

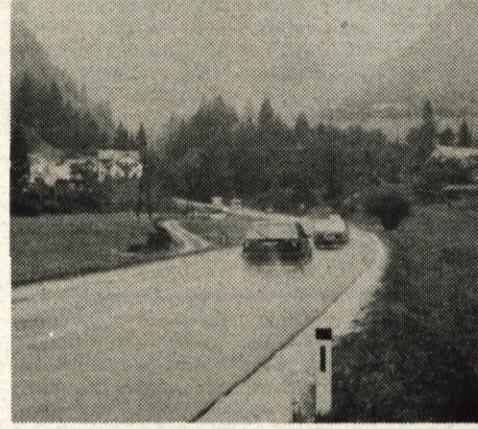
NOVICE IN DOGODKI

Krajevna skupnost Podljubelj praznuje

Prireditve in »praznični« zbor krajanov

Podljubelj, 15. septembra — V spomin na prve žrtve med NOB praznujejo vsako leto na sobotu pred ali po 14. septembrom v krajevni skupnosti Podljubelj v tržiški občini. Letošnje praznovanje je različnimi prireditvami se je začelo že konec minulega tedna, ko je bilo v soboto in nedeljo na sporedno tekmovanje v strešjanju, v pondeljek pa je bilo srečanje gasilcev. Včeraj (četrtek) se je začel dvodnevni odbojkarski turnir, jutri (sobota) ob 20. uri pa bo v domu družbenopolitičnih organizacij namesto slavnostne seje »praznični« zbor krajanov.

»Prepričani smo bili, da se bo letos končno premaknilo in da se bo tisti tretjini prebivalcev krajevne skupnosti, ki zdaj komaj v slabu gledajo prvi ljubljanski televizijski program, pridružil še preostali del krajevne

Devet manjših zaselkov na obeh straneh 1960. leta zgrajene magistralne ceste v dolžini deset kilometrov in blizu 600 prebivalcev ima naša krajevna skupnost. Morda se sliši neverjetno, vendar je res, da do danes še vedno nekateri zaselki nimajo uradno rešenega dostopa na glavno cesto. Takrat, pred skoraj 30 leti, so menda napačno ocenjevali, in niso pravilno ugotovili, da magistralna cesta pravzaprav pretrapez Podljubelj na dva dela. Zapisali so namreč, da cesta vodi mimo naselja. Zato danes še vedno nimamo rešenega vprašanja avtobusnih postajališč na odsek desetih kilometrov. To pa je eden od razlogov, da bomo letošnji krajevni praznik pravzaprav malec drugače in sicer z zborom krajanov, na katerega smo povabili predstavnike občine, da se pogovorimo o odprtih vprašanjih,« pravi predsednik sveta krajevne skupnosti Jože Hladnik.

Kot rečeno, magistralna cesta in z njo neurejeni uradni dostopi nanjo za posamezne hiše in zaselke in neurejena avtobusna postajališča (čeprav se otroci vsak dan vozijo v šolo, domačini pa na delo v Tržič in v Kranj), niso edini problem, da so se odločili za zbor krajanov. Že vrsto let se namreč pogovarjajo tudi o gradnji televizijskih pretvornikov v Podljubeljski dolini. Želje, da bi v Podljubelju lahko gledali vsaj prvi ljubljanski televizijski program, so stare najmanj deset let. Pravzaprav so že takrat začeli resno opozarjati na to. Bolj zavzetno so potem začeli delati na tem pred petimi, šestimi leti, zadnji dve leti pa sploh.

Čeprav bo že trideset let, ko je magistralna cesta pretrapezala Podljubelj na dva dela, še vedno niso urejeni nekateri dostopi in postajališča...

skupnosti. Vendar dlje od podpisa pogodbe med občino in krajevno skupnostjo do danes še nismo. Čakamo, da pogodbo podpiše še tretji in sicer RTV Ljubljana. Kar zadeva dokumentacijo in ostalo, se stvari urejene in lahko bi že zakopali. Trenutno menda kaže, da se bodo stvari vendarle premaknile, vendar želja, da bi že letos lahko gledali prvi in drugi TV program, najbrž ne bo uresničena; saj je jesen pred vrat. Sicer pa pričakujem, da bomo več o tem lahko zvedeli na zboru krajanov.

Nekaj podobnega kot s televizijo je tudi s telefonijo. Trenutno je v krajevni skupnosti okrog 60 telefonov, prav toliko pa je tudi interesentov za nov telefonski priključek. Načrtovali so, da bodo letos nasproti šole lahko postavili telefonsko centralo, vendar so se postopki glede dokumentacije in soglasij zavlekli, tako da se bo akcija lahko še zdaj začela. Med obiskom, ko smo se pogovarjali s predsednikom sveta krajevne skupnosti Jožetom Hladnikom in predsed-

nikom krajevne konference socialistične zveze Tinom Nemcem o praznovanju oziroma o problemih, ki bodo na dnevnem redu zboru krajanov, pa je bilo omenjeno tudi nejasno vprašanje preskrbe v krajevni skupnosti. Že dlje časa je namreč v programu, da bodo Živila trgovina v Podljubelju adaptirala in da bodo krajanji dobili samopostežno trgovino. Zadnje čase pa se (neuradno) govorja, da naj bi jo menda celo zaprli.

»Čeprav smo pri razreševanju nekaterih komunalnih, če tako rečem osnovnih, problemov ne moreni, nam volje in aktivnosti v naši krajevni skupnosti ne manjka, ugotavlja predsednik krajevne konference SZDL Tine Nemeč.

Tine Nemeč

»Ljudje so še vedno pripravljeni (tako kot v preteklosti) prispetati in veliko narediti tudi prostovoljno. Trenutno na primer poteka tovrstna akcija za ureditev razsvetljave in ceste v novem naselju Skale. Živahnina aktivnost pa je predvsem v posameznih družtvih. Zares delavnici so na primer v gasilcih.

Prebivalci Podljubelja upajo, da bodo Živila vendarle preurejili sedanjo klasično trgovino v samopostežno...

skemu društvu, ki je letos praznovalo 60letnico. Podobno je tudi v kulturnem in turističnem društvu, kjer je posebno aktivna športna sekacija... Kar zadeva sobotni »praznični« zbor krajanov, pa se bomo skušali dobiti tudi odvoz smeti in odpadkov iz krajevne skupnosti v prihodnjem.

A. Žalar

Kmetovo delo ni nikoli plačano

Vrba, 15. septembra — Med najbolj urejenimi kmetijami v jesenski občini je nedvomno tudi kmetija 60-letnega Zdravka Žemlja iz Vrbe.

Med najboljšimi kmeti, ki v jesenski občini sodelujejo z zadrugo in skrbijo za vedno večjo mlečno proizvodnjo, je tudi **Zdravko Žemlja** iz Vrbe. V Vrbi se danes mnogi še ukvarjajo s kmetijstvom, vendar že skoraj vse skrbijo za zadrugo in zadržijo ceste devet hektarov obdelovalne zemlje, 20 glav živine v hlevu, ki so ga lepo obnovili večinoma brez velike družbene pomoči.

»V jesenski občini smo večina manjši kmetje, a zato skrb za obdelano zemljo ne bi smela biti nič manjša. Prej nasprotno. Sami se trudimo, kolikor se le moremo in ne morem reči, da nam gre slabo. Kmetje se moramo sprizazniti s tem, da nam delo na kmetiji, v hlevu in na njivi nikoli ne bo plačano. Še nikoli ni bilo.

Ob odkupnih cenah, ki so zdaj

Zakonca Rozalija in Kazimir Zavrl z Labor sta prejšnjo nedeljo obhajala biserno poroko. Častiljivi jubilej 84-letnega ženin in 82-letne neveste, obeh še čilih, zdravih in bistreg spomina, je minil v družinskem krogu, ki ga tvorijo štirje (od šestih rojenih) otroci in deset vnukov z družinami ter prav toliko pravnukov. Oče Mirko, nekdaj mizarški mojster, ki je dolga leta delal v Jugozahodni in Tekstilindusu (1946 je bil celo pravzaprav udarnik), je že 28 let v pokolu. Še vedno ga mikajo hribi, nazadnje je bil v gorah pri štirimi leti, pa tudi s kolesom obišče bližnje in daljnje prijatelje. Mati Rozalija, ki v življenju pomni več trnja kot rož, je vseskozi podpirala troje hišnih vogalov in še danes vzorno vodi njuno malo gospodinjstvo. Najbolj srečna sta bila v življenju ob rojstnih otrok, na katere sta silno ponosna, vesela pa sta tudi številni prijatelji, ki še danes radi pridejo k hiši. Ob 60-letnici njunega skupnega življenja se čestitkam pridružuje tudi naša časopis, ki ga oče Mirko, čeprav s povečevalnim steklom, vselej rad vzame v roke. - Foto: F. Perdan

Zlata poroka v Družovki — 8. avgusta je minilo 50 let, odkar sta se vzela Marija in Peter Kozamernik iz Družovke pri Kranju. Na veselici na Podrečju, kjer je bila pravzaprav ob blestinci rojstva Simona Jenka, leta 1935, sta se spoznala. A je bilo življenje vse prej kot ves

TV SPORED

PETEK 16. septembra

9.50 Video strani
10.00 Mozaik: Tednik
11.00 J. Goll - G. Jarolim: Tretja žena, nemška nadaljevanja 1/2
12.30 Video strani
16.30 Video strani
16.45 Tednik, ponovitev
17.45 Oliver Twist, angleška otroška nadaljevanja
18.15 Dedičina Evrope, dokumentarna serija
18.45 Risanka
18.55 Video strani
19.00 Vreme
19.01 Obzornik
19.13 TV okno
19.18 Zrno
19.22 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Propagandna oddaja
20.20 J. Barthel: Smrt v Kaliforniji, ameriška nadaljevanja
21.10 Propagandna oddaja
21.15 Štirje, dokumentarna serija
21.55 Propagandna oddaja
22.15 Sodobni španski film: Epilog
23.45 Video strani
2.25 OI Seul '88: Otvoritev, prenos
Oddajniki II. TV mreže:
19.00 Domäci ansambl: Ansambel Vilija Petriča
19.30 TV dnevnik
20.20 Iz koncertnih dvoran: Koncert orkestra RTV Ljubljana
21.40 Mozaik kratkega filma Volčji brolg, češkoslovaški film
23.40 Kronika BITEF-a

Zagreb I. program

14.25 TV v šoli
15.25 Poročila
15.30 Program plus, ponovitev
17.30 Otoška serija
18.00 Znanost
18.30 Risanka
18.40 Številke in črke, kviz
19.00 TV koledar
19.10 Risaska
19.30 TV dnevnik
20.00 Kriminalistične zgodbe
4/19

20.55 Disco folk z mladimi vojaki
21.55 TV dnevnik
22.15 V petek ob 22-tih, kulturni magazin
23.45 Program plus
0.45 Poročila
0.50 OI Seul '88

SOBOTA

17. septembra

8.00 Video strani
8.05 Ponovitev otroških oddaj
8.20 Pamet je boljša kot žamet
8.25 Predigra življenja, poljska mladinska serija 5
8.55 Periskop: Prekmurje
10.00 Ponovitev oddaj, izbor tedenske programske tvornosti
10.40 Video strani
15.05 Video strani
15.20 Živali nastopajo, ameriški mladinski film
16.45 OI Seul: Posnetek otvoritev
18.45 Risanka
19.00 Vreme
19.01 Knjiga
19.18 Zrno
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.55 Nas utrip
20.14 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 S. Alexander: Hrestač, ameriška nadaljevanja 1
21.15 Propagandna oddaja
21.20 New Swing Quartet, 2. oddaja
22.00 TV dnevnik
22.15 Grabežljivka, danski film
0.05 Video strani
Oddajniki II. TV mreže:
18.30 Zabavnoglasbena oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Pozdrav iz Slovenije: Trgatev v Beli Krajini
22.40 Športna sobota
23.00 Skoki s plastične skakalnice, reportaža z Igmano
TV Zagreb I. program
9.00 TV v šoli, ponovitev
14.15 Program plus, ponovitev
16.15 Dallas, ameriška nadaljevanja
17.00 Narodna glasba
17.30 Poročila

Kmetijski nasveti - 14.05 Glasbeni panorama - 15.10-15.25 Popoldanski mozaik - 16.00 Vrtljak in EP - 16.30 Ščetanje republik in pokrajin - 17.00 Studio ob 17.00 - zunanje-politični magazin - 18.30 S knjižnega trga - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00 Radio na obisku - 22.20 Od tod do polnoči - 23.05 Literarni nočturno - Miroslav Todorović: Omotični jezik - 00.05-5.00 Nočni program - glasba

TOREK, 20. septembra:

Prvi program

4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Radiska šola za nižjo stopnjo - 8.35 Mladina poje - 9.05 Z glasbo v dober dan - 10.05 Rezervirano za... - 12.10 Pod domäci marelo - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Iz glasbene tradicije jugoslovenskih narodov in narodnosti - 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba - 13.30 Od melodije do glasbene tradicije jugoslovenskih narodov - 14.05-15.25 Popoldanski mozaik - 15.30 Dogodki in dogovori - 16.00 Vrtljak želja in EP - 17.00 Studio ob 17.00 in glasba - 18.00 Minute z ansambлом Slovenski muzikantje - 18.15 Gremo v kino - 19.00 Radijski dnevnik - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Laho noč, otroci - 19.45 Pojemo in godemo - 20.00 Mladi mostovi - 20.30-23.00 Slovenski nočturni - Božo Vodusek: Pesmi - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

NEDELJA, 18. septembra:

Prvi program

5.00-8.00 Jutranji program - glasba - 8.07 Radiska igra za otroke: Rosanda Sajko: Letec kovček - 9.05 Še ponovite, tovariši! - 10.05 Nedeljska matineja - 11.00-16.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.20 Za naše kmetovalce - 15.30 Poročila - 17.05 Nedeljska reportaža - 17.30 Pojo amaterski zbori - 12. oddaja iz NAŠE PESMI '88 - 18.00 Humoreska tega tedna - Matija Logar: Uspešni ekskurzija - 20.00-22.00 V nedeljo zvečer - 22.20-24.00 Glasba za prijeten konec tedna - 00.05-4.30 Nočni program - glasba

PONEDELJEK, 19. septembra:

Prvi program

4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Pionirska teknična - 9.35 Napotki za naše goste iz tujine - 10.05 Sobotna matineja - 11.05 Naši znanstveniki pred mimo - 11.20 Minute za starego glasbo - 11.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 12.30

SREDA, 21. septembra:

Prvi program

4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 8.05 Ringaraja - 8.30 Glasbena lepljenka - 9.05 Glasbena matineja - 10.05 Tekoča repriza - 11.05 Izbrali smo - Sibelius in Saint-Saëns - 13.30 Od

TRŽIČ

18. in 20. ur, 17. septembra: amer. pust. film OGNEVITI FANTJE ob 16. in 18. ur, amer. erot. film MLADA LADY CHATERLY ob 20. ur, 19. septembra: Ni kinopredstavl., 20. septembra: nem. western film VELIKI SKAVT ob 16. in 18. ur, 21. septembra: nem. western film VELIKI SKAVT ob 16. in 18. ur, amer. erot. film MLADA LADY CHATERLY ob 20. ur, film ni primeren za otroke!, 22. septembra: japon. erot. film ZAPELJAVANJE POLETI ob 16. in 18. ur.

JESENICE ŽELEZAR

16. septembra: amer. akcij. film AMERIŠKI NINJA 2 ob 16. in 18. ur, premiera amer. vojne drame ROJEN VOJAK ob 20. ur, 17. septembra: amer. akcij. film AMERIŠKI NINJA 2 ob 16. in 18. ur, premiera amer. thriller filma ČRNA VDOVA ob 20. ur, 18. septembra: amer. ital. pust. film SUPER VOHLJAČ ob 16. ur, amer. akcij. film AMERIŠKI NINJA 2 ob 18. in 20. ur, 19. septembra: amer. pust. film CRNA VDOVA ob 16. in 18. ur, 20. septembra: amer. akcij. film SUPER VOHLJAČ ob 16. ur, amer. spektakel MESO IN KRI ob 20. ur, 17. septembra: amer. akcij. film POLICAJA IZ LOS ANGELESA ob 18. in 20. ur, premiera amer. thriller filma BREZ USMILJENJA ob 22. ur, 18. septembra: amer. akcij. film POLI-

KAMNIK DOM

16. septembra: amer. znan. fant. komed. KOKON ob 18. in 20. ur, 17. septembra: amer. znan. fant. komed. KOKON ob 17. ur, amer. akcij. komed. VRAŽJI POLICAJI ob 19. ur, premiera amer. vojnega filma ROJEN VOJAK ob 21. ur, 18. septembra: amer. akcij. komed. VRAŽJI POLICAJI ob 17. in 19. ur, amer. komed. TRIJE SIMPATIČNI POTEPUHI ob 21. ur, 19. septembra: amer. ital. pust. film SUPER VOHLJAČ ob 18. ur, amer. spektakel MESO IN KRI ob 20. ur, 20. septembra: amer. krim. film LISTA SMRTI ob 18. in 20. ur, 21. septembra: Ni kinopredstavl., 22. septembra: amer. drama MESTO GROZE ob 18. in 20. ur,

TRŽIČ

16. septembra: amer. pust. film OGNEVITI FANTJE ob 18. ur, amer. spektakel MESO IN KRI ob 20. ur, 17. septembra: amer. akcij. film POLICAJA IZ LOS ANGELESA ob 18. in 20. ur, premiera amer. thriller filma BREZ USMILJENJA ob 22. ur, 18. septembra: amer. akcij. film POLI-

17.35 TV koledar
17.45 Sedem TV dni
18.30 »Svilenk: dokumentarna oddaja
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Rezerviran čas
20.15 Konvoj, ameriški film
22.05 TV dnevnik
22.20 Velesejemski TV biro
22.35 Nočni program
0.35 Poročila

NEDELJA

18. septembra

8.25 Video strani
8.40 Živ-živ
9.25 Oliver Twist, pon. angl. nad.
9.55 Cagney in Lacey, ponov. am. nad.
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Živo meh
13.00 Živ živ v Kranju, glasbena prireditev
13.25 Video strani
13.40 G. Zapolska: Leta in dnevi tečajo, Poljska nadaljevanja

15.00 OI SEUL - boks, dnevni pregled, skoki, gimnastika

18.45 Risanka

19.30 TV dnevnik

20.00 Vrtnice in kaktusi - TV nadaljevanja

20.50 Ciklus filmov W. Wilerja - Detektivova zgoda, ameriški film

22.15 TV dnevnik

22.35 Program plus

0.35 Poročila

22.40 Reportaža z nogometne tekme
TV Zagreb I. program

9.15 Poročila
9.25 Otroška matineja
12.30 Kmetijska oddaja
13.30 Zanimiva potovanje
14.45 Sen o zahodu, ameriška nadaljevanja 2/7
15.35 Dokumentarni mozaik
17.20 Hotel Regina, sovjetski film
18.55 Risana serija
19.30 TV dnevnik

20.00 Vrtnice in kaktusi - TV nadaljevanja

20.50 Ciklus filmov W. Wilerja - Detektivova zgoda, ameriški film

22.15 TV dnevnik

22.35 Program plus

0.35 Poročila

POBEDELJEK

19. septembra

9.45 Video strani

10.00 Mozaični Šolski TV

10.50 Risanka

11.00 Tuji jeziki: Angleščina 47. lekcija

11.20 Video strani

12.20 OI Seul: studio,

gimnastika, dnevní pregled, plavanje, boks, rokoborba, kompi, dviganje uteži, plavanje

9.50 Mozaični Šolski TV

16.15 Video strani

17.45 Anton Ingolič: Mladost na stonicah

18.15 Izgubljena govorica, 3. del izobraževalne oddaje TV Sarajevo

18.45 Risanka

18.55 Video strani

19.00 Vreme

19.01 Obzornik

19.13 TV okno

19.18 Zrno

19.30 TV dnevnik

19.55 Vreme

20.05 Dokumentarec meseca: Montaža ekstaze

21.10 EPP

21.15 OI Seul: Dnevni pregled

22.10 Videogdoba

22.55 Video strani

TOREK

20. septembra

9.45 Video strani
10.00 Mozaični Šolski TV
10.50 Risanka
11.00 Tuji jeziki: Angleščina 47. lekcija

11.20 Video strani

12.20 OI Seul: studio,

gimnastika, dnevní pregled, plavanje, boks, rokoborba, kompi, dviganje uteži, plavanje

9.50 Mozaični Šolski TV

16.15 Video strani

17.45 Anton Ingolič: Mladost na stonicah

18.15 Izgubljena govorica, 3. del izobraževalne oddaje TV Sarajevo

18.45 Risanka

18.55 Video strani

19.00 Vreme

19.01 Obzornik

VIKTOR ŽAKELJ

Tempirana bomba tiktaka

Jugoslovanska večplastna kriza se nevarno, morda celo usodno, poglablja. Bilo je pričakovati, da bo gospodarski nujno sledila politična, tej mednacionalna in končno moralna kriza, pa kljub temu z upravičenim strahom ugotavljam, da so ti vidiki krize dosegli raven, ko jih začne gnati njih lastna logika in ko je vse več medsebojnega podžiganja. Zato se ta čas že resno maje pravna in politična konstitucija države. Ko pohodniki s Kosova (in ne Kosova) terjajo »tretjo prvo Jugoslavo«, vodstva države (ne-modro) molčijo. Celo vojska, ki si je ob t. i. slovenskem sindromu, še jemala pravico do vloge političnega arbitra, ne reče nobene. V kaki moderni državi se bi jim slednje zdele celo samo po sebi umevno. Seveda žal, mi nismo moderna država - in zato molk institucije, ki prisega, da v njej »razredno dominira nad nacionalnim«, čudi. Toda tako je in iz tega se kaže česa naučiti. Človeka mrazi, ko se namesto pravne države ponuja zakon džungle, namesto diferencirane civilne družbe temeljene na svobodnem posamezniku, združba nacionalno homogenih militantnih grup, namesto omiljenega bratstva, stara sovraštva, namesto, da bi hiteli (venčni zapozneci) za razvitejšimi sedi v 21. stoletju, zremo nazaj v komaj preživelovo krvavo zgodovino, namesto... To je naša realnost tega trenutka. Sedaj niti ni več pomembno kako, pri kom in kje se je začel ta usoden proces; tempirana bomba tiktaka in prestrešene (tu in tam že tudi lačne) oči naših ljudi nemo vprašujejo; kje, kako in kdaj se bo ta balkanizacija, kosovizacija, libanonizacija (ali drugače poimenovan razkraj države), zaustavila.

Logično je, da se krizni procesi vedno nekje zgostijo, ob tem se problematika skrajno poenostavi in izrazi v nekaj povsem preprostih vprašanjih, otožbah, namgovanjih ter se hkrati ponudi prav tako preproste rešitve. Če je temu tako, in kaže, da je, ne bi bilo nemogoče, da bi se vsa ta nasprotjava nova in stara - te države, ki se že daje časa ostrijo zgostila namesto na SAP Kosovo na SR Sloveniji in Slovencih. Skromen premislek kaže, da smo bili že bližu tega. Nekaterim v državi - kar povejmo - je bilo in je že vedno veliko do tega. Spomniti se velja, da se je nam iznenada začelo pripisovati vse isto, kar povprečnega Neslovenca žali, dozvedno ogroža itd. Saj se spominjate otožb o kontrarevoluciji, separatizmu, izkoriscanju (gospodarsko) nerazvitega Juga, blatenje Juga, države in sistema podobno (s smetično bolševizmo). Nič ni pomagalo naše ugovarjanje, pridruženje, bentenje; vsako slovensko samopotrjevanje, še zlasti pa redke ekscese, ki ta del beograjskega, sarajevskega in skopljanskega tiska nategal na to kopito.

S tem sem, spoštovani morebitni bralec, hotel le opozoriti, da je se stavni del te naše križe tudi popolna pojmovna zmeda. Vzemimo

meni bliže pojme kot so n. pr. trg, moderna država itn., ki jih uporabljamo vsi od Triglava do Gevgelije, a je več kot očitno, da jih različno razumemo. Skratka, posamezne ali izrečene misli ne izražajo vedno dejanskega stanja stvari. Kako si pomagati? Relativno cenen, a časovno zahtevna možnost (te se večina pri nas tudi poslužuje), je branje različnega ubesednjega fenomena, a še vedno je najbolje, če moreš seći do originalnih virov, informatorjev, videti dogajanja. Zato (razume se, da ne le zato) je kosovska problematika, obkateri se je (in se bo še dolgo) kazala vsa temeljna razlaganja v naši večnacionalni in v vseh drugih pogledih nadvise heterogeni Jugoslaviji, tako različno razlagana in razumljena. S tem še ni rečeno, da se o nekaterih dejstvih povezanih s SAP Kosovo v Jugoslaviji ni mogoče poenotiti kot npr. da gre za gospodarsko in sicer zaostalo področje, da na Kosovu živijo nekatere oblike družinskega in družbenega življenja, ki jih razvitejši del Jugoslavije, da ne recem Evropo, že dolgo ne pozna več, je pa zagotovo več tistega, o čemer so mnjenja deljena.

In še na nekaj kaže opozoriti. (Primer navajam tudi kot dokaz defektnosti našega vzgojnozobraževalnega sistema, o katerem bi kazalo tudi s tega vidika razpravljalci.) Kaj npr. je donedavna povprečni Slovenec (tudi šoljan) vedel o tej oddaljeni pokrajini in njenih prebivalcih. Bržcas mu je ostala v zavesti iz šolskih dni Kosovska bitka iz 1389. leta. (Tu se meša mit in resničnost in letosne praznovanje obletnice - nisem prepričan, da bo doprineslo k sožitju narodov živečih na Kosovu.) Albance, Šipartje, Arnaute (že ta različna imena govorijo o zapleteni in težki zgodovini tega naroda) smo pri nas poznali predvsem kot slasičarje ter jih v novejšem času spoznavamo kot izvrstne prodajalce sadja in zelenjave na naših tržnicah. O njihovi težki zgodovini, svojski kulturi, pa nič ali skoraj nič. Šele zadnjih nekaj let smo tudi Slovenci dobili nekaj knjig, ki govorijo o zgodovini, umetnosti, kulturi in gospodarskem razvoju tega naroda, ki zapoznelo - merjeno z evropsko uro - vstopa med (enakopravne) narode Evrope in to ob handicapu, ki se mu reče LR Albanija, ki iz različnih razlogov ne uživa posebnega spoštovanja. Tudi tu naša neuskost na svojski način govor o tem, da je imel (in še ima) ta narod »specifičen položaj znotraj Jugoslavije. Skratka izrekati take ali drugačne sodbe o SAP Kosovu in tam živečih Albancih in Nealbancih in o dogodkih, ki jih je ta čas (pre)poln zlasti srbski in sploh jugoslovanski tisk, je zelo tvegan početje. Razmer človek resnično ne pozna, informacije, ki jih dobivamo, pa so pogost dezinformativne. Očitno pa je vsaj naslednje: razmerni - gospodarske, mednacionalne, politične - so do skrajnosti zaostrene. Beda in sovraštvo generirata ekscese, ki ta prostor spet delajo sod smodnika. Tempirana bomba iz dneva in dan glasneje tiktaka. Jo bomo utišali?!

manjšina - še zlasti Srbi in Črno-gorci - čutijo ogrožene. Prav gotovo so obsojanja in ostrega kaznovanja vredna početja kot skrunjenje grobov, posiljevanje, motenje posesti itd., ki jih opravljajo kriminalci iz vrst albanske večine Nealbancem. Premajhna - vsaj v preteklosti - učinkovitost organov pregona in sodošči k strahu in nezaupanju Nealbancev dodatno prispeva. Očitno je, da albanska večina še ni spoznala - zlasti ne vsa in povsod - da ta početja njihovih narodnih izmeščkov ne ogrožajo le njihovih sodržavljanov Nealbancev, ampak že danes, še bolj pa ju tri, njih same. Vse dotlej dokler to spoznanje ne bo postal prepričanje velike večine Albancev, bo to pokrajino pretresalo nasilje vseh vrst in irentna ne onemogočena. To nefunkcioniranje države in nedelovanje tistega, čemur pravimo družbenega samozasčita na eni, ter razglasjanje domala vseh konfliktov med Albanci in Nealbanci za premisljena nacionalistična početja na drugi strani, ohranjujo in celo poglavljajo občutek splošnega nezadovoljstva, strahu, krivide in nemoči pri prebivalcih te naše Pokrajine.

Temeljitejša analiza stanja v Pokrajini kaže, da nagle, takojšnje rešitev tu niso mogoče. Tu je, če kje, potrebna sprava med ljudmi kot ljudmi, ki so stoletja živeli v sosedstvu, prijateljstvo pa tudi sovraštvo, ki ga je zadnje mesece žal vse več. Tega ponovnega bližanja ni mogoče dosegči s policijsko ali vojaško silo. Ljudje na Kosovu potrebujejo mir, spravljivo besedo, potrebujejo organizirano večnacionalno združevanje, ne pa neprstana razdvajanja na narodnostni podlagi. V te kraje oziroma med Kosovarje se mora vrniti občutek zaupanja, varnosti in medsebojnega spoštovanja. Kosovarje zlasti po albansko večino je treba končno postaviti v položaj, da se bo za gospodarske, politične in mednacionalne razmere v SAP Kosovo čutila v prvi vrsti odgovornata sama. Vse dotlej dokler jih bo preostala Jugoslavija tega amnestirala, se torej skušalo probleme reševati mimo albanske večine ali celo proti njenim interesom in to še s pozicijo sile, se razmere v Pokrajini ne bodo izboljšale, še več - slabšale se bodo. To je naša in svetovna izkušnja.

Zato frontna RK SZDL Slovenije skupaj z drugimi zlasti gospodarskimi, informacijskimi ter znanstvenoraziskovalnimi ustanovami naše republike usmerja svoje aktivnosti k odpravljanju vzrokov kosovske drame, in mehja možnosti doprinaša k vzpostavljanju razmer v katerih se bo sleherni občan SAP Kosova počutil varnega, svobodnega, delamo na tem, da bo vsak Albanc in Nealbancem jemal republiko Srbijo in državo Jugoslavijo za svojo republiko in svojo državo. To je trnova, dolgotrajna, a obenem edina pot po kateri mora družno kreniti vsa Jugoslavija. Tempirana bomba iz dneva in dan glasneje tiktaka. Jo bomo utišali?!

Nimamo pa dovolj jasnega vpogleda v zgodovinske težnje in razvojne perspektive Albancev. Njihova zahteve po republiku morda vsebujejo doslej še neizrečeno težnjo po odcepitvi. Tudi eventualna združitev z matičnim narodom ne zagotavlja že vnaprej njene socijalistične orientacije. Poznavalcem notranjih razmer in političnih tendenc med 400 000 emigrantimi po Evropi in ZDA dopuščajo možnost močne prozahodne orientacije, težnje po vzpostavljivosti demokracije zahodnega tipa. Takšno orientacijo podpirajo tudi nekateri krogovi na zahodu.

Nobenega dvoma ne more biti glede tega, da Albancev ne zavezujejo avnojski skeple. Oni se kot celota za novo Jugoslavijo niso borili, v avnojskih odločitvah Kosovo splošni ni omenjeno. Po več kot 500-letni turški okupaciji in kasnejši nadvladi Srbije je največji del albanskega naroda najprej kot osvoboditelje dočkal italijansko, nato še nemško okupacijo... Le v manjši meri je podpiral osvobodilni boj. Pozimi 1944/45 je celo prišlo do množičnega upora zoper jugoslovansko oblast. Te zgodovinske okoliščine so položaj Kosova v Jugoslaviji zaznamoval v vsem povojnem obdobju, do današnjih dni. Vprašanje je, ali na Kosovu sploh lahko govorimo o kontrarevoluciji, ker tam tudi revolucije ni bilo.

Reševanje kosovskega problema zahteva nov pristop tudi zaradi tamkajšnjih demografskih gibanj, zaradi naravnega prirastka, ki je precej večji kot drugod v državi. Ta naravni prirast, če se bo nadaljeval s sedanjo intenzivnostjo, bi prej kot v petdesetih letih bistveno spremenil nacionalno sestavo v Jugoslaviji, albanskega prebivalstva bi bila že polovica. Ob odločni tendenci kulturnega zapiranja vase, ki je znacično za Albance, bi v Jugoslaviji nastala populorna nova socialna in kulturna razmerja, med drugim tudi zato, ker že sedanja demografska eksplozija ne omogoča izboljšanja socialnega stanja tega ljudstva.

Po vseh teh vprašanjih kažemo Slovenci se radi sklicujemo na avnojska načela in na zgodovinski vrstni red, po katerem se je oblikovala nova Jugoslavija. V teh razmerjih so nam bile zgodovinske okoliščine naklonjene, naše politično vodstvo je ustrezno delovalo na praktičnem in teoretičnem razvoju. Slovenija je v teh procesih dosegla novo, višjo stopnjo svoje samopodprtive, novo, višjo stopnjo samostojnosti in državnosti. Zgodovinski model, po katerem je nastala nova Jugoslavija, se nam zdi še danes uporaben in razpravah o ustavnih spremembah vse bolj stopa v ospredje tudi kot model novega, vnovičnega oblikovanja odnosov med federalnimi entitami, kot model za dogradevanje in utrjevanje državne tvorbe, Jugoslavije. Jugoslaviji kot skupni državni tvorbi tudi v drugih delih države ne omenjajo nikakršne alternative. Njenega obstoja nihče ne problematizira, ne rešena pa so mnoga vprašanja medsebojnih odnosov njenih sestavnih delov. Nedvoumno lahko zatrdomo, da južnoslovenski narodi so vidijo svojo razvojno perspektivo le v skupni državi Jugoslaviji.

Avnojske rešitve tudi v Srbiji niso zagotovile povsem ustrezno počelo v skupnosti jugoslovenskih narodov in srbskemu narodu niso zagotovile vseh možnosti ustvarjalnega razvoja. Okupiran s problemi lastne suverenosti in možnosti lastnega razvoja, ki jih kot najstevilčnejši sestavni del federacije nedvomno zasluži, je bil večkrat obtoževan, da ne ponuja

Odprte strani

DOBER DAN, KOSOVO

Današnje, 14. Odprte strani, smo odprli trenutno najbolj aktualni problematiki v Jugoslaviji — Kosovu. Naši novinarji Vine Bešter, Jože Košnjev in Cveto Zaplotnik, ter fotoreporter Franc Perdan so se pridružili Dnevnikovi ekspediciji — informacijskemu preboju na Kosovo. Marsikaj zanimivega so videli in slišali, marsikaj tudi drugače kot imamo moč slišati iz uradnih virov informiranja.

Naslednje Odprte strani bodo izšle v petek, 30. septembra. Odpiramo jih ustavnim spremembam. Vabimo, da nam pišete.

Leopoldina Bogataj

in ne zagotavlja dovolj demokratičnih projektov za sožitje z drugimi jugoslovenskimi narodi.

Vladimir Kavčič,
Žirovski občasnik, junij 1988

Na Kosovo zelo pridno sodijo in zapirajo. Višina zapornih kazni je politično dogovorjena in predstavlja pravo sramoto za našo državo. Mladenci, ki so bili bolj izraziti v demonstracijah, ki so nosili gesla in vzklikali, da so Albanci in ne Jugoslaviani, so obsojeni na 13 do 15 let zapora. Nezaslišano! Stara Avstrija je bila v svojem obračavanju z Mladim Bosnom dobrotljiva teta. Režim v stari Jugoslaviji je podobno izpadal prisodil 3 do 6 mesecov zapora. Sodni obračun na Kosovo spominja na italijanske »pravne« represalije v Ljubljanskih pokrajini v letih okupacije. Kam smo prišli? Vedno smo dvignili svoj glas, če so kje v svetu uprizorjali take ali podobne pravne pogrome zopet politično opozicijo. Sedaj to sami počenjamamo. Vsa naša javnost pa molči ali celo pritrjuje. Sram me je in težko mi je, ker sem to dočkal. Samo upanja na prihodnost mi brani, da zradi tega, kar počno na Kosovu, ne vrnem članske izkazane ZKJ. Če bi imel možnost javno obrazložiti svoj korak, bi ga takoj napravil. Žal tu niso mogoče. Zaprti so mi vsa pota do javnosti. Režim bi moj protest in izstop iz ZK tolmačil kot podporo Enverju Hoxhi, kot nacionalizem in bi jim bil celo politično dobrodošel. Zato molčim, trpm in upam!

Stane Kavčič,
Dnevnik in spomini

Kosovci so pregovorno prični in tudi sposobni, dokler delajo v okvirih rodovne morale, in niti četr takо učinkoviti v državnih oziroma družbenih službah. Res je, da ne gre za njihovo specialnost, je pa pri njih bolj opazno.

Po čudnem zgodovinskem paradosku so Albanci bržkone edina nacionalna skupnost v današnji Jugoslaviji, albanskega prebivalstva bi bila že polovica. Ob odločni tendenci kulturnega zapiranja vase, ki je znacično za Albance, bi v Jugoslaviji nastala populoma nova socialna in kulturna razmerja, med drugim tudi zato, ker že sedanja demografska eksplozija ne omogoča izboljšanja socialnega stanja tega ljudstva. Rodovni sistem podreja posameznika klanskim interesom, delo je vredno predvsem kot prispevki k rodovni skupnosti: blagajne za nekaj deset in tudi sto ljudi so skupne in rodovna moralna nalaga, da vanjo prispeva vsakdo po svojih najboljših močeh. Po najzajemljih stojnicah in slaščičarnah se od jutra do večera, na petek in svetek vrti množica bledih v pridnih fantov, ki jih je toliko več, kolikor novodobna zdravstvena zaščita ne zagotavlja optimalen učinek nežljive populacijske eksplozije na Kosovu. Vsi ti možje in fantje zasluzek odvajajo na en kup, od koder se kupuje posest.

Obstajajo dovolj resne podmene, da je problem izseljevanja Srbov

in Crnogorcev s Kosova prav ta: albanski klani so sposobni gotovinsko in celo devizno prepelačati karkoli, na kar vrže oko — tudi večkratno (celo v Ljubljani so znani taki primeri). Ko nakupovanje v domačem okolju »garirajo« še z »nagajanji«, z drobno ali tudi manj drobno represijo, začne se veda v tamkajšnji srbski ali črno-gorski glavi delovati tista pamet, ki je pač ne pogreša skoraj nihče med živimi. Začne se spraševati: Zakaj za božjo voljo pa ne bi hitro vzel tistih milijard in jo pobral v Pomorje ali Šumadijo, kupil za pol denarja zemljo, se z drugo polovico lepo opremil in živel, kot se spodobi? Brez nadležnih sosedov. Normalno; v podobnih razmišljajih ne pomaga nobeno moraliziranje; ali pomaga samo do neke mere; nekje pa je na koncu končev skoraj zmeraj meja, na kateri se zavest poves pred udobnostjo in imetjem. Srbko in črničarsko izseljevanje s Kosova torej bržko ne si samo stvar represije, kot se rado govori, temveč je (tudi) zamenje realne albanske gospodarske moči — v privatni posesti.

Problem od daleč spominja na palestinskega: tudi tam so Judje najprej povsem legalno in neovsajalno od Arabcev nakupovali zemljo; denar je bil preveč mamljiv, da bi kdo od prodajalcev pretirano misil še na kaj drugega. Ko so končno spoznali, da so ze domala brez zemlje (doma, domovine), pa je bilo prepozno. Potem se je problem s kupoprodajne prenesel na nacionalno, politično, vojaško in humanistično raven. Vsemi znamenimi posledicami.

Matjaž Kmecl,
Dnevnik, 6. avgusta 1988

Kdo je nosilec kontra revolucije na Kosovu? Ubogo albansko prebivalstvo, se pravi najbolj delaven in najbolj reven del jugoslovenskega prebivalstva, ki ima dejansko v naši državi status subproletariata? Kosovska politična politburo, ki je prav tao kot vsa jugoslovenska politburo, konzervativna, nezadostno izobražena in strokovno neusposobljena za posel, ki ga opravlja? Ali pa morda kosovska novonastajajoča intelektualna, ki je najbrž edina sposobna organizirati nacionalne potencialne in hkrati prevzeti tudi odgovornost za varstvo srbske manjšine na Kosovu? Zdi se, da so si stalističa jugoslovenske, srbske in kosovske politburo, ki je jedro kontrarevolucije na prišinski univerzi, v društvu književnikov in v kosovskem učitelju. Z

DOBER DAN, KOSOVO

Na mnoga kosovska vprašanja ni odgovorov

Bomo med stotimi resnicami našli pravo

Priština, 9. septembra — Kaj je pravzaprav bistveni problem Kosova? Pravega odgovora nismo dobili. Najpogosteji je bil, da Kosovo vznemirja kača nacionalizma, ki je ne znamo ali nočemo udariti po glavi, ampak jo tolčemo po repu. Ce gre za resnico, potem je teh resnic veliko, so nam dejali, vendar samo ena drži: nihče v pokrajini ni zadovoljen. Ljudje vpeti med dvignjeno pest in pozive k sožitju in slogi. Veliko vprašanj pa še ostaja brez odgovorov.

Za uvod ocena, ki jo je na okrogli mizi o položaju na Kosovu dal predsednik predstva republike konference SZDL Daut Jašanica.

»Težišče naše akcije je usmerjeno na ključna vprašanja zapletenega položaja v pokrajini kot so učinkovitost v preprečevanju albanskega nacionalizma in separatizma, vzroki in problemi, zaradi katerih se Srbi in Črnogorce izseljujejo s Kosova in preprečevanje tega izseljevanja, ukrepi za zagotovitev osebne in lastninske svobode vseh ljudi, še posebej Srbov in Črnogorcev, utrditev mednacionalnih odnosov na osnovi medsebojnega zaupanja, zagotovitev delovanja vseh funkcij sistema zaradi učinkovitega zagotavljanja zakonitosti in ustavnosti, zaradi popolne varnosti ljudi in družbene imovine. V pokrajini smo priča dvema nasprottnima pojavoma. Na eni strani smo razvili široko in intenzivno aktivnost za reševanje problemov, za delovanje med ljudmi, s ciljem okrepliti organe oblasti in institucije sistema. Kot so rekli na 16. seji CK ZKJ, smo priča nekaterim rezultatom in smo v stalni akciji. Po drugi strani pa smo priča izredno negativnim pojavom v mednacionalnih odnosih. Politično ozračje je nervozno, napeto. Praktično zaradi tega naše akcije ne dajejo začelenih rezultatov. Albanski nacionalizem je še naprej prisoten in izbira občutljive točke za napade, kar vznemirja ljudi, kvari mednacionalne odnose in hoče dokazati, da je še vedno močan. Širi sovražne pamflete, ogrožena sta osebnost in lastnina Srbov in Črnogorcev. Del ekscesov je neposredno usmerjen zoper Srbe in Črnogorce, del pa jih nima političnega ozadja, pa gre do vseeno v prid albanskemu nacionalizmu in drugim sovražnikom. Pri naprednih ljudeh, še posebej pa pri Srbih in Črnogoreh, izvajajo ti ekscesi ogorčenje, revolt, pa zahteve po učinkovitih in ostrih idej-

nopolitičnih in zakonskih ukrepov. Preračunano v odstotki ti pojavi niso prevladajoči, vendar v napetem ozračju dobivajo politična obeležja, se politizirajo. Marsikje že slišimo, da je nacionalna enakopravnost na Kosovu zlomljena. To ni točno. Utrditev nacionalne enakopravnosti na Kosovu pa je naša prva naložba.«

Predsednik kosovske socialistične zveze navaja, da je delež srbskega in črnogorskega prebivalstva med zaposlenimi večji kot pa delež v številu prebivalcev, da se odstranjujejo napake v vzgoji in izobraževanju, kulturi, zdravstvu, uporabi jezika in pisave, kadrovski politiki. Za zaposlitve povratnikov ni potrebna posebna procedura. Nad 4000 se jih je vrnilo, zaposlenih pa jih je le nekaj nad 2000. Učencem in študentom srbske in črnogorske narodnosti se dodeljujejo stipendije ter omogoča bivanje v študentskih domovih ne glede na gmotno stanje družine. Izseljevanje Srbov in Črnogorcev se nadaljuje in to zaskrbljuje. Po letu 1981 se je izselilo okrog 28.000 Srbov in Črnogorcev, dobre štiri tisoč pa se jih je vrnilo. Okrog 16.000 izseljenih so posamezniki, katerih družine so še na Kosovu.

»Nacionalizem se pojavlja tudi na drugi strani«, ugotavlja predsednik kosovske SZDL. »Srbski nacionalisti brez ovir izkorisčajo resnične probleme in krščijo, da je skupno življenje z Albanci v pokrajini nemogoče. Na vse vpliva nezaposlenost. Uradno imamo 140.000 prijavljenih nezaposlenih, jih je pa še enkrat več, in med njimi so tudi Srbi in Črnogorci. Okrog 50.000 zaposlenih živi na robu obstoja. Struktura kosovskega gospodarstva je neprimerna, nimačno obratnih sredstev, zadosten v tujini je velika, inflacija divja, prav tako pa tudi cene reprodukcijskega materiala.«

Protestni shodi imajo tudi mračna ozadja

Jusupi Karakuši, visoki funkcionar pokrajinskega sekretariata za notranje zadeve, je ocenil, da zoper protestne shode Srbov in Črnogorcev ne morejo nič, ker niso nacionalistični.

Daut Jašanica pa je dejal, da so neposredni povodi za zbiranje ljudi konkretni ekscesi ali problemi.

Daut Jašanica, predsednik kosovske SZDL

»Vendor je očitna tendenca, da želijo posamezniki te zvore uporabiti za druge cilje, da se jim da drugi značaj. To dodatno oteže že tako težko situacijo, lahko pa ima širše posledice na mednacionalne odnose na Kosovu in širše. Zvore na Kosovu so sklicale iste skupine ljudi, z enakimi scenariji, tudi istimi udeleženci, pa tudi parolami, ob podpori dela sredstev javnega obveščanja. Na zborih so postavljene zahteve, ki niso skladne z realnimi problemi in političnimi stališči. Zahteve skrajnih posameznikov ali skupin lahko postanejo dominantne, agresivne in nacionalistično nastrojene, s sporočili, ki širijo nestrost in mržnjo do pripadnikov drugih narodov in narodnosti. Organi in organizacije Kosova so pravocasno opozarjale, da taki zbori ne prispevajo k razreševanju kosovske problematike, k obračunu z albanskimi nacionalisti in kontrarevolucionisti v izseljevanju Srbov in Črnogorcev.«

Zahteve po glavah politikov

Na protestnih zborih Srbov in Črnogorcev odmevajo zahteve po glavah nekaterih politikov, predvsem kosovskih albanske narodnosti, ki naj bi bili krivi za brezizhoden položaj srbskega in črnogorskega življa v pokrajini. Azem Vlasi je politično talentiranejši od Fadila Hodže, vendar je krivec za razmere v pokrajini. Sramota je za pravno državo, da mi, ki smo jo osvobodili, v njej ne uživamo svobode, vpijejo. Srbi imajo sicer še hujši položaj v Albaniji. Naša oblast ni nič storila zanje. Oni se nimajo kam izseliti, kar vsaj mi lahko storimo, zveni z mikrofonom. Ali ni 40.000 izseljenih zadosten argument za upravičenost naših zahtev. Drugačna nam ne ostane, kot da gremo na take shode, v Beograd. Srbi se prebuja, Srbi mora biti enota, Srbi je Jugoslavija, je slišati. Udarimo kačo po glavi in ne po repu! Kača so očitno Albanci in njihovi politiki. Mi nismo bili nikdar okupatorji, mi smo bili vedno osvoboditelji. Tovariši gori imajo trdo srce in nimajo duše, za-

Na časnike leta očitki, da pišejo pristransko, da so gluhi za resnico, da so pod vplivom Beograda ali Prištine

Anka Cvijanović, urednica Jedinstva iz Prištine

Pričevanja

Dr. Nešat Radoniči, stomatolog v Peči: »Albanec sem in imam prijatelje tudi med Srbi. Govorimo o ekscesih. Če bi ga naredil Albanec in bi jaz vedel zanj, bi ga tudi obsošil. Javnost zve samo za naše napake, za napake drugih pa ne. Tudi slabí ljudje so med nami, vendar nismo vsi takšni. Potegnite linijo med poštenimi in nacionalisti, povsod! Mar za nas ni ustava zadosten zakon. Hočo je še kaj drugega. Marsikje ne ve ali ne pove, da je albanska družina ščitila peško patriarhijo leta 1981 pred napadi albanskih nacionalistov. Imaamo ljudi, ki provocirajo. Njim stopimo na prste, ni pa vsaka melankost, navaden o troški pretep nacionalizem. Prepričan sem, da bi bil Albanec bolj kaznovan, če bi vrgel kamen v vaš avtobus, kot pa če bi to naredil Srb. Mi bi bili takoj nacionalisti, iridentisti. Zaostalost Kosova ni samo problem Srbov, ampak tudi Albancev. Med nami je več nezaposlenih kot med drugimi. Razumite nas, tudi zato in nasprosto je zemlja za nas sveta, želimo jo imeti, da se bomo preživeli, pa jo po novih zakonih nitki kupiti ne moremo. Trdim, da bi med 100 Albanci našli 3, 4 nacionaliste. Tudi na drugi strani so. V neki prištinski tovarni se je 100 Albancev prijavilo na razpis, pa niso nobenega sprejeli, samo Srbe in Črnogorce.«

Sofronie Mirković iz Vučitrna: »30 hektarov zemlje imamo, pa je ne moremo obdelovati mirno. Albanci povzročajo škodo na posevkah, kradejo, pasejo živilo. Milica ne naredi nič. Stalno se lahko pretepaš, institucije sistema pa ne naredi nič. Vse so naklonjene separatizmu. Tudi Srbi na položajih ne naredi nič. Molčijo, bojijo se za stolcke. Čutoloži jim pravimo. Kot pravi kolega Slavko Džumić iz Kosovega polja: tožuje se za zemljo, tepeš se, da jo obdeluješ, čeprav je tvoja. Menda je v pokrajini kar 19.000 nerešenih sodnih zemljiških zadev. Od njega je neki Albanec leta 1970 hotel kupiti posestvo. Plačal ga je, uporablja pa ga 17 let je bil spor, z milico so Slavka pripeljali na njegovo zemljo, pa je ne more obdelovati, ker mu Albanec tega ne pusti. Kaj nam ostaja drugega kot bežiti.«

Boro Dželetočić iz Kosovega polja: »Takšnega albanskega nacionalizma zgodovina ne pomni. Okrog 300.000 ljudi se je po vojni že izselilo iz pokrajine. Albanski nacionalisti to počnjo s pomočjo državnih organov. Oni so odgovorni za tragedijo. Na vsakem koraku smo šikanirani, ogroženi. To ni Srbija, to je Albania, nam kličejo, izobesijo zastavo tako, da se vidi samo dvoglavi albanški orel, dopi-

Kdo vpliva na tisk

Že takoj po prihodu v Prištino je bilo postavljeno vprašanje, ali je res, da so nekatera sredstva javnega obveščanja pod vplivom Beograda in srbskega vodstva, del pa je na strani pokrajinskega vodstva. Pisatelji Kosova so na okrogli mizi javno govorili o vojni med Beogradom in Prištino, o kroženju lažnih resnic, naše, ljudske resnice pa nihče noče poslušati. Ta vtiš smo ob prebiranju beograjskega in prištinskega časopisa dobili tudi mi, predvsem ob konkretnih dogodkih, primerih nasilja, mitingih, izjavah politikov, ob povsem običajnih stvareh.

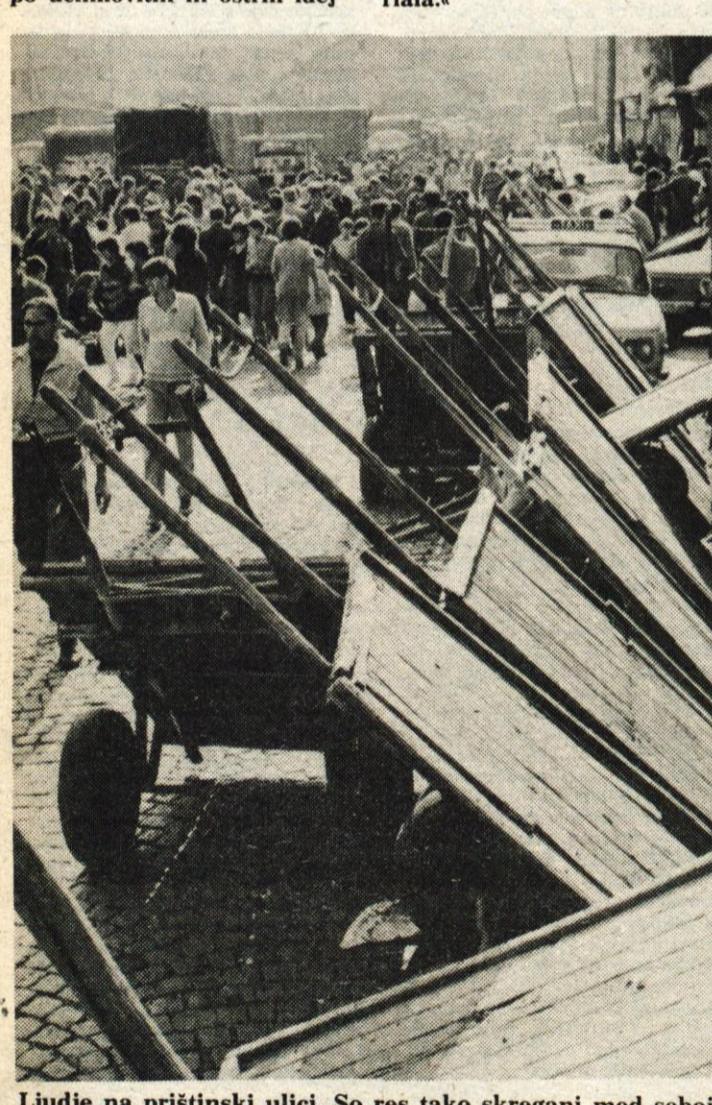
Šakir Mailst, pokrajinski sekretar za informacije, ne zanika takšnih ali drugačnih odzivov v sredstvih javnega obveščanja. Dokler bo tako, je dejal, zaupanja v pokrajini tudi ne bo. Za to niso odgovorni le novinarji, ampak tudi politiki, ki nastopajo v javnosti.

Izredno zgrovna Anka Cvijanović, Srbkinja, ki se je rodila in živi na Kosovu ter je pomembna glavnega urednika Jedinstva, glasila pokrajinske partitske organizacije (zakaj imamo potem jugoslovansko partitsko glasilo Komunist, se

Več vzrokov za izseljevanje

Srbi in Črnogorci, ki so se izselili iz pokrajine, pa bi se želeli vrnilti, imajo prednosti pri dodelitvi zemlje in stanovanj, zaposljivosti, stipendijah. Za vse, ki se vračajo, ni dela. Na vseh ravneh v pokrajini tudi delujejo komisije za preprečevanje izseljevanja Srbov in Črnogorcev. Brez dovoljenja te komisije se nihče ne more uradno izseliti, razen ilegalno, seveda pa ima težave v drugi občini pri prijavi. Za Albance in druge narodnosti to ne velja. Ko smo v Djakovici vprašali, mar ne diši to po neenakopravnosti, po omejevanju svobode v primerih Srbov, so odločno zanikali.

Pritiski nacionalistov niso edini vzrok izseljevanja. Večkrat prevladajo tudi ekonomski motivi, saj Albanci zemljo in hiše dobro plačajo in marsikdo tudi špekulira. Nezaposlenost je velika, so tudi drugi problemi. Zato ima tudi izseljevanje več obrazov.

Ljudje na prištinski ulici. So res tako skregani med seboj, kot beremo, slišimo?

DOBER DAN, KOSOVO

je vprašal nekdo) takole odgovarja:

»Točno je, da se razlikujemo. Tudi pred letom 1981 smo se. Enako nismo nikdar pisali. Sploh pa ne poznam dveh listov, ki bi povsem enako pisala. Po letu 1981 so te razlike še bolj izrazite. Vse pa le ostaja na ugotovitvah, da se razlikujemo, nismo se pa še lotili globljih ocen in analiz teh razlik. Če so razlike res tako velike, potem naj naši ustanovitelji rečejo, kako kdo dela. Do tega še nismo prišli. Vsi izhajamo iz enakih stališč, vendar so za Jedinstvo obvezna stališča partijskih vodstev Prištine, pokrajine, Srbije in Jugoslavije. Če mi poročamo s protestnega zabora pred tednom dni v Prištini zaradi napada na ženo, očeta, če se jen na zboru zbralo 20.000 ljudi in če jim je spregovoril predsednik partije, potem je bil to za nas dogodek za prvo stran.«

Pri vseh teh različnostih pa je zanimiv odgovor, da vsi delajo na stališčih državnega in partijskega vodstva o Kosovu!

Gëzime Haliti iz Tetova, Makedonija: »Pogoji za študij tukaj v Prištini niso ravno najboljši. Seveda se tudi pri samem študiju čuti politična napetost v pokrajini. Če izhajamo iz izhodišča, da država pripada mladim, potem to tudi moramo čutiti, na žalost pa to ni v takšni meri, kot bi večina želeta. Nekaj podobnega je tudi v Makedoniji, kajti, če bi bilo vse normalno, bi sama študirala v albanščini v Makedoniji, ne pa, da sem morala zaradi tega priti v Prištino.«

Je vzrok zaostrovitvam ustava?

Ob vseh spoznanjih o Kosovu, ki sem jih dobil, bi odgovoril pritrdbino, čeprav so tudi še druge stvari, ki burijo kosovsko javnost. Človeku dajo mogočnost, da mora biti republika Srbija močna in mora imeti glavno besedo tudi v obeh pokrajinah, da je Srbija Kosovo in Vojvodina, da želi vojvodinsko vodstvo s podporo kosovskih politikov utrditi svoje hegemonistične težnje, da je Slobodan Milošević, popularni Slobo, ki ga že opeva pesem, tisti človek, za katerim je vredno iti, ker bo le tako Srbija enakopravna drugim jugoslovenskim republikam. Albarska narodnost, čeprav večinska, odgovarja tudi z izvajanjem in za zdaj še tihim odgovrom. Grozno bo, mi je dejal neki Albanez, če bo tudi nas potrpljenje minilo in se bomo moralni na tak ali drugačen način braniti, da mi, kot večinski narod, ne bomo brezpravna manjšina.

Citiram Azema Vlasija, člena predsedstva kosovske partije: »Ustavna razprava in spremembe vseh treh ustav, pokrajinske, srbske in jugoslovanske, so nova razsežnost kosovskega problema. To do datno oteže naš položaj v ustavni razpravi. Naše stališče je tu jasno. Mi smo za spremembe s ciljem, da se sedanja praksa zboljša. Kazijo pa se močne tendence tistih sil, ki izvajajo pritisak v drugo smer, k zmanjševanju avtonomije. To ustvarja mučno ozračje v političnem, javnem mnenju. Zavzemamo se, da se o tem ne razpravlja na mitingih, na ulici. Raje se usedimo, delajmo z močjo argumentov, normalno se pogovarjajmo, pa bomo videli, katera so bistvena, vsebinska vprašanja, skupna za vse nas na Kosovu. Če bomo s takimi ali drugačnimi pritiski

nadaljevali, potem do najboljših rešitev ne bomo prišli, pa tudi težkih političnih posledic ne bomo uspeli ozdraviti.«

So stroge kazni edina rešitev?

Marsikdo se mora vprašati, ali država na Kosovu sploh še deluje, ali organi oblasti opravljajo svoje dolžnosti tako, kot bi jih morali, je edini zakon zakon ulice, je mogoče samo z ostrom kazovalno politiko rešiti vse probleme? Zadnje čase postaja tudi aktualno vprašanje, kako se bodo obnašali ti, ki so obsojeni v letu 1981, ki so delovali na osnovi albarskega nacionalizma in iredentne. Večina jih je bila obsojenih na 6, 7 let zapora, pa se sedaj vprašajo s prestajanja zaporne kazni. Jim bomo omogočili vrnitev v normalno življenje? Ali bodo prišli na prostost z občutkom, da so bili obsojeni po krivem in prihaja sedaj čas maščevanja?

Qerim O. Shkreli iz vasi Vitoševac ter Aferdita Sahiti iz vasi Gushave: »Kot mlad par imava cel kup problemov. Sam sem diplomiral na DIF-u (fakulteti za telesno kulturo, op.p.), zaročenka pa zaključuje študij na medicinski fakulteti. Po dolgem čakanju sem dobil službo, a

nih zborih. Moram povedati, da je na Kosovu mnogo stvari, ki niso skladne z ustavo. Zato mora biti Kosovo v pravosodju izjema, ker je pač stanje izjemno. Represija ni prijavljen ukrep in ni enaka v Prištini kot v Ljubljani. Pojavljo se primeri bojkota ali osamitve posameznikov ali družin, ki so se pregrešile zoper nacionalno slogan slovo človeka. To so pravila običajnega prava, to ni sistemski ukrep, vendar so pogosto učinkovitejša kot uradna. Veseli bi bili, če bi bile te mere zadostne, če bi reorganizacija odredov vojske in milice, ki sedaj pomagajo po krajevnih skupnostih, zadostovala. Bojimo se, da bomo moralni reprezijijo postrititi, kar pa bo imelo težke politične posledice. Sploh pa trdim, da pokrajinsko vodstvo ni krivo za krepitev srbskega nacionalizma,« je povedal Vesel Latifi.

Po kontrarevoluciji je bilo na Kosovem zaprtih, pridržanih ali obsojenih okrog 4000 ljudi in od 50 do 60 odstotkov se jih vrača s prestajanja kazni. So

partijska organizacija ni v pravem času poslala stališča o moji moralno-politični neoporečnosti, pa sem zaradi tega delo izgubil in kdo ve, kdaj ga bom spet dobil. Stanovanje? Cene podnjeminskih stanovanj se gibljejo mesečno okrog 300 nemških mark, pa si potem zamislite...«

Uradni podatki pravosodnih organov in milice se razlikujejo, sploh pa se vsiljuje občutek, da se vse le preveč skuša reševati le na prisili. Sploh pa so bili odgovori na vprašanja kosovskim politikom prav steča področja precej nejasni, splošni, zoženi na ugotovitev, da delajo vsi na stališčih 9. in 16. seje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Na nekatere vprašanja pa odgovorov sploh ni bilo.

Vesel Latifi, pokrajinski sekretar za pravosodje, zavrača trditve, da je bilo od leta 1981 dalje v preiskavi 150.000 ljudi, prav tako pa govorce o hudihi kazni, neenakosti pred zakonom. Govoril je o 1400 obsojenih, od tega 1100 pravnomenočno. Na mitingu Srbov in Črnogorcev v Vučitrnu smo slišali ugotovitev, da je Kosovo ponudilo streho desetisočim emigrantom iz Albanije, za zahvalo pa sedaj oni sejejo kontrarevolucijo in strežijo po življenju Srbov in njihovem imetu. **Jusup Karakushi**, funkcionar pokrajinskega sekretariata za notranje zadeve pojasnjuje, da živi v pokrajini 982 emigrantov in njihovih družinskih članov, ki imajo status begunca, in da jih je bilo zaradi kontrarevolucije obsojenih največ 15. Po letu 1981 beguncev iz Albanije ne sprejemajo več, pojavljajo pa se še primeri ilegalnih prehodov.

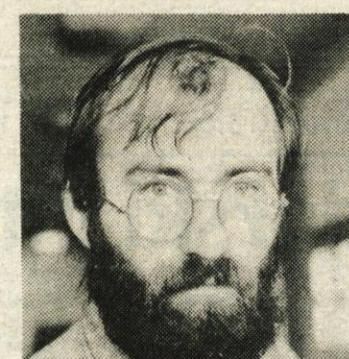
»Ne poznam človeka, ki bi bil povsem zadovoljen z razsodbo sodišča, posebno če se postopek predolgo vleče. Sodišča prednostno, na osnovi posebnega člena, obravnavajo prekrške na nacionalni osnovi, zlasti zoper Srbe in Črnogorce. Dosegli smo večjo ažurnost sodišč in tem že dosegamo splošne jugoslovenske standarde. Nadaljuje se delovna in idejna diferenciacija med sodniki in okrog 70 jih je bilo izločenih iz sodne službe. So pritisni na sodišča, da ne bi spoštovala rokov in takšni pritiski se kažejo tudi na protest-

S posilstvi pretiravamo

Človek je zbegan, ko na eni strani prebira in sliši novice o strahotnih posilstvih na nacionalni osnovi, ki se dogajajo vsak dan, po drugi strani pa ti ljudje, s katerimi se naključno pogovarja, in predstavniki oblasti zagotavljajo, da je ženska za Albanca sveta, za Srba in Črnogorca pa je posilstvo

enako uboju. Ne moremo mimo vtisa, da se preveč dogodkov meče pod plašč posilstev in nasilja, da se za taka dejana črni samo ljudje albarske narodnosti, da se fant, ki se preveč očitno ozre za dekletom, že proglaši za nasilne in posiljevalca. Prav tako se človeku ne zdi normalno, ko sliši, da se drugačno stališče v debati proglaša za nacionalistično in sovražno, da se otroka, ki utrga cvet in vrže žogo na sosedov vrt, razglasiti za nacionalista, starci pa dobijo nacionalistične predzname. Tega je veliko v pokrajini. Obožbe majajo zaupanje, ljudje tudi zaradi tega niso varni. Težko je človeku, ki iz časopisov izve, da je njegov najboljši prijatelj, ki ga pozna v dnu duše, nationalist, sovražnik tega ali onega naroda, zagovornik irentne. To so težke človeške stiske, verjemite mi.

Povedali so nam statistiko posilstev. Kosovo ni znalcino po posilstvih, komaj dva odstotka vseh posilstev v državi se zgodi v tej pokrajini. Od leta 1981 dalje jih je bilo 130, vseh, ne glede kdo je bil žrtev, ali Albanka ali Srbinja, in kdo je bil storilec. 16 jih je bilo na škodo Srbinj in Črnogorcev, od tega v zadnjih treh letih štiri. Organi pregona sklepajo tudi po načinu, kraju in nacionalnosti žrtve, iz kakšnih nagibov je bilo to storjeno. Precej posilstev, so nam dejali, tudi ni prijavljenih, ker je posiljeno dekle črn madež za družino, za rodove, ki prihajajo. Res pa je tudi, da je bilo zadnje čase kar 12 posilstev lažno prijavljenih. Imamo primere grobega, nizkega obnašanja, in to ni nič manjše obsodbe vredno, so nam dejali. Anka Cvijanović z Jedinstva je dejala, da je logično, da se Srbinje in Črnogorce v primerih napada posilstvijo z žrtvijo in protestirajo. Tako je bilo v primeru napada v samostanu Gračanica, kjer je bila žrtev nuna. Za storilca je bil proglašen Albanez, kasneje pa se je izkazalo, da je bil Rom. Pa še vprašanje je, ob številnih izjavah ljudi, ki smo jih vprašali, tudi nuno, če je sploh za poskus posilstva šlo.

Drago Djurić iz Prištine: »Če bi vprašali politika, kaj razume pod izrednim stanjem, bi vam verjetno odgovoril, da je to uporaba policijskih in vojaških sil, mislim pa, da moramo na to vprašanje gledati po reakcijah v našem vsakodnevnom življenju. Včeraj sem na primer videl novinarja, ki je rekel, da je neki mladenič odstopil sedež v avtobusu starejši ženski druži narodnosti. Ob tem dotični novinar ni pomisli, da verjetno mladenič sploh ni vedel, kakšne narodnosti je starejša ženska. Gre za tipičen primer, ko je povsem vsakdanje obnašanje vzdignjeno na raven mednarodnih odnosov.«

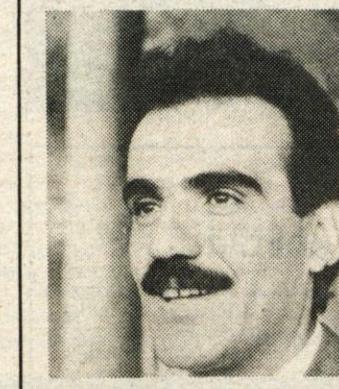
Prvi smo, ki smo sposobni izgnati, osamiti, obsoditi zločinca, so nam zatrjevali Albanci. Priznamo, da so tudi taki med nami in ne samo med nami, vendar vse obtožbe niso resnične. Naša zaskrbljenost pa je še večja zaradi tega, so podarjali Srbi in ČrnoGORCI, ker nas je vedno manj. Manj nas je kot 10 odstotkov prebivalstva, in smo zato še bolj ogroženi.

Za politiko gre

V kopici informacij o stiskih ljudi vseh narodnosti, o izseljevanju Srbov in ČrnoGORCEV, kjer ne gre vedno za nacionalne, ampak za čisto gospodarske motive, o bedi na eni in bogastvu na drugi strani, o ne-

Nefail Maliqi iz vasi Preševo, Srbija: »Mislim, da mitingi, ker so samo enocionlani, niso dobra stvar. Ravno tako je potrebno reči, da ni tudi tako črno, kot pišejo po časopisih. Jaz o kakršnem izrednem stanju v pokrajini niti malo ne bi mogel govoriti, čeprav živimo v času, ko se vsepo vsod govorijo samo o politiki in prav ničemer drugem, kot da je življenje samo politika, ne pa tudi ali predvsem še polno drugih reči.«

Anton Berishoj, profesor na Filozofski fakulteti v Prištini: »To krizno stanje, ki je splošno v Jugoslaviji, je seveda tudi naše prosvetne delavce udarilo po ramenih. Sam imam na primer okrog 45 starih milijonov plače. Vsi ti mednarodni spori človeka odvlečajo od prave poti, razmišljajo o vsem drugem, ne pa prvenstveno o tistem, za kar prihaja avtomatično v drugi plan tudi študij, odnosni s študenti... Mogoč se inteligenca v javnosti ne pojavi tudi zaradi tega, ker so lahko velikokrat razmišljanja politikov in znanstvenikov povsem drugačna, pa bi se potem to čisto drugače razumelo, spomnite se samo označne univerza — trdnjava nacionalizma iz leta 1981.«

Če na primer pogledate resnično statistiko v zvezi z zaposlovanjem, stanovanji... in obenem opravite »nacionalno prestevanje«, izpadajo razmere povsem drugače od tistih, ki se uradno prikazujejo. Intelektualci se sicer v javnem družbenem življenju lahko vključujemo zelo malo oziroma nas praktično tam ni. Posebno mislim, da bi lahko v teh razmerah imeli besedo družboslovci, pa je ravno obratno, o aktualnih razmerah govorijo naravoslovci. Gre za razpredanje vroče teme, o kateri javno ne želim govoriti.«

Adnan Kardović iz vasi Rožaje, Črna gora: »Kako se preživljavam? Poglejte, pri nas je tudi cel kup družin, v katerih ni zaposlen niti en član družine. Moramo se znati, poiskati možnost preživetja. Sam osebno poskušam to reševati na kmetiji svojega očeta, čeprav je vse skupaj mizerija. O službi in stanovanju

moči sistema, da bi strnil človeke in gospodarske potencialne, ki jih pokrajina ima, o zastrupljenih mednarodnih odnosih, ki za zdaj še niso prišli do kritične meje, se mi ponuja mogoč za koga drzno razmišljaj. Mar ne gre v tem trenutku predvsem za merjenje moči v pokrajini in republiki Srbiji. Mar ne gre za prelomni spopad v času ustavnih razprave, ali pa pokrajina Kosovo obdržala avtonomijo, ki jo ima, ali pa Srbija dobila nazaj besedo, ki jo je v miru, kot oni sami pravijo, zgubila. To je zame v tem trenutku bi-

stveno politično vprašanje, za katerega rešitev pa sedaj zavrstljeni scenarij ne bi bil dober. Mar niso v tej igri človeška vprašanja obstoja in preživetja potisnjena ob rob, pa naj gre za Albance, Srbe, ČrnoGORCEV, Roma. Kosovo je problem in to nevaren, zato bi kazalo najprej umiriti strasti in marsikaj tistega, kar je sedaj v ospredju, potisni vstran. Premisljam tudi, da na vsa vprašanja tudi na Kosovo še nimajo pravih odgovorov.«

Jože Košnjek

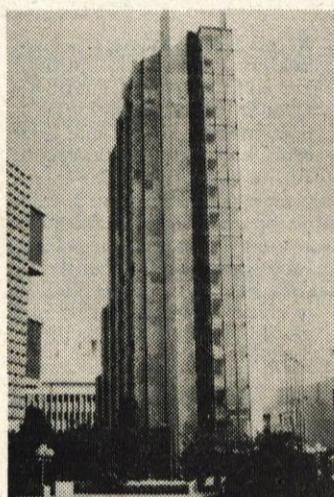
DOBER DAN, KOSOVO

Združevanje denarja za konkretno naložbo daje boljše učinke kot sklad za nerazvite

Ali Sloveniji res ni mar za kosovske probleme?

V jugoslovanski javnosti pogosto slišimo očitek, da se razviti, ned njimi tudi Slovenija, ne zmenijo za kosovske probleme. Resnica je vendarle nekoliko drugačna. Ko so v Gospodarski zbornici Slovenije analizirali združevanje dela in sredstev za razvoj Kosova, so ugotovili, da je bilo do konca minulega leta potrjenih 63 samoupravnih sporazumov o združevanju denarja za konkretno naložbo z investicijsko vrednostjo 142,7 milijarde dinarjev, ki bodo, ko bodo uresničene, zaposlovali skoraj 13 tisoč delavcev.

Letos naj bi končali devetnajst naložb, ki bodo omogočile zaposlitev 5500 delavcev. Samo lani je bilo potrjenih deset programov za gospodarske naložbe v vrednosti 56,7 milijarde, za katere je združeno delo Slovenije prispevalo 10,2 milijarde, na novo pa se bo lahko zaposlilo 2337 delavcev. V letošnjem prvem polletju pa so slovenske gospodarske delovne organizacije – kot so povedali v kosovski gospodarski zbornici – podpisale z organizacijami s Kosova šest samoupravnih sporazumov za ureditev 300 hektarov vinograda (Slovin), proizvodnjo nepovratne embalaže (Slovin), izgradnjo farme krav (Emona), posodobitev tovarne mineralne vode (Radenska), posodobitev elektromotor-

Kaj menijo kosovski gospodarstveniki in politiki

Zoran Đokić: Upanja, da bi Kosovo v zelo kratkem času ujelo razvite, o čemer je po vojni govoril tudi Boris Kidrič, ni več. Razlike med razvitimi in nerazvitimi so se še celo povečale. Zdaj se Kosovo ne loči od ostalih delov Jugoslavije le po narodnem dohodku na prebivalca, temveč po razvojnih stopnjah. Če Slovenija že zapušča fazo industrializacije, je Kosovo še na pragu tega obdobja.

Rabid Ređepi: V tujini dela okrog 50 tisoč ljudi s Kosova. Če bi znali privabiti njihov denar, da bi ga vložili doma, zlasti v obrtnost, bi lahko v dveh letih zaposlili najmanj 15 tisoč ljudi. Naše gospodarstvo je nekonkurenčno na domaćem in kajpadi tudi na tujem trgu. Kar 80 odstotkov delovnih organizacij bi morali tehnično in tehnološko obnoviti.

Seljani Kusari: Kosovsko gospodarstvo je imelo v prvem polletju 67 milijard izgub, največ v gradbeništvu, ruderstvu in premogovništvu, elektrogospodarstvu in proizvodnji papirja. Akumulacija je bila skromna, v industriji je bilo 30 milijard, v vsem gospodarstvu 45... Nadaljnji razvoj Kosova si zamišljam tako, da bi razvili predvsem kmetijstvo (poleg poljedelstva tudi živinorejo) in drobno gospodarstvo, nekaj možnosti pa imamo tudi v turizmu.

Mustafa Behljuji: Razvoja Kosova brez pomoči ostalih delov Jugoslavije si ne znam predstavljati, saj samo z ostankom lastnega dohodka ne moremo pospešiti razvoja. Mislim, da je pomoč razviti še celo preskromna.

jev (Gorenje) in izgradnjo objektov za promet z zdravili in sanitarnim materialom (Krka).

Podoben pregled kaže, da so med organizacijami, ki so združile denar za konkretno naložbo ali kdo drugače pomagale, tudi gorenjska podjetja: Sava Kranj za projektiranje gum v tovarni Rekord v Djakovici, Engeneering Kranj za modernizacijo galvanice v Uroševcu, pomagal pa

je tudi Vinexu iz Vitine, Iskra Telematika je priskočila na pomoc pričinskemu pošti pri montaži telefonskih central...

Tudi podarjenemu konju je treba pogledati v zobe

Ker so tudi v razvitem delu države precejšnje gospodarske težave in vse skromnejši ostane dohodka, je nekako razumljivo, da postajajo tudi v Sloveniji vse kritičnejši do skla za nerazvite, iz katerega je, denimo, kosovsko gospodarstvo pridobilo v zadnjih treh letih kar 71 odstotkov vseh investicijskih sredstev. Vse glasnejše so zahteve, da bi sklad ukinili ali ga vsaj preobrazili in povečali nadzor razvitet nad tem, kako se njihov

denar porablja. Star slovenski pregovor sicer pravi, da se podarjenemu konju ne gleda v zobe, vendar pa je v takšnih primerih treba storiti tudi to.

Ceprav nam ni znano, iz katerih sredstev so, na primer, v Prištini zgradili knjižnico in športno dvorano ali v Peči banko, pa je vsekakor mogoče reči, da si v zastolci in revni pokrajine ne bi smeli privoščiti tako bohotnih in dragih gradenj. Dobri poznavalci gospodarskih razmer na Kosovu trdijo, da se je denar porabil tudi neodgovorno, nestrokovno in neproduktivno (za zgrešene naložbe) in za namene, ki nimajo dosti skupnega za gospodarstvom in razvojem pokrajine. Zdi se, da se je tudi preveč vlagalo v zidove in stroje, veliko premalo pa v kadre, v njihovo znanje, strokovno usposoblje-

nost. Sicer pa tudi najodgovornejši kosovski politiki in gospodarstveniki priznajo, da združevanje dela in sredstev za konkretno naložbo daje boljše učinke kot denar iz skla, se posebej, če gre pri združevanju za obojestranski gospodarski interes in če za denarjem »stojijo« ljudje iz razvitenih podjetij, ki so pripravljeni pomagati tudi pri organizaciji proizvodnje, tehnološkem posodabljanju, razvijanju izdelkov, prodajanju blaga (primer Gorenje Elektromotori iz Djakovice). Mustafa Behljuji, član predsedstva Gospodarske zbornice Kosova, zameri organizacijam, ki so se odločile za združevanje denarja za konkretno naložbo, predvsem to, da po izgradnji objektov in nakupu opreme niso več zainteresirane za poslovanje in nadaljnji razvoj.

Industrijske tradicije ni ali je slabo razvita

Zidovi in stroji še niso tovarna

Kdor misli, da probleme kosovskega gospodarstva in splošno zaostalost lahko reši le denar iz skla za skupne naložbe, se nekoliko moti. Samo nove tovarne z najsodobnejšo opremo pa ne prinašajo nicensar, kajti Kosovo nima industrijske tradicije ali je ta slabo razvita, miselnost in navade pa so zgodovinsko pogojene.

Primer Fapola v Podujevu, v občini, kjer je na dvajset brezposelnih en zaposlen, to vsekakor dokazuje. Iplas Koper in Color Medvode sta združila precej denarja za novo tovarno poliestrskega drogov, v Podujevu so zgradili proizvodne prostore, nabavili sodobno tehnologijo, potem pa se je zataknilo. Oprema je stala neizrabljena dve leti in šele, ko so letos pozimi priskočili na pomoč slovenski gospodarstveniki, se je stanje začelo spremenjati na bolje. Dve liniji zdaj je obratu-

jeta, izdelki so odlični, delovna ekipa je izurjena, sedaj bo treba postaviti na noge še razvojno in komercialno prodajno službo, ki je bila doslej povsem zanemarjena. Pri vseh novostih in prizadetanjih pa je potrebno veliko potrpljenja, razlaganja, dogovaranja. Na silo namreč ni mogoče nicensar spremenjati, še najmanj delovnih in splošnih civilizacijskih navad. Delavcem je šele treba privzgojiti občutek za stroj in kakovost. Teoretično in praktično znanje je še precej skrom-

no. Samo dva primera: diplomirani ekonomist ni vedel odgovoriti, koliko kvadratnih metrov ima hektar, delavka s končano srednjo šolo ni znala odpreti mape za spise... Ni lepo tako govoriti o ljudeh, s katerimi živimo v skupni domovini, pa vendarle: za temeljito razumevanje razmer na Kosovu se nam zdi potrebno, da jih navedemo.

Tudi mladi, ki prihajajo iz šol, nimajo želje po nadaljnjem izobraževanju, novih znanjih. Mnogi zahtevajo le plačo in stanovanje ter največkrat še delo v pisarni, ustvarjalno delo je v drugem ali tretjem planu. Žal je tudi pri redkih strokovnjakih precej ležernosti, pomajkanja ambicioznosti. Filozofija »bo že nekako« je neverna v razvitetih delih države, kaj šele na Kosovu. Če pravimo, da je čas denar, potem se zdi, da je Kosovo najboljegajša pokrajina, kajti tod se čas (denar) na veliko razmetava. Od-

nos do skupnega je še na razmeroma nizki ravnin, kar se ne kaže le v tovarni, temveč tudi na ulici, pred stanovanjskimi bloki (smeti, odpadki). Motiviranost za delo je skromna. Eden od razlogov za to je tudi življenje v družinskih skupnostih (do 60 članov ali še več), kjer vlada velika medsebojna solidarnost. Denar se porablja za skupne namene, zaposlenim je zato vseeno, koliko prispevajo v to skupnost – 250, 350 tisočakov...

Politika ima na Kosovu še precejšen vpliv na gospodarstvo. Pri zaposlovanju je nameře zelo pomembno, da je delavec moralno politično neoporečen, manj pa njegova strokovna usposobljenost. In prav isto velja za direktorje. Nekateri med njimi so bolj kot gospodarstveniki družbenopolitični delavci, ki se več gibljejo med »občinari« kot v gospodarskih krogih.

Gorenje Elektromotori – primer zglednega sodelovanja slovenskega in kosovskega gospodarstva

Solidarnost, gospodarski interesi in obojestransko zadovoljstvo

Niška Elektronska industrija je pred osemnajstimi leti zgradila v Djakovici tovarno elektromotorjev za pralne in pomivalne stroje. Ker se proizvodnja ni povečevala skladno z načrti, in so bile zmogljivosti slabo izkoriscene, so se v delovni organizaciji, ki je, denimo, leta 1977 imela izgubo večjo od celotnega prihodka, odločili, da ponudijo elektromotorje tudi ostalim jugoslovanskim proizvajalcem bele tehnike. Po več razgovorih so se odločili za Gorenje iz Titovega Velenja, in to kljub temu da so morali osvojiti proizvodnjo novih vrst elektromotorjev.

Nevarna delovna mesta

Skrb odgovornih in samih delavcev v proizvodnji za zdravje je še skromno. Med obiskom v tovarni smo lahko videli delavce, ki brušijo brez zaščitnih očal, delavce, ki so izpostavljeni visokim temperaturam in nezanesnemu hrupu. Rešitev, da delavcem na težkih delovnih mestih ni treba delati dije kot pot oz. deset let, je slaba uteha za zavrnjeno zdravje in za invalinstvo.

Niš, se je zaradi tega, ker proda kar 80 odstotkov proizvodnje Gorenju in so velenjski strokovnjaki veliko pomagali tovari-

Besnih Čehaja, kontrolor kakovosti: »Ob tolikšni brezposelnosti v pokrajini ni toliko pomembno, kolikšna je plača. Na mesec zaslužim okrog 350 tisočakov. Če se lahko prebijajo iz meseca v mesec tisti, ki dobijo polovico manj – le kazaj se ne bi mogel jaz!«

Fibra Setki, vodja priprave dela: »V tovarni delamo Srbi, Črnogorci in Albanci, vendar med nami ni napetosti, nestrpnosti. Če je delo, ni časa, da bi razmišljali o tem in na veliko politizirali. S plačo sem zadovoljen, na mesec zaslužim 750 tisočakov.«

Burhan Zeka, vodja montaže: »Dobro delamo, zato so tudi naši osebni dohodki v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v mestu, razmeroma dobr. Za avgust sem prejel 750 tisoč dinarjev. Sicer pa plača ni vse, delavci imajo pri nas tudi možnost, da dobijo stanovanje in posojilo, kar v nekaterih organizacijah ni mogoče.«

Vsek pondeljek dodatek za dobro delo

V delovni organizaciji so imeli zadnje čase precej težav pri oskrbi z bakrom, zato tudi niso dosegli osemnajstega proizvodnega načrta. Da bi nadoknadiли zamjeno, bodo do konca leta delali tudi vse sobote. Delavci zato ne negodujejo, saj jih k dobremu delu in izpolnjevanju zastavljenih ciljev spodbuja tudi nagrajevanje. 70 odstotkov osebnega dohodka jim je zagotovljenih, ostalo je odvisno del: 15 odstotkov dobitjo, če redno prihajajo na delo, in prav toliko, če delajo kakovostno. Vsak pondeljek dobitjo še 30 odstotkov »ekstra dohodka«, vendar le v primeru, če so prejšnji teden izpolnili normo. Oddaljevanje z delovnega mesta se kaznuje, delavci morajo biti v tovarni že četrtek ure pred začetkom delovnega časa. Letos so zavarovalno premijo, ki bi jo odsteli zavarovalnici za zavarovanje opreme, razdelili med delavce, ki pa so ob tem pristali na to, da bo njihov osebni dohodek odvisen od kvarov.

osmih mesecih je prodala v Italijo za tri milijone dolarjev izdelkov, v Zvezno republiko Nemčijo pa za 2,5 milijona mark. V Italijo izvaja elektromotorje za kompresorje, za protivrednost pa uvaža kompresorje za Gorenjeve hladilne in zamrzovalne aparate.

Samoupravni sporazum, ki ga je tovarna v Djakovici sklenila z Gorenjem pred dvanajstimi leti, je pomenil začetek poslovno-tehničnega sodelovanja, v katerem pomeni pomembno prelomnico leto 1982, ko je začela poskusno obravnavati tovarno z zmogljivostjo 500 tisoč elektromotorjev na leto. Druga faza, s katero so povečali proizvodnjo na 1,5 milijona elektromotorjev, je bila

Povprečna starost je 27 let

Gorenje Elektromotorji zaposlujejo 900 delavcev, med katerimi je 40 odstotkov žensk, 12 odstotkov Srbov in Črnogorcev, 27 inženirjev, 6 ekonomistov... Povprečna starost zaposlenih je 27 let.

končana letos aprila, tedaj pa je bil v krajevni skupnosti Ponoševac v občini Djakovica odprt tudi servis za elektromotorje, za katerega je slovensko gospodarstvo prispevalo 720 milijon dinarjev ali več kot dve tretjini sredstev. Elektromotorji pa so pred tremi leti bližali tudi z mariborsko Elektrokovino, ki je pomagala pri gradnji linije za proizvodnjo industrijskih elektromotorjev in servisa, ki zaposluje 140 delavcev.

Ker je zdaj tovarna ena najuspešnejših na Kosovu, v pokrajini navaja Gorenje Elektromotorje, ki so zgodili sodelovanje med slovenskim in kosovskim gospodarstvom – ne le z denarno pomočjo, temveč tudi s kadrovsko, strokovno, z vlaganjem, pri katerih gre za obojestranski gospodarski interes.

Poleg plače še številne ugodnosti

V prvem polletju je bil povprečni osebni dohodek zaposlenih v tovarni 257 tisoč dinarjev (v pokrajini 220 tisočakov), julija 330 tisoč, decembra pa bo predvidoma že 440 tisočakov. Direktor Ali Buza pravi, da je treba k osebnem dohodku razen tega, kar delavci dobijo na roko, prijeti še vse druge ugodnosti in prejemke. Prevoz na delo je brezplačen, zagotovljena sta dva obroka, delavci prejmejo za svoje otroke brezplačne učbenike, najbolj socialno ogroženi tudi po dva kubična metra drv. Po nižji ceni jih občasno preskrbijo moko, sladkor in druga živila, nekatere delavcem, zlasti tistim na težjih delovnih mestih, zagotovijo brezplačen dopust in podobno. Letos so v neposredni bližini tovarne zgradili vrtec za 180 otrok, v katerem stane oskrbna 15 tisoč dinarjev na mesec. Aprila je 43 delavcev dobilo stanovanja, za katera so sami prispevali 20 odstotkov.

DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO DOBER DAN, KOSOVO

Bližnjice in stranpoti kosovskega vsakdanja

Odružte strani

Preprodaja turškega blaga, »slepi potniki« na vlakih, kraje električne...

Ko človek sliši, da je na Kosovu več kot 130 tisoč brezposelnih in da nekateri zaposleni zaslužijo na mesec manj kot 160 tisoč dinarjev, se vpraša, kako se ti ljudje prebijajo iz meseca v mesec, kako sploh lahko poravnajo račune za najnajnejše življenjske izdatke... Vprašanje postane še toliko bolj zapleteno in nejasno, ko, denimo, zvemo za primer, da je delavec podujevskega Fapola, ki zasluži približno toliko, kot je povprečje za gospodarstvo v prvem polletju (okrog 220 tisočakov), pripravljen kupiti rabljen tovarniški mercedes? Na vprašanja lahko odgovorimo še le potem, ko si nekoliko pobliže ogledamo kosovski vsakdan in vse njegove bližnjice in stranpoti.

Najprej je treba priznati, da je življenje na Kosovu v primerjavi s Slovenijo precej cenejše, po oceni Slovencev, ki že več kot pol let živi v Prištini, najmanj za 15 odstotkov. Srajci je mogoče kupiti že za 15 tisočakov, čevlje za 18 tisočakov, lepe moške hlače za 25 tisočakov, osnovni (»narodni, »socialni«) kruh je po 330 dinarjev (pri nas 850 dinarjev), jajca 200 do 300 dinarjev, grozdje 500 do 1000 dinarjev, paradižnik 600 do 1000 dinarjev, zelje 300 dinarjev, hruške in jabolka 1000 dinarjev za kilogram, pivo v gostinskih lokalih od 1000 do 1600 dinarjev, dnevni Jedinštvo 500 dinarjev... Osebni dohodki so resna v primerjavi s slovenskimi izjemno nizki, vendar je treba kar plači prijeti še vse tisto, kar dobijo delavci zastoj. Prevoz na delo je brezplačen, prav tako malica. V lokalnih organizacijah omogočajo zaposlenim dva topla (brezplačna) obroka, brezplačni dopust, učebnike za otroke zaposlenih, cenejšo moko in sladkor, ponekod krijejo delavcem tudi del izdatkov za ogrevanje, jim plačujejo stanarinu elektriko in podobno. Skoraj vsa podeželska in tudi precej mestnih gospodinjstev

ima nekaj zemlje, na kateri pridelujejo zelenjavno, sadje in drugo najnajnejše, kar ob skromni placi pride še kako prav.

Prodajalec ur zapretil našemu fotoreporterju

Kar precej kosovskega prebivalstva, med katerimi prevladujejo brezposleni, se ukvarja s prodajo in preprodajo blaga, za katerega se ve, kje so mu korenine — v Turčiji, Grčiji, deloma tudi v Italiji. Prevladujejo srajce, hlače, puloverji, suknjiči, ure, računalniki, porcelan in steklenina... Tovrstna trgovina je postala že legalna, saj jo miličniki ne preganajo, kar je po svoje tudi razumljivo: brezposelnih je, kot smo že rekli, več kot 130 tisoč in zato je bolje, da se preživljajo tako, kot da se s krajami, goljufijami in podobnim. Da gre v teh primerih za nezakonito trgovino, se je najbolje pokazalo, ko je naš fotoreporter Francelj poskušal ujeti to kosovsko »zanimivost« na filmski trak. Prodajalec je skočil pokonci, zagrozil — en posnetek pa je kljub temu nastal in tega objavljamo.

Ko smo si ogledovali kosovska mesta, smo si moral kar nekajkrat priznati, da so ljudje zelo iznajdljivi. Ker je premog ponokod vsega pol metra pod površjem, ga domačini kopljajo in vozijo na prodajo k mestnim »vratom«. Podobno je z drvmi. Vozovi, naloženi z lesom (ne gre za klastre, temveč za tri, štiri metre dolg tanjši les listavcev) stojijo obcestah, ob njih pa prodajalci v upanju na zasluzek. Za voz drva, na katerem po naši oceni ni bilo več kot dva kubična metra lesa, je treba odštetiti tudi 160 tisoč dinarjev. Tudi za naše razmere kar precej!

Čeprav predstavniki elektrosgospodarstva na Kosovu zatrjujejo, da ni večjih kraj električne energije, pa dobrì poznavalci razmer v pokrajini trdijo drugače: ljudje poskušajo na vse načine speljati žice mimo števca in mnogim to kar dobro uspeva, čeprav tudi z zelo nevarnimi načini, ki že o grožajo družbeno premoženje.

Iznajdljivost ne pozna meja

Vsek četrti potnik brez karte

Direktor prištinskega Mestnega prometa Jakup Kastrati je povedal, da bi lahko vsak mesec kupil en nov avtobus, če bi vsi potniki redno plačevali vozne karte. Kot je ocenil, se vsak četrti njihov potnik vozi brezplačno, največ »švercerjev« pa je na relacijah proti Mramorju, Graščici, Babinom mostu in v sami Prištini. Kontrolorji imajo z njimi kar precej problemov, saj nekateri nočejo pokazati osebne izkaznice, drugi pa so se celo pripravljeni stepiti. Iz Mestnega

prometa sicer vsak dan pošlje okrog petdeset prijav sodniku za prekrške, vendar dela sodišče počasi in tudi kazni so tako nizke, da ni upanja, da bi se razmerje izboljšale.

Podobno je tudi na kosovskih vlakih, še zlasti na progi Titova Mitrovica — Kosovo polje, kjer veliko potnikov potuje brez voznih kart, z vlakom pa prevažajo tudi kokoši, prašiče, teleta, v Prizrenu je sprevidnik naletel tudi na velikega osla. Iz vagonov izginjajo ogledala in drugi inventar. Prebivalci nekaterih vasi se že dvajset let vozijo zastonj in se zato nikakor ne morejo navaditi, da bi kupovali vozne karte. Problem se zaostruje tudi zato, ker miličniki in sprevidniki ne delujejo složno, temveč vsak poskuša zastonj prepeljati svoje prijatelje, znance, sorodnike, sosedje, rojake... Med njimi je prišlo že celo do fizičnega obračavanja.

Med dolžniki tudi pokrajinski funkcionarji

Poglavlje zase je plačevanje ogrevanja. Uporabniki poslovnih prostorov dolgujejo po letosnjem polletnem obračunu prištinski delovni organizaciji Termokos 1,6 milijarde dinarjev, stanovalci pa 1,4 milijarde — skupno torej kar tri milijarde dinarjev. Inkasantska služba, ki je bila doslej slabo organizirana, po novem pa je precej bolje, je od uporabnikov poslovnih prostorov izterjala 51 odstotkov plačil, od stanovalcev pa vsega 20 odstotkov. Med tistimi, ki dolgujejo Termokosu tudi do milijon

Zgodbe iz kosovskih trgovin

Prosim, dajte mi kruh, nimam denarja!

Ko se je v eni od prištinskih živilskih trgovin pojavil starec in zaprosil »dajte mi kruh, nimam denarja«, je bila prodajalka v dvorih: ali gre za prevaranta, ki mu je kosovska revščina in zaostalost leozadje za pot do brezplačnega kruha, ali gre za siromaka, ki je ostal brez denarja! »Pojdite z mano, videli boste, da nimam ničesar!« je bil preprtičljiv, dobil kos kruha in se v svoji skromnosti zahvaljeval vsem po vrsti. Pa to ni edina zgodba iz prištinskih živilskih trgovin.

Ko smo o tem spraševali v Žitoprometu, ki oskrbuje s kruhom vsa večja naselja na Kosovu, smo zvedeli še za več drugih. Kraja kruha v trgovinah ni tako redek pojav: med tistimi, ki naskrivajo vzamejo štruč kruha, so tudi takšni, ki bi jo lahko plačali, manj pa je (zlasti pred plačilnimi dnevi) tistih, ki so resnično ostali brez denarja, a jih je dratio.

Čeprav je osnovni (»narodni, »socialni«) kruh, kakorkoli ga je imenujemo) le po 330 dinarjev, so že v zadnjih jutranjih urah še

zlasti pred izplačili osebnih dohodkov precejšnje vrste, kar je po svoje tudi razumljivo, saj je osnovni kruh triinpoltkrat cenejši od standardnega kruha tipa 850 (1150 dinarjev). Vrste se zgodijo tudi tedaj, ko zasebni peki, ki imajo pri oskrbi s kruhom približno 35-odstotni delež, »pozabijo«, da morajo po zveznem odloku specijski vsak dan najmanj 30 odstotkov osnovnega kruha. V Žitoprometu se, kot so nam zaznavali, držijo predpisa, saj so, denimo, v zadnjem tednu pred našim obiskom na Kosovu spekli 4,5 odstotkov več tovrstnega kruha, kot bi ga morali, kajpak tudi zato, ker je v pokrajini zelo velik pritisak, da bi pekli še več »socialnega« kruha. V pokrajini se temu upira, saj jim pri tej vrsti kruha, potem ko plačajo vse surovine, ostane za kritje izdatkov predelave le še 70 dinarjev. Cene kruha so na Kosovu že zdaj za 20 do 25 odstotkov nižje kot oziroma Srbiji, Črni gori in Makedoniji, vendar to ne bo več dolgo, saj že napovedujejo podražitve. Izbirje posebnih vrst kruha je skromna: ne zato, ker ga v sodobno opremljenih pekarnah ne bi znali speci, temveč iz preprostega razloga, ker imajo ljudje denar komaj za osnovne oz. standardne vrste kruha. Posebne vrste predstavljajo v ponudbi kruha le 15 odstotkov, prodaja kolačkov, ki jih izdelujejo v Žitoprometu tovarni, je upadla. In kar je tudi zanimivo: povečalo se je povpraševanje po moki. Gospodinjstva, ki imajo možnosti, so namreč sama začela peči kruh.

Položaj na Kosovu v očeh slovenskega gospodarstvenika

Kdo koga prega? Črno-beli odgovor ni mogoč!

Slovenski gospodarstvenik, ki že sedem mesecev pomaga spraviti na noge tovarno Fapol v Podujevu, v katero sta vlagala Color Medvode in Iplas iz Kopra, očenjuje razmere na Kosovu nekako takole: Če bi me vprašali, ali Albanci pregačajo Srbe in Črnogorce, bi rekel — da in ne, in če bi me vprašali, ali se Srbi in Črnogorci sami izseljujejo, brez pritiskov, bi tudi odvrnil — da ne. Na vprašanja ni mogoče rešiti črno-beli odgovorov, kajti kosovski problem je preveč zapleten, obremenjen s preteklostjo, civilizacijskimi in kulturnimi navadami, z gospodarskimi

vprašanji, da bi lahko rekel — samo tako je in nič drugače. Ne zdi pa se mi politično modro, čeprav nisem politik, da že vsak izpad označujejo za nacionalističnega. Ko je prejšnji teden v Prištini zmanjkalo elektrike, so se v sredstvih javnega obveščanja že pojavile ocene, da je bilo storjeno zato, ker je travkarat po televiziji govoril Slobodan Milošević, predsednik srbske zveze komunistov. Do izklopa pa je prišlo samo zaradi vzdrževalnih del. In ko je umobolni Albanec nag skakal po pokopališču in cerkvi, so njegovo ravnanje zaznamovali kot vznemirjanje

V sobi za goste

Vasica je tako kot vse druge v podujevski občini kmečkega značaja. Večina kmetij ima od enega do dveh hektarov zemlje, največ od tri do štiri ter razen tega še nekaj gozda. 63-letni Idriz Elezi je nekdaj delal v gradbenem podjetju v Prištini, zdaj, ko je v pokolu, pa se posveča predvsem kmetiji z nekaj več kot hektarom kmetijske zemlje in šestnajstčlanski družinski skupnosti. Ima tri sinove in pet hčer, tri od njih je že oženil oz. omožil, sin, ki stanuje doma, pa ima sedem otrok. Pridelujejo predvsem koruzo, pšenico, krompir, paradižnik, papriko, fižol in sadje, redijo pa tudi pet glav govedi, od tega tri krave, med katerimi da najboljša do deset litrov mleka na dan. »Pridelujemo predvsem zase, le na vsake dva tedna prodamo okrog deset kilogramov sira,« je dejal Idrizi, ki prejema 180 tisočakov pokojninske in še 15 tisoč dinarjev kot odškodnino za poškodbo, ki je staknil v gradbenem podjetju. »Čeprav zemljo dobro obdelujemo in se iz nje ne bi dalo iztisniti še več, se samo s kmetijstvom ne bi mogli preživljati,« je še dejal. Slednje Idrizu sicer lahko verjamemo (državna je namreč številna), ne moremo pa se strinjati, da se s sodobnejšim

Za ograjo Elezijeve domačije

Ko smo si pridobili zaupanje domačinov, smo lahko stopili tudi za ograjo, ki obkroža večino kosovskih domačij, in si ogledali hlev (o sodobnih stojiščih in privezih za živino ni govora), nazadnje pa smo bili povabljeni celo v hišo, kjer smo se ob kavi, soku, konjaku in sadju na mizi prepricali o gostoljubnosti, zvedeli pa smo za nekatere njihove civilizacijske značilnosti. Idriz, ki je muslimanske vere, v svojem življenju še ni pokusil alkoholne pičice in svinskega mesa (ko so mu še v partizanskih časih poskušali vzliti alkohol, je zagrozil s pištolo). Njegovi sinovi že občasno potkusijo alkohol, pri mlajšem rodu pa je tovrstno »pregrę« še več. V hiši imajo poseben prostor za goste, kamor med obiskom ženske iz domače družinske skupnosti nimajo vstopa. Tudi ob našem obisku je bilo tako: s pijačo in sadjem nam je postregel Idrizjev sin, absolutni priščinske fakultete. In še nekaj me je presesteno: red in čistoča v hiši ter njihova navada, da si pred vstopom v prostor redno sezuvajo čevlje.

DOBER DAN, KOSOVO

Dr. Ibrahim Rugova, predsednik Društva književnikov Kosova

Zaprta pot javnemu dialogu

Aktualne razmere v pokrajini so doprinesle tudi k nemirim pri kosovskih književnikih. Posamezni člani so odstopili s svojih funkcij in obsuli predsedujočega z različnimi opazkami. Kakšna je aktualna vloga pišočih ljudi v pokrajini, v kolikšni meri lahko nastopajo javno, zakaj je o kulturi na Kosovu tako malo govorja...

Kaj se »skriva« pod oznako Društvo književnikov Kosova, koliko članov imate, kakšen je vaš način delovanja?

Društvo književnikov Kosova (vnaprej DKK, op.p.) je osnovano kot samostojna celota leta 1970, prej smo delovali kot sekacija Združenja književnikov Srbije. Trenutno imamo okrog 170 članov in tukaj pred vstopom je še približno 20 kandidatov, ki jih bomo sprejeli v svoje vrste na bližnji seji naše skupščine. Organizirani smo podobno kot ostala jugoslovanska tovrstna društva, le da nimamo posebnih sekcij po različnih Kosovskih mestih (Peči, Djakovici...), ker večina naših članov vseeno živi v Prištini. Ob našem rednem delu pravljamo, kot verjetno veste, miting poezije v Djakovici, srečanja pisateljev v Brezovici...

Narod proti narodu

Politički so o aktualnih razmerah v naši pokrajini izrekli mnogo (različnih) ocen, kakšen je vaš pogled na kosovski vsakdanj?

Moj pogled je pogled književnika, ker nimam politične, administrativno-državne informacije, razen tiste, ki je zapisana v časnikih, v kar pa večinoma ne verjamem. Kot človek, ki tukaj živi in se, vsaj zaenkrat, nahaja na čelu ene od formalnih organizacij, mislim, da je bilo do sedaj vse preveč laži in umetno napravljenega hrupa okrog resničnih dogodkov v naši pokrajini...

...kot človek, ki tukaj živi in se, vsaj zaenkrat, nahaja na čelu ene od formalnih organizacij, mislim, da je bilo do sedaj vse preveč laži in umetno napravljenega hrupa okrog resničnih dogodkov v naši pokrajini...

Kako pri vsem tem vidite svojo vlogo kot tisti del naroda, ki bi moral iskati poti, ki vodijo iz-hod iz kriznega stanja?

Veste, v trenutni situaciji je nam kot književnik težko karkoli napraviti. Nimamo časa ukvarjati se z normalnimi življenjskimi problemi, kajti stalno smo pod pritiskom, živimo pod različnimi etiketami, (nacionalizmi, separatizmi...) v času

Sam na primer ne morem javno razmišljati o svojih stališčih do družbenih problemov. V tem je tudi bistvena težava, kajti preveč dominirajo politične strukture s svojimi političnimi mišljenji. Dokler ne bomo odprli možnosti enakopravnega javnega dialoga ljudem vseh nacionalnosti, problemov Kosova v pravi vsebini ne bomo rešili. Vzemimo samo primer, da del politike in

diferenciacije, ki je bila pred dvema, tremi leti še dokaj normalna, človeška, danes pa ponovno hoče največjo ostrino. Če mi kot DKK sprožimo kakršnokoli iniciativo, po pravilu vedno naletno na različne politične prepreke. Tukaj bi zopet omenil del tiska, pod katerega vpliv zapadajo tudi naši pokrajinski politiki, ki se nekako čutijo dolžne, da pod medijskim pritiskom delujejo proti tem zamišljenim etike-

Monopol politike in ONZ

Verjetno poznate aktivnosti Društva slovenskih pisateljev, med katerimi bi na nek način lahko izdvajili vključevanje v spremembe ustave. Je možna primerjava?

Pri nas je kaj podobnega zelo težko. Veste, da smo večnacionalno društvo – več kot 140 Albancev, 20-30 Srbov in nekaj Turkov. In sedaj, ko so naši mednarodni odnosi v tolikšni meri razrahlanji, ne morete pričakovati enotnega mišljenja, enotne zoperstavitve nečemu, da na primer enotno branimo albanskega pisatelja, ki ga za nekaj obtožujejo – Srbi nočejo so-delovati ali nasprotov.

Lahko v današnjih časih javno izražate svoja najintimejša razmišljanja o stanju v pokrajini?

Kaj takšnega ni mogoče. Sam na primer ne morem javno razmišljati o svojih stališčih do družbenih problemov. V tem je tudi bistvena težava, kajti preveč dominirajo politične strukture s svojimi političnimi mišljenji. Dokler ne bomo odprli možnosti enakopravnega javnega dialoga ljudem vseh nacionalnosti, problemov Kosova v pravi vsebini ne bomo rešili. Vzemimo samo primer, da del politike in

organzi za notranje zadeve držijo monopol nad različnimi ekscesi – tako ne more biti, to je potrebno reševati z ljudmi, ne pa na administrativnem način.

Kulturni utrip Kosova

Kakšen je siceršnji kulturni utrip Kosova?

Kulturno življenje Kosova je najmočnejše na področju književnikov (pisanje in izdajanje knjig, manifestacije...). Ostala področja kulture na primer glasbena, likovna umetnost, so delno prisotna le v Prištini, sicer je tega v pokrajini v ostalih mestih in naseljih zelo malo ali nič. V tem času, ko je govorila samo o političnih stvareh, je popolnoma na stranskem tiru ideja o decentralizaciji kosovskega kulturnega življenja, da prenesemo različna področja kulturnih aktivnosti ven iz Prištine. V okoliških vseh mogoče še najbolj živi, rekel bi mi glasbeni amaterizem, ki pa bi se moral začeti razvijati na nekem višjem nivoju. Imamo vsega dve profesionalni pokrajinski gledališči, pomeni okrog 800.000 ljudi na eno gledališče, to je ... netolerantno, v vseh se trudijo po raznih prostorih, solah, skladisih; ni pravih možnosti. Stalno govorimo, da je potrebno vzidigniti kulturni nivo v pokrajini, pa to ni nikje ničesar ne vlagla.

V kolikšni meri vam je znan aktuelni položaj v naši republiki, kjer nekateri menijo, da se poskuša zaustaviti nadaljnji razvoj demokracije?

Kolikor imam informacij od prijateljev in iz dela jugoslovenskega časopisa, ki ga sicer vedno jemljam z rezervo, menim, da so potekajoči demokratični procesi simpatični in jih ne bi smeli zaustavljati, marveč razširiti na celotno področje Jugoslavije. Ob nedavno potekajočem procesu na vojaškem sodišču v Ljubljani smo takoj poslali telegram, v katerem smo izrazili polno podporo stališčem Drubanu Miloševiču?

štva pisateljev Slovenije ter posebej poudarili, da je nastali položaj potreben razčistiti na demokratičen in ne administrativni način.

Naša naloga je pisanje

V najinem pogovoru skačeva iz teme v temo, pa se spet vrnila na najino izhodišče, kulturo. Koliko knjig letno izide v vaši pokrajini?

Imamo eno izdajateljsko hišo, ki je pravzaprav le redakcija v okviru velike Rilindije (preporoda, op.p.), kar ste verjetno imeli možnost tudi videti. Podobno imajo urejeno tudi Srbi in Tur-

ki. Rilindija izda približno okrog 150 naslovov letno tako domačo vsejugoslovanske kot svetovne literature. Tudi v tej krizi vseeno nekako gre, začuda in hkrati razveseljivo se knjige v albanskem jeziku kljub malemu tržišču – Kosovo ima 80 kilometrov vzdolž in poprek, kot veliko mest, prodajajo. To hkrati tudi dokačnji meri vzdržuje velik izdajateljski tiskanja in izdajanja.

Zaključiva najino kramljanje ob kavi v prihodnosti. Kje vidite vlogo vašega društva v reševanju aktualne krize?

Albanski pisci vidimo svojo vlogo v pisaju, ustvarjanju, ne glede na vse trenutne težave in raznorazne pritiske in po možnosti, ki pa so, kot že rečeno, minimalne, tudi v javnem nastopanjih. Vsi v Jugoslaviji smo majhni narodi, čeravno se nekateri želijo imitirati z velikostjo!

Javna vprašanja

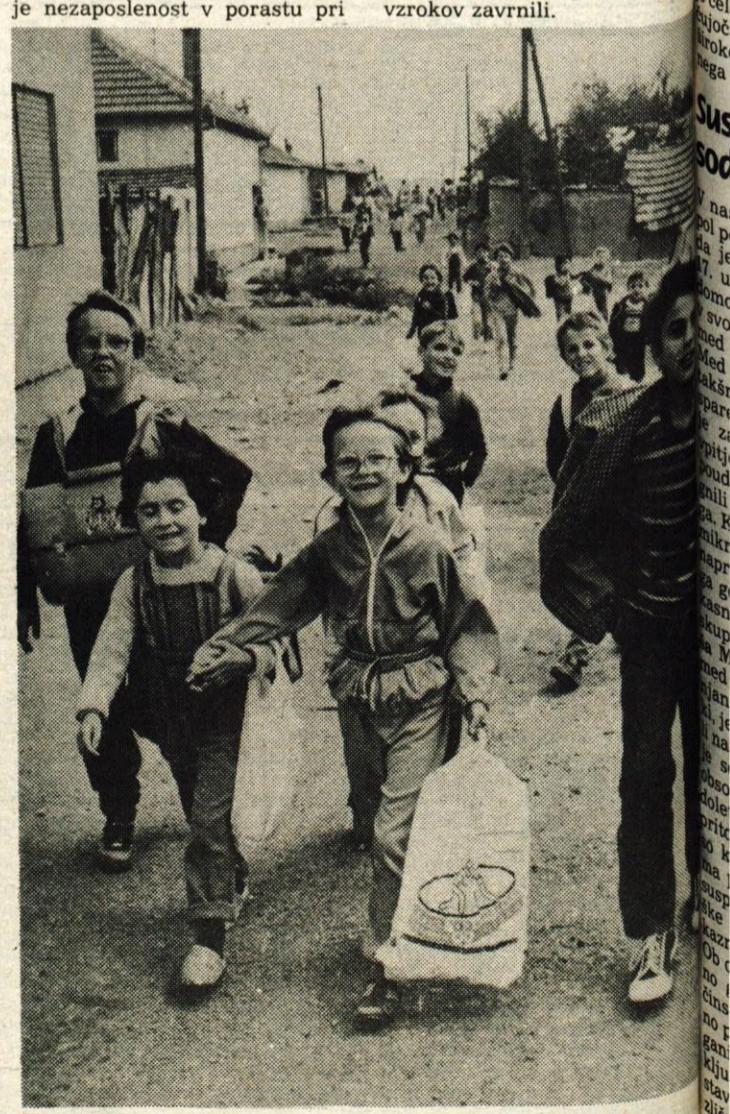
Spodnja vprašanja sem sicer že zastavil političnemu vodstvu SAP Kosova na srečanju z njimi večer pred našim povratkom v Slovenijo, vendar so bili odgovori, tako kot na večino vprašanj kolegov, očitno namerno vseslošni, politikantski ali sploh nemi. Zaradi tega vprašanja ponavljam, verjetno pa bi bilo zanimivo, če bi (si) nanje odgovorili tudi v Miloševičevem kabinetu.

1. Kako bi komentirali stališče, da je napetost v zadnjem času v Kosovski pokrajini narasla zgoraj zaradi spremembe ustave (tipe in glasne želje po veliki, enotni Srbiji), torej na povsem političnem obrazcu, ki ga diktira CK ZK Srbije oziroma Slobodan Miloševič?
2. Na protestnem mitingu so prisotni Srbi ob sicer nekaterih težkih besedah vzklikali ob ostalem tudi »Dole Vlasi«, kar ni naletelo na reakcijo uradne politike. Bi se enako zgodilo, če bi šlo za zbor Albancev, ki bi vzklikali »Dole Miloševič?«
3. Ali je resnica, da potrebuješ za zaposlitev (veselitev v študentski dom, študij...) posebno potrdilo organov za notranje zadeve ter oceno o moralno politični neoporečnosti, ki jo izda ZK ali ZSM?
4. Kaj po vašem lahko resnično pomenijo in kam pripeljejo vzklik tipa »Oružje u ruku?«

Izjema so Srbi in Črnogorci

Pregled nezaposlenosti po nacionalni strukturi nam pokaže podatek, da je od skupnega števila nezaposlenih 81,6 odstotka Albancev in 10,9 odstotkov Srbov. Razbrati je moč tudi dejstvo, da je nezaposlenost v porastu pri

vseh nacionalnostih, razen Srbih in Črnogorci, kjer je opozitni zmanjšanje nezaposlenosti tako v absolutnem kot relativnem smislu. Ob vsem tem zapišimo še to, da je na delo potreben čakati v prečaju od enega do osmiljih let, da je okrog 1.800 takšnih, ki delo dobili, pa so ga iz različnih vzrokov zavrnili.

Vsa v solo z nasmehom, če že službe ne bo

Kosovski vsakdan med utopijo in službo

Vse pravice izhajajo iz dela...

133.000 nezaposlenih na Kosovu, od tega 18.000 v Prištini, v prvih šestih mesecih letosnjega leta. Gre seveda za uradno prijavljene, kolikšna je končna številka tudi neprijavljenih, ki so brez službe, vsi samo ugibajo. Obstaja redna zaposlitev mlademu človeku samo v sladkih in nikoli dosegljivih sanjah?

Osnovne podatke smo poiskali na Pokrajinski skupnosti za zaposlovanje, kjer je pravkar dokončno gradivo z naslovom »Informacija o gibanju nezaposlenosti v SAP Kosovo v času januar - junij 1988«, ki je bilo pravljeno za pokrajinske deležne in DPO, predstavljal Krsto Vučović, višji strokovni sodelavec za medrepubliško in pokrajinsko zaposlovanje.

Resolucija o politiki izpeljevanja Družbenega plana pokrajine za čas od 1986 do 1990 predvideva, da število zaposlenih delavcev v družbenem sektorju raste po povprečni letni stopnji 3,1 odstotka ali skupaj naj bi se zaposlilo 7.042 novih delavcev, v gospodarskem sektorju pa je predvidena povprečna letna stopnja zaposlovanja 3,2 odstotka ali 5.397 novih delovnih mest. Za področje negospodarskih dejav-

nosti pa velja povprečna letna stopnja rasti zaposlenosti 2,8 odstotkov ali 5.397 novih delovnih mest.

Poudarek na industriji in rudarstvu

Iz podatkov pokrajinskega zavoda za statistiko je možno razbrati, da je število zaposlenih delavcev v družbenem sektorju za prvo polletje letosnjega leta 5.532. Od tega števila odpade na zaposlene v gospodarskih dejavnostih 3.715 ali 2 odstotka več in na zaposlene v negospodarskih dejavnostih 1.817 ali 3 odstotke več.

Točni Vučović nam je povedal, da je bilo 1. junija v pokrajini v družbenem sektorju zaposlenih 230.348 delavcev, in da je znotraj tega sektorja zaposlen naj-

bolj narasla v industriji in rudarstvu (4 odstotke), sledijo po področju trgovine (5 odstotkov), kmetijstvo in ribarstvo (6 odstotkov) ter promet in zveze (1 odstotek), gozdarstvo (3 odstotek). Upočasnjena rast zaposlenosti v pokrajini je, kot se ocenjuje, normalen pojav z gospodarske razmere, ki so prisotne na Kosovu. Da bi bilo stanje še težje, je prišlo do upadanja produktivnosti dela, padca realnih osebnih dohodkov in živilenskega standarda zaposlenih, visokih izgub v gospodarstvu, nelikvidnosti in visokih zadolžitev gospodarstva. Kljub temu ocenjujejo, da so potrebe po čimveč delovnih mestih več kot potrebne, v kar se vsakodnevno prepričujejo na političnem, socialnem in humanitarnem področju.

Točni Vučović nam je povedal, da je bilo 1. junija v pokrajini v družbenem sektorju zaposlenih 230.348 delavcev, in da je znotraj tega sektorja zaposlen naj-

več v Švicariji, Avstriji in Libiji.

Po uradnih podatkih je bil v času januar-junij 1988 v Švici zaposlenih 5.399 delavcev, Avstriji 25, in Libiji 34.

Gre večinoma za sezonska dela. Velja ugotovitev, da je gornji podatek za 18 odstotkov večji od enakega obdobja lanskega leta. Na dan 30. junija je bilo v tujini zaposleno 37,30 delavcev, največ v ZRН in Švici.

Kar se tiče medrepubliškega zaposlovanja, so uradne ocene, da je v prvih šestih mesecih letosnjega leta zaposleno v Srbiji 84 delavcev, Vojvodini 34, Črni gori 26, Makedoniji in Sloveniji 2 ter na Hrvatskem 1 delavec. Čeravno po drugi strani govorijo ob tem tudi o sezonskih zaposlitvah, obenem ugotavljajo, da bo

hitrejše rasti delovnega kontingenta prebivalcev, neodgovarajoča stopnja rasti zaposlenosti,

nizka stopnja gospodarske rasti,

migracije delovno sposobnega prebivalstva na relaciji vas-mesto,

neskladnost med šolanjem kadrov in potrebami gospodarstva,

počačan pritisak začasno za-

poslenih v tujini, prepočasno prestrukturiranje gospodarstva...

Neusklajenost šolanja in potreb gospodarstva

DOBER DAN, KOSOVO

So zakulisne igre na Kosovu v rokah CK ZK Srbije?

Odprite strani

Drugostenost na zatožni klopi

Kaj pomeni moto »Kosovo-republika«, gre za vračanje v čase Rankovića, komu pravzaprav Kosovo sploh pripada, je napeta situacija umetno napravljena? Blerim Šala, novinar pokrajinskega mladinskega tehnika Zeri irinise (Glas mladine), sicer diplomant prištinske filozofske fakultete, razmišlja tudi o možnosti »libanizacije« Kosova, (ne)enakosti pred sodišči, (ne)pravnosti države, zaplembah časopisov...

Kosovo - republika

je možna kakšna primerjava med dogodki v Sloveniji in na Kosovu?

»Kar se tiče dogodkov pri nas in pri vas ter pogledov določenega dela politikov na razmere, menim, da gre za enak socealistični diskurz, ki ne razume razlike med ljudmi, dogodkov, nacij, republik, kar vpliva na takojšnje rojevanje različnih konstruktorov in postavljanje dogodkov v okvirje šem, čeravno tja ne sodijo. Kaj se torej dogaja? Na primer dogodki v Sloveniji ne glede na svoje specifičnosti, se ravno tako kot dogodki pri nas, ravno tako ne glede na specifik, okvalificirajo kot specialna vojna, kot kontrarevolucija, kot poskus razbijanja Jugoslavije. Tako se »napadi na JLA in morebitni napadi na Srbe in Črnogorcev« ovrednotijo, kot da gre za splošno atmosfero diskreditiranja Jugoslavije, za željo po ustanovitvi neke tretje Jugoslavije.«

Kaj govorijo kuloarji?

Je možno, da je resnično ozadje tokratnih pritiskov na Kosovo uresničitev želje po veliki, enotni Srbiji, torej ustrezna sprememba ustave in da za vsem tem stoji srbski partijski voditelj Slobodan Milošević?

»Če se je za aktivnosti pred dvema, tremi leti lahko reklo, da so resnično spontane, za današnji trenutek velja zelo konkretna ocena, da za vsemi sedanjimi

potezami, ki se vlečejo na Kosovu stoji CK ZK Srbije oziroma Milošević. Mislim, da gre za politiko, ki bazira predvsem na nacionalni osnovi, gre za nastop, ki je nezaslišan. V tem primeru nikakor ne moremo govoriti o demokratizaciji, kajti v takšnem procesu moramo vključevati vse nacije. Ni čudno, da je v kuloarjih pa tudi uradnih institucijah že govor o konfliktu med Kučanom in Miloševičem, to je o konfliktu med dvema vizijama prihodnosti Jugoslavije. Če se je Kučan opredelil za pozitiven program, kajti dosedaj je bil pravzaprav celoten socializem negativen program (smo proti temu in temu), za socializem po meri ljudi, za europeizirano Jugoslavijo, mislim, da se Milošević očitno opredeljuje, grobo rečeno, za neko pravoslavno Jugoslavijo, za državo, ki naj bi se vrnila v težke balkanske čase...

Mediji v zadnjem času poročajo na veliko o mitingih in incidentih?

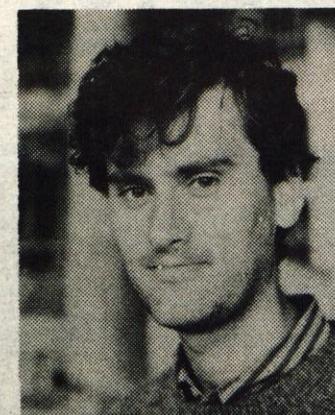
»Ti mitingi nikakor ne morejo s svojo vsebino pravilno odgovoriti na vprašanje kosovske krize, kajti poskušajo najti srbski in ne jugoslovanski odgovor. Če se namreč vsi strinjam, da je Kosovo jugoslovenski problem, potem je povsem logično, da najdemo odgovor, ki bo tudi vsem ustrezal. Treba je vedeti, da Ko-

...če se je Kučan opredelil za pozitiven program, kajti dolej je bil pravzaprav celoten socializem negativen program (smo proti temu in temu), za socializem po meri ljudi, za europeizirano Jugoslavijo, mislim, da se Milošević očitno opredeljuje, grobo rečeno, za neko pravoslavno Jugoslavijo, za državo, ki naj bi se vrnila v težke balkanske čase...

sovi ni Srbija, Kosovo ni niti Albanija, Kosovo je preprosto Kosovo. Gre za pokrajino, ki je nekaj posebnega, specifičnega in ne moreš reči, da Kosovo pripada tem ali onim - pripada tistim, ki na tem ozemlju živijo, tako Albancem, Srbom, Črnogorcem, Turkom, Romom, Muslimanom... Kajti, če ne priznamo te specifike Kosova, ce se pokrajina ukine in ustanovi oblast, področje, ki je bilo do šestdesetih let, potem se bomo vrnili mahoma v čas pred letom 1966, v čas policijske politike Rankovića in drugih. Mislim, da mitingi poskušajo ustvariti podobnega duha.

... Treba je vedeti, da Kosovo ni Srbija, Kosovo ni niti Albanija, Kosovo je preprosto Kosovo. Gre za pokrajino, ki je nekaj posebnega, specifičnega in ne moreš reči, da Kosovo pripada tem ali onim - pripada tistim, ki na tem ozemlju živijo, tako Albancem, Srbom, Črnogorcem, Turkom, Muslimanom...

Vsi incidenti so odraz napete atmosfere, ki vlada v pokrajini. Mislim, da takšni incidenti obstajajo povsod po Jugoslaviji. Če govorim figurativno, se naši do-

godki gledajo s posebnimi očali, ki imajo dioptrijo. Če nimaš argumentov za demokratični dialog, si jih moraš v krajini liniji tudi izmisli, vztrajaš na nekakšnih napadih, barbarstvih, kar je, kolikor vem, v določeni meri tudi problem pri vas. Naslanjajoč se na tako pridobljene argumente politika potem igra svojo igro.«

Neenakost pred sodišči

Jugoslovanski javnosti so znani tudi vzklik, ki so se začeli javljati zadnje čase, »orože v roke?«

»Na žalost je ustvarjena takšna atmosfera, največ v razpravah o Srbski ustavi, da je skoraj nemogoče kulturno, hladnokrvno in odkrito razmišljati. Mislim, da je mogoče dobesedno vse, pa ne samo pris, ampak v celotni državi. Libanizacija Kosova, kot pravi Veljko Rus, je povsem lahko pred vrat, kajti skoraj vse se dela v tej smeri. Ne vem, kdo bo potem, če se ne more sedaj, zaustavil grmenje, ki bo nastalo po prvem strelu.«

Na Kosovo ljudje pred sodišči enaki?

»Odgovoril bom s konkretnimi primeri. Če se je pri nas že vztrajalo na verbalnem deliktu (znani 133. člen kazenskega za-

kona SFRJ, op.p.) in je Albanc, ki je vpil »Dol, ustava, Kosovo-republika...« dobil pet, deset let zapora, zakaj nekaj podobnega ne obstaja za Srbe in Črnogorce. Za parole, ki se vpijejo na mitingih »Dol z ustavo, Smrt Albancem«, pa velja očitno imunost, kajti nihče jih ne obsoja. Ali drug primer, v časopisu Politika so novinarji in intelektualci Srbije in Kosova lahko pisali pisma Azemu Vlasiju in v njih o njem pisali velike bedarje. Mar mislite, da bi lahko jaz napisal odporno pismo Slobodanu Miloševiću?«

V kolikšni meri lahko časopisi v vaši pokrajini pišejo odkrito?

»Znana je moja osebna izkušnja, ko smo in naši reviji pisali ne o Kosovu, ne o Albcih, ne o mednarodnem mržnji, marveč o Sloveniji, o Mladini, alternativah, zgolj zaradi tega, ker je bilo področje pač aktualno. Štiri dni smo bili v Ljubljani in kasneje objavili intervju z Botterijem (glavni urednik Mladine, op.p.), ki je še nekako šel skozi, vendar po kasnejših ostrih obsozbah časopisov Politika in Politika Ekspres, ni mogla iziti naslednja številka naše revije. Obsojeni smo bili namreč, da je prišlo do sprega med albanskim irentom in slovenskim separatizmom. Pa ni bilo v tekstih prav ničesar kakorkoli spornega. Mar ni to več kot dovolj zgoven odgovor na tvoje vprašanje?«

Stalno prekinjanje govornikov, pozivanje k enotnosti ter zahteve po odstopih.

Gre za pismo albanske emigracije ali zgolj provokacijo?

Vzklik za razrešitev

Dol z imenovanimi — Fadil Hodža, Mahmut Bakali, Peter Hamza, Veli Deva, Ilija Bakić, Ilijaz Kurteši, Sinan Hasani, Azem Vlasi, Kolj Široka, Ramiz Halili, oni so nas prodali, preganjajmo jih sodno, napodimo jih na Goli otok — Tihomir Vlašković, Draža Marković, Stane Dolanc, Franc Setinc, Josip Vrhovec, Veselin Djuranović, Vidoje Žarković, Dobroslav Čulafić

in posebno poudaril; da je o težkih razmerah v pokrajini potrebno še posebno obvestiti bratre Slovence, kajti Srbi so, po njegovih besedah, sprejeli Slovence 1941, Slovenci pa naj sprejemo Srbe leta 1988.

Na vprašanje, kdo je pravzaprav organiziral miting, so vsi kdo po pravilih odgovarjali »narod«, na povsem jasno postavljena vprašanja, odkod takoj trdno preprčanje, da gre za akcijo albanske iridentne in ne mogoče za objestnost mularje, dva izmed obsojenih sta baje že sicer znana kot vaška nepridiprava, pa je bilo videti samo začudene poglede, če mi že vemo in saj je vse polnoma jasno.

Namesto komentarja

Nekaj drži kot pribito, ljudje so prestrašeni, vse se politizira, pravne države ni, gospodarstvo je na psu, o vsem ostalem pa bi se dalo na široko razpravljati.

Vine Bešter

Odkrivamo tančice s protestnega mitinga Srbov

Med čustvi in manipulacijo

Kako poteka miting v svojih neposrednih pripravah, kaj vse se dogaja v njegovi vsebini, kakšen je lahko vzrok za zbiranje Srbov, smo se lahko prepričali v četrtek, 8. septembra, pozno popoldne v Vučitrnu. Uspelo nam je priti tudi do 68-letne Jevrosime Košanović, ki nam je povedala, kaj so ji pravzaprav naredili...

tom, množica pa je pomagala z vzklikanjem parol tipa »Živel ZK!«.

Z mikrofonom se je potem zvrstila še četverica govornikov, ki so podobno kot župan najostreje obsoledili dogodek, se zavezeli za razrešitev cele vrste občinskih, pokrajinskih, republiških in zveznih funkcionarjev (glej podparek) ter vpletli v izgovorjeno veliko mero čustvenosti.

Ob robovih ulic so stali prestrašeni Albanci, med njimi in Srbi pa kordon milice.

Počakaj, naj vpijejo parole!

Ob tem sta mogoče zanimiva dva vtiša. Vsaj pri enem govorniku bi lahko skoraj zanesljivo zatrdil, da je tekst, ki ga je javno prebral, dobil v roke tik pred zdajcici, kajti cel kup besed, predvsem tujk je napačno izgovoril ali izpuštil, se stalno motil in nasploh dajal vtiš, da natipkan papir vidi in sliši tako, kot ostala množica, prvič. Druga zanimivost doživetega neposredno ob govornikih pa je izkušnja, da je nekdo iz »druge vrste« stalno diktiral tempo govornikov, jih po potrebi ustavljal (počakaj,

naj vpijejo parole, beri počasnejše...).

Miting je zaključil Momo Pumpalović, član odbora za prirejanje mitingov, sicer, kot sem uspel izvedeti, profesor na srednji šoli. Zadnje besede je ob različnih vzklikih namenil prisotnim, češ naj se razidejo mirno brez kakršnihkoli ekscesov, kar je množica, kot mi je znano, tudi dosledno upoštevala. Ljudje so

se porazdelili v manjše skupine, zvili skupaj zastave, transparente in se porazgubili kdovje kam. Ura je kazala približno 18.30. Z Miloradom Lazićem, bratom napadenem Jevrosime, sicer pravnikom, sem se uspel med mitingom dogovoriti, da bo možno po koncu zborovanja priti tudi do izjave napadene. Lazić je obljubo držal in tako je bil del Glasovne novinarske ekipe prijazno sprejet v hiši na Partizanski 5.

V hiši napadene

Ob množici sorodnikov, ki so do zadnjega kotička napolnili dnevno sobo, nas je seveda najbolj zanimala Jevrosima Košanović. »Sem mati šestih otrok in kot

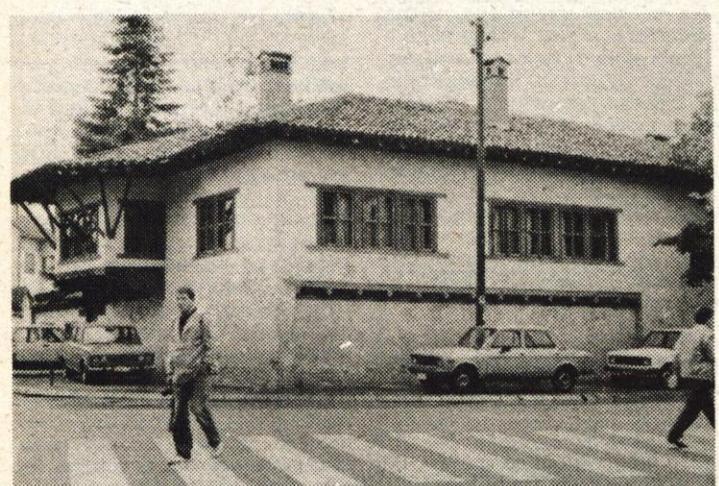
nekakšna domača zdravnica zelo dobro znana širom načrtom. Do incidenta je prišlo 2. septembra, malo po polniči. Štirje pravniki albanske narodnosti so razbili vhodna dvorišča vrata in takoj pobegnili. Še sedaj sem vsa prestrašena.«

Ostali prisotni so nam pojasnili, da je napad ravno na vrata Jevrosime toliko bolj simboličen in da je iredentna predstava vedela, kam mora udariti. Lazić je menil, da se nad srbskim narodom vrši eksodus, pozdravil pot slovenskih novinarjev na Kosovo

DOBER DAN, KOSOVO

FOTO REPORTAŽA**KOSOVO V SЛИКИ**

Preteklost in sedanjost

Kosovska akademija znanosti in umetnosti

Romsko in albansko naselje Vranjevac

Domačinka

Od daleč spremljajo protestni shod Srbov in Črnomorci

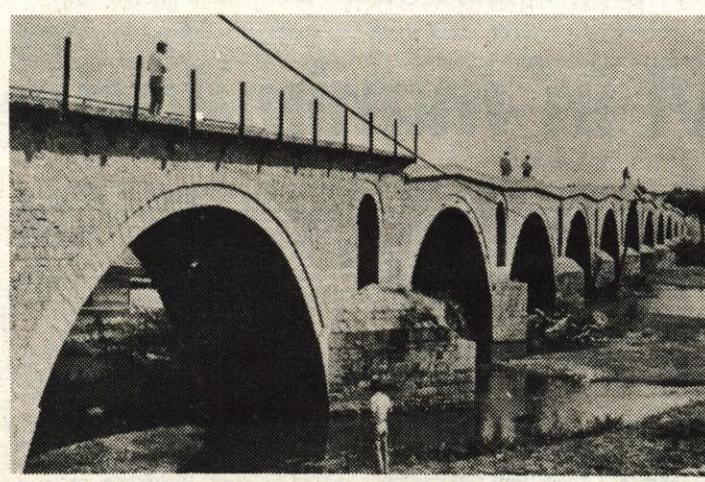
Priština

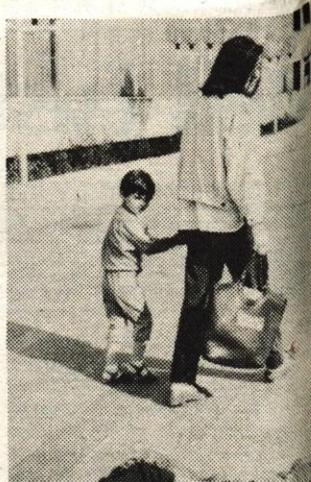
Ljubljanska banka v Prištini

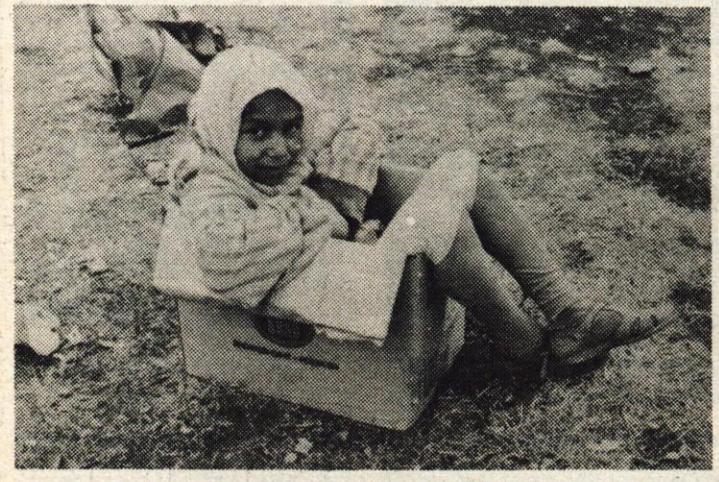
Hiša na prodaj

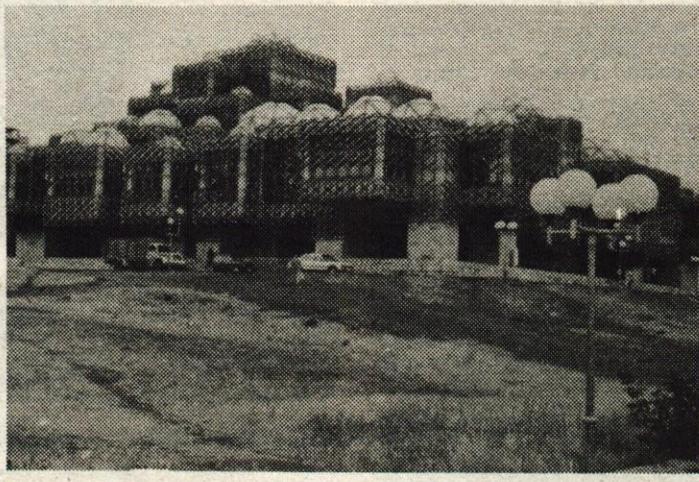
Krojaški most pred Prizrenom

Prosjak

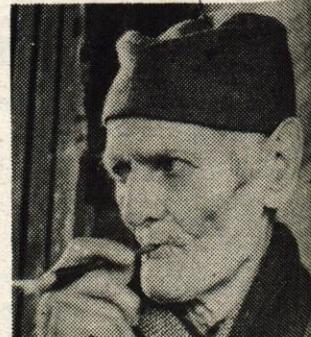
Romska deklica

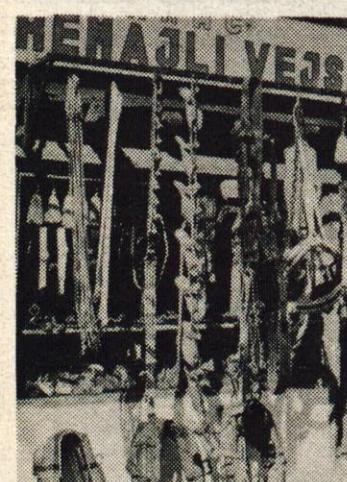
Univerzitetna knjižnica v Prištini

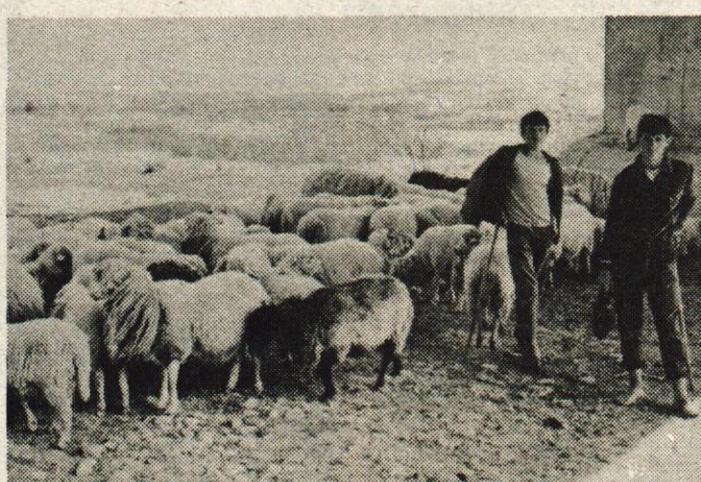
Ob enem od mnogih vodnjakov

Starec

Značilna domaća obrt

Na paši

Čuvajev pozdrav

Kosovo, dober dan, 14. Odprte strani Gorenjskega glasa so pripravili naši novinarji Vine Bešter, Jože Košnjek, Cveto Zapolnik in fotoreporter Franc Perdan, ki so bili v okviru posebne ekskurzije na Kosovo od 6. do 11. septembra 1988.

TEMA
TEJDNA

SSSS

Zdaj ko so se naši novinarji vrnili s Kosova, bi normalni človek pričakoval, da se bomo lahko promptno konfrontirali z njihovimi vtisi, saj so se sami neposredno konfrontirali s kontrarevolucijo.

Če že drugega ne, naj bi nam vsaj razjasnil nekatere pojme, ki nas, skrajno zbegane in spolitizirane, preokupirajo dan za dan: kaj konkretno je tam doli **reprezija, regresija, irente, hegemonzem, unitarizem, nacionalizem, šovinizem, nacizem, fašizem** in kar je še takih oznak iz neusahljive ropolarnice naših fatalnih ideoloških tez o sovragih na vseh okopih... Kdo je tam doli v resnicni **demagog, avtokrat, pragmatist, konformist, fundamentalistični zavojenec**, ali kar je še takih patoloških oblik umna in duha... Če že zaradi drugega ne, naj bi, preden Slovenci dokončno potonemo in kot narod postanemo zgolj jugoslovanska dekorativna folkloristika - nakazala se je že z neslovenskim sojenjem srednjih Ljubljane - vsaj vedeli, zakaj smo izumrli.

A nič in še do danes nič v tem smislu in pomenu. Odkar so se vrnili s tega informacijskega preboja na separatični in identistični fronto, se držijo kot egipčanske mumije ali kot naša politična oligarhija, ki ne reče nič, če tega sama izrecno noče in če ji izrecno ne ustreza. Ves svet že ve, kaj pomeni SSSS v srbskem grbu (Samo Slobod Srbiju Spašava), ves svet govori o bobnečih gromovnikih in dušnih pastirjih na mitingih, kjer se množice obnašajo kot besne srednjeveške sekte; naši povratniki s fronte pa govorijo le o takih nepomembnih marginalnih stvareh, kot je **zaostalost, revčina, nezaposlenost, umazanje...** **Koga pa, lepo vas prosim, sploh zanima, če je narod na robu preživetja in lakote, če nima kruga in dela, če delati ne zmore in ne zna?**

Teh naših kosovskih oglednikov, ki so v pokrajini vsi do zadnjega beležili vsakdanji utrip ob popolni odstotnosti pravilnega in proklamiranega ideološkega razgleda na stvar in ljudi, sploh ni vredno poslušati. Kot da tam doli **SPECIALNE VOJNE SPLOH NI!**? Da se ti zmeša, ko pa že vsak otrok v vrtcu ve, s kakšno silo divja kontrarevolucija in kako se ji izseljujoča se manjšina na mitingih nerepresivno in kulturno upira!

Morda je komu res lahko vseeno, kdo te na koncu odlikuje: Džuli Švigič, SS ali SSSS, še pri nas je nekaj takih, ki nas prav nič ne zanima, če »narod umira od lakote« ali če gospodarska kriza sega do neba. Mi hočemo identično, nacionaliste, sovraže vseh baž!

In ker toliko novinarjev na Kosovu ni našlo nobenega identista, ki bi se plazil po nacionalističnih okopih, je Miloševič lahko resnično prežaljen. Njegov SSSS se lahko tolmači tudi: Samo Slovenija Svoje Sodi. In ker kontrarevolucije sploh ZACUTILI niso, čeprav kuka izza vsakega ogla, so njihova poročila, kratkomalo - nična!

D. Sedej

Servisnemu podjetju ni mar

Pred nedavnimi deževnimi naliwi so delavci Servisnega podjetja Kranj popravljali dimnike tudi na strehi na Tomšičevi 19 v Kranju. Kljub temu da so jih prebivalci hiše prosili, naj bi pred odhodom karkolki zavarovali odprtjo ostrešje, so jo ob koncu »šihta« jadno pobrisali, ne da bi usliali njihove prošnje.

In zgodilo se je, kar so stanovnici strahoma pričakovali: dež je do kraja zmočil in premočil zgornja stanovanja in da ne bi bilo prave poplave, so stanovnici ponosni morali za pomoč zaprositi celo gasilce — da so s ceradami streho improvizirano prekrili.

In kdo bo plačal ogromno škodo?

Nagradna križanka:

Rešitev prejšnje križanke: predstava, separator, ekonomist, vos, baker, dn, koraki, ip, Ovett, tiskovina, nat, registratir, ill, Aleš, Renata, meketalo, kač, lak, sago, Eire, tirs, skordant, aj, testat, ZDA, lava, enkalon, parton, Ica, očala, črnina, nat, Nenad, ant, jm.

Naša Klavdija je izbrala naslednje reševalce:

1. nagrada: Ivanka Hafnar, Srednja Bitnje, Žabnica
2. nagrada: Lojze Gospnik, Kajuhova 14, Bleiberg
3. nagrada: Ivan Demšar, Kurirska 8, Jesenice; Marija Opeka, Koroška 12, Kranj in Iva Slapar, Koroška 14, Kranj.

Čestitamo!

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: 8.000 dinarjev
2. nagrada: 6.000 dinarjev
3. nagrada: 3.000 dinarjev

Rešitev pošljite do srede, 21. septembra, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

FO/RMULE PRIHRANKA PO OBRESTNIH MERAH
VELJAVNIH OD 1. 9. 1988 DALJE

84 %

Dinarska sredstva na vpogled se obrestujejo po 84 %-ni obrestni meri.

176,4 %

Vloge vezane nad en mesec se obrestujejo po 176,4 %-ni letni konformni meri. Minimalna vezava je 200.000 din.

Primer: vloga vezana nad 1 mesec

glavnica	1.000.000 din
+ obresti	147.000 din
=	1.147.000 din

418,5 %

Vlogam vezanim nad tri mesece se poleg realnih letnih obrestnih mer, prištejejo še 418,5 %-na indeksacijska stopnja.

Primer: vloga vezana nad 3 mesece

glavnica	1.000.000 din
+ obresti	521.275 din
=	1.521.275 din

Ijubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

Dragi bračci, spet začenjam z glasbeno lestvico Radia Žiri. Danes objavljamo, predloge za domačo in tujo lestvico, bračci Glasa pa boste s svojimi glasovnicami izglasovali vrstni red skladb. Vse pesmi lahko slišite na valovih Radia Žiri v sredo, 21. septembra, od 16. do 19. ure.

Domača lestvica:

1. Aj, aj, aj — Don Juan
2. Katra — Pop design
3. Majda Arh — Ne joči srce za njim
4. Stane Vidmar — Spi moja mala deklica
5. Meri Cetinč — Ne sudite mi nočas
6. Bojan Rakovec — Katarina
7. Agropop — Hirnna mladost
8. Magnet — Bodis srečna moja Julija
9. Jasna Zlokic — Ja putujem
10. Helena Blagne — Jedna suza za nas dvoje

Lestvico ureja Nataša Bešter

KUPON

Domača pesem
Tuja pesem
Novi predlog
Naslov

Tuja lestvica:

1. Black — Wonderfull life
2. Eddy Huntington — My day
3. Sabrina — Boys
4. Rick Astley — When I fall in love
5. Whitney Houston
6. Glen Medeiros — Nothing's gonna change my love for you
7. Bruce Springsteen — Taucher than the rest
8. Michael Jackson — Dirty Diana
9. Whitney Houston — Where the broken hearts go
10. George Michael — Monkey

Vse, ki boste sodelovali pri glasovanju naše lestvice, čakajo lepe nagrade. Izbrani bodo dobili kasete, plošče, vsake pol leta pa bomo izrabali tudi naročnike Glasa.

Med vsemi kupončki, ki bodo prišli v naše ureništvo do ponedeljka, 26. septembra, pa bomo izrabali tudi nekoga, ki bo lahko brezplačno koristil storitev v Frizerskem salonu Meta v Škofiji Loka. Ne pozabite — kupončke pošljite na dopisnici ali razglednici na naslov: Radio Žiri, Trg osvoboditev 1, 64226 Žiri.

KAM?

V CARIGRAD

V vseh Alpeturovih poslovalnicah vam ponujajo zanimiv program izletov in Carigrad, s katerimi bodo začeli oktobra. Izleti trajajo po štiri dni, izbirate pa lahko med vožnjo z letalom ali avtobusom.

Izleti stanejo 349.000 dinarjev in približno 40 ameriških doljarjev. Poleg običajnih nakupov bodo vodili pokazali tudi nekaj kulturnih in zgodovinskih značilnosti Carigrada in okolice, ki sta vsekakor zaradi svojega živahnega življenja, zlasti vrveža na Velikem bazaru ter orientalske folklore nočnih lokalov vredna ogleda.

GORENJSKI GLAS	ZGLADITEV SPORA POMIRITEV	VRSTA TOPOLA	STEKLENIK ZA RASTLINE	PEVKA PRODNIK	REKA V ZAH FRANCUI MOSTAR		FRANC ŽEN. IME
DEL JAHALNE OPREME					NORICE NEUMNICE	PARTIZANSKA ENOTA	ČESKI SLAVIST (LUBOR) AMER. POPEVKAR (FRANKIE)
ITALU SMUČAR (RICHARD)							LADO AMROŽIČ NIKOLAJ KOPERNIK
RESASTA DLAKA				NAV. KO- ORDINATA ZLOBEC CIRIL			OGRANIČ JAP. MESTO ZDRUŽ V KITAKIŠU
FR. MESTO V DEPART VAUCLUSE				DEKOKT OSKAR KOGOJ			NOGOMET- NI IZRAZ SAMODEJ- NI STROJ
STARINSKI BICKEL							POHORSKI GRANIT VRSTA SMREKE ZGODNJE SADJE AL VINO
PRVI RIMSKI ZALOŽNIK				KRAJ PRI SENOVEM AMARANT			
AVTOR KRIZANKE R. NOČ	LILI NOWY VOJASKA ENOTA		ŠTEFAN ŠČAP AVSTRU AGENCIJA	OBŽA- LOVANJE	NEKD KUBANSKI POLITIK (RAUL)	LAJO AR- GONAVTOV	REKA V MONGOLIJI IN SZ
MANUŠ VJAK. TUDI SO- CVETJE					HISNI BOG PRI RIM- LIANIH NATRU		LJUBLJKOV ŽEN. IME
GOZDNA ŽIRAF				NAUK O ENERGIJI			ŠVED ZGO- DOVNIK IN DRŽAVNIK SP SPOLNIK
GL. MESTO SENEGETA				STANKO ARNOLD			TANTAL

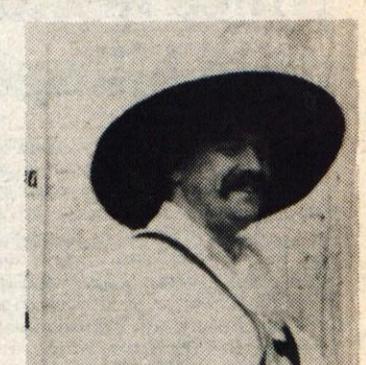
NARODNA GLASBA:
PREDSTAVLJAMO VAMFRANC
PESTOTNIK-
PODOKNIČAR

Maskota Osinih podoknic je humorist, planšar izpod Kamniških planin **Franc Pestotnik-Podokničar**, ki povezuje celotni program na lestvici s klicanjem obdarjenje med nastopom enega izmed narodnozabavnih ansamblov, ki igra brezplačno.

Kdo je Franc Pestotnik?

»Odraščal sem z odrom,« pravi, »saj sem stanoval v kulturnem domu na Duplici pri Kamniku, kjer je bil oče upravnik. Igralsko kariero sem začel v ljubljanskem šentjakobskem gledališču, nato sem z Radiom Ljubljana organiziral vrsto razvedrilnih in kulturnih predstav v domačem kraju in jih povezoval, vmes pa povedal tudi kaj smešnega. Nato sem ustanovil humoristično skupino 1. a razred. Nisem odnehal, ko je skupina razpadla, ampak ubral samostojno pot in začel pisati duhovita besedila...«

Franc Pestotnik se pojavlja zadnja štirje leta. V začetku je bil tudi povezovalec pri ansamblu Marela, ko si je nadel planšarska oblačila. Ko je postal svobodni umetnik, je zapustil svojo redno delo v kamniš...

skem Stolu. Kot organizator Osinih podoknic je že 14-krat plezel po lestvi in klical obdarjenke z vse Slovenije... Sam pravi, da je planšarska noša, ki jo nosi, izvirna, iz 19. stoletja, taka, kot so jo nosili na Veliki planini. Ohranjenih jih je le še deset. Ta noša se razlikuje od bohinjske planšarske noše: značilen je klobuk s širokimi kraji in plašč iz lipovega lubja, pravijo mu tudi »pouščki«, ki ga jeseni zamenjajo z kožuhom.

Tak je torej Franc Pestotnik, ki je v zadnjem času vedno bolj popularen in nastopa tudi v radijskih oddajah Koncert iz naših krajov. D. Papler

BILO JE PRED LETI...

Kaj je pisal Gorenjec?

V Slovencu iz leta 1888 beremo:

V Kranju se je vršilo dne 4. septembra premovanje konj. Državne premije so dobili za kobile z žrebeti: **Josip Križnar** iz Stražiča 40 gld, **Janez Kepić** iz Cirkelj 25 gld, **Franc Verbič** iz Spodnjih Bernikov 20 gld, **Janez Mali** iz Vogelj 15 gld, po eno srebrno svetinjo so prejeli **Franc Kesič** iz Cirkelj, **Franc Pavlič** iz Klanca in Andrej Rebolj iz Hrašč. Za mlade breže kobile je dobil **Anton Tiringer** iz Stražiča 25 gld, **Janez Čebul** iz Otoka 20 gld in **Janez Logar** iz Vodic 15 gld.

In v Gorenjcu 19. septembra 1908:</

Pred startom v prvi zvezni hokejski ligi govor trener Jesenic Rudi Hiti

Nihče ne razmišlja, da ne bi bili spet prvaki

Jesenice, 14. septembra — Šele v soboto bo na seji predsedstva HZ Jugoslavije jasno, koliko moštvo bo nastopilo v novi sezoni 1988-89 v prvi zvezni ligi. Nihče še ne ve, ali bo prvo kolo že v tretki ali pozneje. Ni še znano, ali bo v ligi igralo sedem ali šest moštov. Hokejisti Bosne iz Sarajeva so napovedali odpoved igranja v prvi zvezni ligi. Toda Crvena zvezda, Partizan (oba iz Beograda), Medveščak Gortan (Zagreb), Kompas Olimpija (Ljubljana), Vojvodina (Novi Sad) se še naprej pripravljajo za novo sezono. Enako je tudi na Jesenicah. Triindvajsetkratni prvak Jesenice ima novega trenerja: Rudija Hitija. Nihče ne razmišlja, da ne bi bili tudi v novi sezoni spet državni prvaki.

Za trenerja je še poseben iziv, če lahko počake vse svoje znanje prav ob prevzemu moštva, ki je bilo že triindvajsetčetrti, po štiridesetih letih hokeja, državnih prvaka. To so hokejisti Jesenice in njihov novi trener članskega moštva Rudi Hiti. Naloga novega trenerja je tudi, da v igro vnese nekaj novega, boljšega, kot je bilo doslej. Čeprav so pred novo sezono Jeseničani ostali brez štirih ključnih obrambnih igralcev, pa nihče od trenerja, do uprave in seveda tudi sami igralci ne razmišljajo, da bi ne bili tudi v nove hokejski sezoni, ki je pred vratim, ponovno najboljši v državi. Ta razmišljanje jim je prešlo v kri, saj so trdoživi železarji.

Rudi Hiti je svojo hokejsko pot začel na Jesenicah in Kranjski gori. Kmalu je bil državni reprezentant, prvič leta 1965 in je bil natotje steber jugoslovanske reprezentance kot mož, ki je bil vedno v prvih vrstah napada. Kar sedemnajstkrat je bil v prezentanci, ki je igrala na svetovnih prvenstvih in bil v reprezentanci, ki je dvakrat igrala na zimskih olimpijskih igrach. Od leta 1982 naprej je bil igralec v Italiji in tudi trener tega moštva. Tri leta je bil pomočnik prveemu trenerju Bolzana in še sedaj je njihov tehnični svetovalec. Z novo sezono pa je prevzel trenersko delo s prvim moštvom Jesenice. Koliko je v času svoje hokejske poti kot reprezentant dal in kakšni so uspehi moštva in reprezentance je znano. »Prve training tekme pred startom v prvi zvezni ligi so pokazale, da je naša vrzel obramba. Igralski kader ožje obrambe, dobra sta obe vratarja, še ni dojel vsega, kar mora storiti obramba, da ne prejema posenci zadetkov. Prav bekovska vrsta še ni pokazala vsega, kar zmore. Mlađi igralci v moštvu se še niso ujeli s svojimi starejšimi vrstniki. Moja naloga je, da v tem času čim bolje uigram prav obrambe vrste. Upam, da bo bolje, saj prav danes pride še en Kanadčan Doug Hicks, ki bo skupaj z drugim Kanadčanom Ramsomom Drčarjem igral v obrambi. Prav ta dva naj bi bila steber tudi napadalcem. Napadala vrsta je že uigrana, a še bolj se bodo moralni potruditi z natančnimi strelji na vrata gostujučega vratarja. Če bodo natančni pri streljih, potem se ni treba batiti, da bi vratarji pobirali plošček iz mreže za svojim hrbotom. Doslej smo igrali sedem prijateljskih tekem in igrali tudi tri prijateljska srečanja v Italiji. Vsekakor bo letošnje državno prvenstvo sila zanimivo in kvalitetno. V prednosti in na papirju sta kandidata za prvaka Kompas Olimpija in Medveščak Gortan. Mi smo z njimi, čeprav tudi Crvena zvezda in Partizan nista tisti moštvi, ki bi jih lahko podcenjevali. Tu sta še Vojvodina in Bosna, če bosta igrala. Prav Kompas Olimpija in Medveščak Gortan bosta glavni oviri za nas pri ponovnem boju za naslov prvaka. Tako kot mi tudi ostali ne bodo vrgli puške v koruzo, da se ne bi borili za ta najdragocenejši državni hokejski članski naslov.«

D. Humer

Za jesenice bodo igrali: Cvetko Pretnar, Klemen Tičar (vratarja), Doug Hicks, Ramsome Drčar (oba Kanada), Drago Horvat, Bojan Magazin, Roman Pristov, Bojan Kelih, Marko Lah, Tom Jug (branilci), Toni Tišler, Marko Smolej, Andrej Razinger, Zvone Šuvak, Edvard Hafner, Peter Klemenc, Bojan Razpet, Stefan Šcap, Matjaž Kopitar, Jože Borse, Toni Kurbos, Enes Črnović (napadaci).

Zanimiva tekaška prireditev

Gorski tek do Češke koče

Jesenice, 14. septembra — Planinsko društvo Jezersko je že drugič organiziralo gorski tek za pokal Češke koče. Letošnji tek je bil v počasitve 88. letnice delovanja koče, ki je bila tudi pokrovitelj. Richard Murn se v imenu organizacijskega odbora zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri izvedbi teka, še posebej pa ZTKO Kranj in Smučarskemu klubu Jezersko. Prihodnje leto, drugo nedeljo v septembru, bo že tretji tek, ki želi postati tradicionalen.

Proga letošnjega teka je potekala od hotela Kazina po običajni planinski poti do Češke koče. Startalo je deset deklek in devetnajst moških. Proga je bila dolga 4770 metrov in je imela 662 metrov višinske razlike ali kar 138 metrov na kilometr. Najhitrejši so potrebovali le dobre pol ure, vsi pa bili na cilju v eni uri. Najhitrejši je bil Mirko Teraž s 13 minutami, 15 sekundami in 90 stopincami. Med moškimi do 30 let so bili najhitrejši Mirko Teraž, Martin Zuletič in Lojze Katrašnik, med moškimi nad 30 let Stane Stanovnik, Ivan Urh in Tone Djuričić, med ženskami pa Marija Trobec, Fani Stanovnik in Saša Slapar. Skupno so bili najhitrejši Mirko Teraž, Stane Stanovnik in Ivan Urh.

J. K.

Tržičani vabijo na atletsko prvenstvo

Na igrišču ob osnovni šoli heroja Bračiča v Bistrici pri Tržiču bo v sredo, 21.9., in četrtek 22.9.1988, ob 15.30 uri letosnje odprto občinsko prvenstvo v atletiki za moške, ženske in pionirje.

Letos so se organizatorji, odbor za športno rekreacijo pri TKS Tržič, atletska sekcija TVD Partizan Tržič in ŠŠD Polet, odločili na prvenstvo povabiti tudi atlete in rekreativce iz drugih občin in zamejstva, da bi na ta način še bolj poprestili tekmovanje, za katerega že v Tržiču vlada vsako leto precejšnje zanimanje.

Moški, ki bodo razdeljeni v dve starostni kategoriji, mejo pri 35 letih, bodo nastopili v tekih na 100 in 1500 metrov, skokih v daljino in višino ter metu krogla, ženske, ki bodo tekmovali v enotni kategoriji, bodo tekli na 100 in 800 metrov ter skakale v višino in daljino, pionirji, tudi lahko nastopijo le pionirji s stalnim bivališčem v občini Tržič, pa bodo tekli na 100 in 1000 metrov ter se preizkusili v skoku v višino in daljino. Poleg tega so organizatorji pripravili za tiste vsestranske tekmovalce in tekmovalke še preizkus v troboju, kjer vsak izbere tri poljubne discipline, v katerih bo tekmoval.

Prijave je potrebno poslati do srede, 21.9., do 12. ure na TKS Tržič, Bračičeva 4 ali jih sporočiti po telefonu 50-342. Za tekmovalce iz Tržiča, ki so člani OO ZS se bodo rezultati upoštevali v točkovovanju za Dejavke, voda, zrak, svoboda!

J. Kikel

Hokej na ledu

Jesenička obramba je šepala

Jesenice, 14. septembra — Prijateljska mednarodna hokejska tekma Jesenice : KAC 7 : 13 (3 : 5, 1 : 6, 3 : 2). Dvorana Podmežakljo, gledalcev 1000, glavni sodnik Dremelj, stranska sodnika Razinger ter Bundalo (vsi Jesenice).

Strelci — 0 : 1 Collard (1), 0 : 2 Cijan (2) 0 : 3 Cijan (3), 0 : 4 Schrot (6), 1 : 4 Klemenc (9), 2 : 4 Kopitar (9), 2 : 5 Pöck (15), 3 : 5 Kelih (17), 3 : 6 Pöck (22), 3 : 7 Szybisty (24), 3 : 8 Collard (25), 3 : 9 Mühr (27), 3 : 10 Puschning (28), 4 : 10 Razinger (34), 4 : 11 Cijan (35), 4 : 12 Mühr (41), 4 : 13 Pöck (49), 5 : 13 Šuvak (53), 6 : 13 Kopitar (55), 7 : 13 Tišler (58)

Prijateljsko mednarodno hokejsko srečanje na Jesenicah med državnima prvakinama Avstrije in Jugoslavije med KAC in Jesenicami, je pokazalo, da so v tem času hokejisti KAC močnejši od Jeseničanov. Že po treh mi-

nutah igre so gostje povedli kar s tremi zadetki. S tako igro pa so nato nadaljevali. A Jeseničani so se le zbrali in po prvi tretjini izid znašli. Tudi v drugi tretjini so imeli premoč na igrišču gostje. Brez težav so premagovali jeseničko obrambo in kot za šalo dajali gole vratarju Tičarju. To je bila tretjina, ki so jo igralci KAC dobili kar s 6 : 1. Na koncu so Jeseničani tudi v obrambi vendarle pokazali, da jim ta igra ni tujia in zaključno tretjino le dobili z golom razlike. Za Jeseničane nista igrala poškodovana Ščap in Horvat, medtem ko je bil pri KAC zaradi službene zadržanosti odsoten prvi mož napada Könning in še četverica igralcev. V četrtek so bili Jeseničani gostje pri Kompas Olimpiji.

D. Humer
Foto: F. Perdan

V nedeljo odprto prvenstvo Kranja v strelnjanju

Kranj, 14. septembra — Sekretariat za ljudsko obrambo Kranj bo v nedeljo na strelišču v Struževem ob 8. ure naprej organizator letošnjega že sedmega tradicionalnega odprtega prvenstva Kranja v strelnjanju s polavtomatsko puško.

Trčlanske ekipe organizacij skupnosti srednjih šol in drugih se lahko predhodno prijavijo na Sekretariatu za ljudsko obrambo do 16. septembra do 12. ure po telefonu 24-187. Posamezniki se lahko prijavijo neposredno na strelišču v Struževem. V dopoldanskem času bodo ime, pri vrstnem redu strelnjanja, prednost predhodno prijavljene ekipe. Rezultati doseženi v ekipnem tekmovanju se štejejo tudi za uvrstitev v posamičen razpis. Za uvrstitev velja samo prvo strelnjanje, prva serija. Strelišče omogoča tekmovanje v vsakem vremenu.

D. H.

Kranjčanke se pripravljajo za prvenstvo

Dve zmagi nad Mlinotestom

Duplje, 14. septembra — Ročkometnice Kranja, prvakinja slovenske ženske ročkometne lige in nove članice druge zvezne ročkometne lige, se pripravljajo za začetek tekmovanja v drugi ligi, kjer bo konkurenca ostrejša in boj za obstanek trd.

Pod vodstvom trenerja Andreja Kavčiča so odigrale dve tekmi z Mlinotestom iz Ajdovščine, ki letos meri na prvo mesto v republiški ligi. Prvo tekmo, po tri tretjine, so igrale v Kranju. Zmagale so Kranjčanke prepričljivo s 35 : 19. Igrale so Leničeva, Čeferinova, Bajrovec, Oreharjeva, Jurajevčeva, Jeruceva, Gradišarjeva, Mežkova, Bajrovec II in Sončeva. Najuspešnejše strelecke za Duplje so bile Čeferinova, Oreharjeva, Jurajevčeva, Jerucova in Gradišarjeva. Kranjčanke niso igrale v populini postavi. Nato so odigrale povratno tekmo v Ajdovščini in tudi to dobole s 23 : 19. Med strelecke so se vpisale vse

kranjske ročkometnice, s po štirimi zadetki pa sta bili najuspešnejši Jakupovičeva in Kastelčeva.

J. K.

Teniški igrišči na Visokem

Visoko, 14. septembra — Na račun prostovoljnega dela in pomoči nekaterih tovarn so na Visokem zgradili dve teniški igrišči, ki ju bodo otvorili v nedeljo, 18. septembra, ob 14. uri. Če bo slabovreme, bo prireditev prihodno nedeljo. Sicer pa na Visokem pripravljajo za otvoritev pester spored. Najprej bo finale teniškega turnirja, nato množični tek, nogometna tekma med debelimi in suhihmi ter tekmovanje v vlečenju vrvi in teku v vrečah.

J. K.

Matjaž Zupan četrti v Frenštatu

Kranj, 12. septembra — Na srednji olimpijski skakalnicu v Frenštatu, kritična točka je 90 m, je za veliko nagrado Frenštata v soboto nastopilo petinosemdeset smučarskih skakalcev iz desetih držav.

V tem češkoslovaškem mestu so poraz doživelni prav reprezentant ČSSR, saj niso dosegli prav vidnih mest. Zmagal je priskakal nekdani vzhodnonemški olimpijski zmagovalec

in svetovni prvak Jens Weisslog. Enako najboljši rezultat na plastičnih skakalnicah v svoji karieri je s četrtim mestom dosegel član Iskre Delte Triglav Matjaž Zupan.

Na 30. mestu se je uvrstil Robert Kopač, P. Kopač je bil 35. 42. Dolar, 48. J. Debelak, zunaj konkurence, finala, je bil 57. Verdev, 62. Golob, 66. Tomše.

D. H.

Sportniki za jubilej Peka

Tržič 10. septembra — Tovarna obutve Peko je v okviru številnih prireditev, s katerimi je proslavila svojo 85. obletnico obstoja pripravila tudi tradicionalno športno rekreativno srečanje delavcev. Letos je bilo to srečanje še posebej množično, saj je nastopilo blizu 900 zaposlenih, ki so se merili v kegljanju, namiznemu tenisu, obojkem, tenisu, strelnjanju, malem nogometu, balinanju in šahu. Tekmovanje je potekalo na športnih terenih v Tržiču, bilo pa je ekipno — vsi sodelujoči so bili namreč tekmovalci svojih osnovnih organizacij sindikata. Tako so prisli tudi udeleženci iz osnovne organizacije v Trbovljah in Ljubljegu ter Ormožu, Benediktu in iz prodajaln Trgovske mreže.

V tekmovalnem delu so imeli največ uspeha med ženskimi ekipami OOS Obutev II pred OOS Komerciala in OOS DSSS, med moškimi OOS DSSS pred OOS Obutev II in OOS Orodjarna, v generalni razvrststvu pa so zmagali člani in članice OOS DSSS s 128 točkami pred OOS Peko obutev II 127, OOS Komerciala 91, OOS Obutev I 76, OOS Budučnost Ljubljeg 74 itd.

J. Kikel

V soboto deveti Tek po Udinborštu

Kranj, 14. septembra — Športno društvo Kokrica, sekcija za rekreacijo, bo to soboto organizirala že deveti tek po Udinborštu, ki ga p. ureajo v spomin na zadnji boj borcev II. bataljonov Kokrške odreda v gozdovih Udinboršta.

Start in cilj bosta pred osnovno šolo na Kokrici. Prvi tek bo ob 15.45. Ob 16.15 bodo na 2 km dolgi proggi tekli mlajši pionirji in pionirke, 4 km dolgo proggi bodo imeli starejši pionirji in pionirke, ženske treh starostnih skupin in dveh moških bodo imeli 7 km dolgo proggi, medtem ko bodo moralni moški ostalih treh starostnih skupin preteči 13 km. Start na tej 13 km dolgi proggi bo ob 17. uri.

D. H.

Udarniki, na Zelenico!

Tržič, 14. septembra — Smučarski klub Tržič Vabi svoje člane in ljubitelje smučanja ter Zelenico na delovno akcijo — urejanja smučarskih prog na Zelenici. Akeija bo jutri, 17. septembra. Zbirališče ob 7. uri pri Kompasovem vodniku v Horjulu. Če bo slabovreme, bo delovna akcija v nedeljo ali prihodnjo soboto. 24. septembra.

J. K.

Rado Čermelj novi trener

Kranj, 15. septembra — Vaterpolska igra ima v Kranju tradicijo. Prav v letošnji sezoni je člansko moštvo Triglav iz K

ALPETOUR

TRGATEV NA VIPAVSKEM IN SKOK ČEZ MEJO V GORICI, ODH. OD 19.9.
RABAC - UPOKOJENCEM NUDIMO JESEN IN POZIMI RESNIČNO POCENI POČITNICE (OD 102.000 DIN NA TEDEN)

MUNCHEN - OKTOBERFEST, ENODNEVNI OBISK BAVARSKE PRESTOLNICE IN PRAZNIKA PIVA, OD 17.9. - 2.10. ODHODI ZA POSAMEZNIKE 24.9. IN 1.10.

DUNAJ, ODH. 30.9.

BRNO, ODH. 23.9. IN 6.10.

ČEŠKI GRADOVI, 4 DNI, ODH. 13.10 (UGODNO)

CARIGRAD ODH. 5. IN 8.10

DRESDEN, ODH. 12.10

KRAKOV, ODH. 12. IN 15.10

BUDIMPEŠTA, ODH. 7. IN 14.10

RIM ODH. 25. IN 27.11

NAŠI IN VAŠI **IZLETI PO DOMOVINI IN TUJINI**. SKUPINAM JE NA VOLJO IZBOR ENO-, DVO- IN TRODNEVNIH IZLETOV PO (SEVEDA) UGOĐNIH CENAH. PROGRAM DOBITE V NAJBLEDŽI ALPETOUROVU TURISTIČNU POSLOVALNICI, LAHKO PA GA ZAHTEVATE PO TELEFONU 064/61-660

MEDNARODNI SEJMI V AVSRIJI, NEMČIJI IN ITALIJI (ZA SKUPINE)

Z GLASBO PREK MEJA

MIDDLE OF THE ROAD IN 7 MLADIH, LJUBLJANA (HALA TIVOLI 22.9.) CELJE (HALA GOLOVEC) 23.9.

Osrednja knjižnica občine Kranj

Tavčarjeva 41 — Telefon 27.471 — Poštni predel 73

Odbor za delovna razmerja

Objavlja prosta dela in naloge

1. KNJIŽNIČARJA v splošnem oddelku za določen čas

(nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Nastop dela v drugi polovici oktobra 1988.

Pogoji: srednja izobrazba

Za opravljanje del in naloga je določeno trimesečno poskusno delo. Kandidati naj pošljajo pisne prijave z življjenjepisom in dokazilom o izobrazbi v 8 dneh po objavi na naslov: Osrednja knjižnica občine Kranj, odbor za delovna razmerja, Tavčarjeva 41, Kranj.

TRIKON®

TRIKON Tovarna pletenin in konfekcije Kočevoje

TOVARNIŠKA TRGOVINA KRANJ

Planina III, Janka Puclja

**VELIKA IZBIRA HLAČ ZA VSO DRUŽINO
ZA HLADNEJŠE IN MRZLE DNI**

posebno bogata izbira ženskih hlač

OTROŠKI JEANS
od 30.000 do 45.000 din

**NAKUP V TOVARNIŠKI TRGOVINI
TRIKON
JE OBIČAJNO ODLIČEN POSEL!**

Trgovina je odprta med tednom od 8. do 12. in od 16. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 13. ure

Merkator - Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske
Cesta JLA 4, Kranj

TOZD KOMERCIJALNI SERVIS KRANJ

**Ko gradite, obnavljate ali to šele nameravate, ne pozabite!
Odprta je nova trgovina z gradbenim materialom v Stražišču pri Kranju, Pševska 18 - bivša Opekarna.**

Iz širokega assortimenta gradbenega materiala vam nudimo vse vrste opeke, betonskih blokov, strešne kritine, hidro - termo izolacijske materiale, pesek, mivko, opečni zdrob, itd.

Med dugim nudimo vse vrste armaturnih mrež, lesene opaže (uvoz iz Švedske). Kupcem se skušamo prilagoditi po širokem assortimanu, kot tudi po konkurenčnih cenah.

Blago dostavimo tudi na dom, možnost uporabe avtovigala! Delavni čas je vsak dan od 7 do 15 ure, tudi ob sobotah od 7 do 11 ure. Telefon 21-140 in 21-180!

Pridite in se prepričajte!

**Priporoča se KOMERCIJALNI SERVIS KŽK Gorenjske Kranj,
trgovina z gradbenim materialom Stražišče!**

OBVESTILA, OGLASI

ANGLEŠKI ZGODOVINSKI SPEKTAKEL
ZADNJI KITAJSKI CESAR fest'88

BOŽANSKA FRESKA KITAJSCHE ZGODOVINE IN NAJVEČJI USPEH REŽISERA BERNARDA BERTOLUCCIJA PRIHAJA V NASE KINEMATOGRAFE: KINO CENTER KRAJN (od 13. septembra), KINO ŽELEZAR JESENICE, KINO DOM KAMNIK, KINO TRŽIČ IN KINO DUPLICA. PRISRČNO VAS VABIMO, DA V 160 MINUTAH SPOZNATE DEL KITAJSCHE ZGODOVINE!

13. - 17. ob 16. in 19. ura
18. ob 15. in 18. ura
19. - 20. ob 20. ura

OSNOVNA ŠOLA DAVORIN JENKO
CERKLJE NA GORENSKEM

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge:

VZGOJITELJICE

za določen čas od 17. oktobra 1988 do 17. maja 1989.

Pogoji so zakonsko določeni.

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi.

O izbiri bodo obveščeni najpozneje v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

**ZA GOTOVINSKO PLAČILO
NUDIMO**

25% popusta

pri nakupu

**ZAMRZOVALNIH OMAR
GORENJE**

240 lit.tip ZO 2011

**in PRALNIH STROJEV
tip 040 in 060**

od 14. 25. septembra 1988

murka

**poslovalnica
ELGO**

PEVCI! PEVKE!

Vabi vas Pevski zbor LIPA pri društvu upokojencev, Radovljica, Ljubljanska 4, da se nam pridružite. Javite se pismeno ali telefonsko na številko 74-042. Vabljeni vsi!

mira

**Stavbno in pohištveno mi-
zarstvo p.o.
Radovljica, Šercerjeva 22**

razpisuje prosta dela in nalo-
ge:

SNAŽILKE

za nedoločen čas s trimese-
čnim poskusnim delom, polo-
vični delovni čas (od 13. do
17. ure).

Razpis velja do zasedbe.

GOSTILNA

**LOJZKA
ALEŠ**
Breg
ob Savi
tel. 40-138

OBVEŠČA

cenjene goste o novem
delovnem času:

od 15.9.1988 dalje bo gostilna
odprta **VSAK DAN** od 11 - 22.
ure
ob nedeljah pa od 11. - 15. ure
Zaprt bo ob ponedeljkih.

GORENJSKI GLAS

VEČ ROT ČASOPIS

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

POČITNICE 88 - DOMOVINA

● KOMPASOV MOLO MISTO SUTIVAN/Brač vas pričakuje!

ODHOD: 10. septembra; cena za 7 dni le 163.000 din: ODPLAČILO NA OBROKE!

● KOMPASOV VELO MISTO - VIS in KOMIŽA, še prostor v zasebnih sobah in hotelih na Visu in v Komiži v septembru. Cena za 7 dni le 142.000 din v zasebnih sobah in 203.000 din v hotelih. ODPLAČILO NA OBROKE!

● OGLEDITE SI NAŠ POSEBNI PROGRAM »POČITNICE Z LETALOM« (srednja in južna Dalmacija, Črnomorsko primorje, Ohridsko jezero in Istra)

● JESEN NA LOŠINJU - hoteli VESPERA, AURORA, PUNTA, CENA za 7 dni že od 250.000 din dalje; organiziran avtobusni prevoz - doplačilo 40.000 din; ODHODI vsako soboto od 17.9. dalje!

Posezonsko znižanje cen tudi v Kompasu!

od 27.8.88 DALJE:

● BOL/Brač, zasebne sobe, polpenzioni, SAMO 170.000 dni za teden dni. MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE!

● NOVIGRAD/dep. Stela Maris, polni penzion samo 139.500 din za teden dni!

OD 3.9. DALJE:

● Znižanje cen v Rabcu, Cresu, Baški, Njivicah, Crikvenici, Rabu in Novalji!

OD 10.9. DALJE

● Znižanje cen v Poreču, Rovinju, Rabu in Bolu! V poslovalnicah KOMPASA vam bodo posredovali vse podatke o objektih in znižanih cenah!

POČITNICE 88 - TUJINA SUPER JANEZOVA PONUDBA

● ŠPANIJA, Palma de Mallorca 8 dni, 4.10.

PLAČLJIVO V 4 OBROKIH!

KOMPASOVI JESENSKI IZLETI PO DOMOVINI in k sosedom v septembru in oktobru!

PRIPOROČAMO ZA SKUPINE:

● LETALSKI IZLETI: Vis, Hvar, Črna gora, Makedonija, Bosna in Hercegovina, Vojvodina;

● AVTOBUSNI IZLETI: Rogla, Prekmurje, Brioni in Rovinj, Kornati, Sirogojno, Kopački rit, hrvatsko Zagorje

● AVTOBUSNI IZLETI K SOSEDOM: Rezija, Gonars, Oglej, Gradež; Avstrijska Koroska; NA VAŠO ŽELJO PRIPRAVIMO TUDI DRUGE PROGRAME!

● ZA VSE LJUBITELJE ZGODOVINE IN SAMOSTANOV: - BOSNA IN SAMOSTANI SRBIJE, 8 dni avtobus, 24.9., 620.000 din

● ZA VSE KI ŽELE PEŽIVETI ODDIH MALCE DRUGAČE:

— SAJ NI RES PA JE - OHRID ZA POČITEK IN POTEPE, 5 dni, 25.9. in 2.10., letalo, 437.500 din

KOMPASOVI IZLETI V TUJINO

● BUDIMPEŠTA, 3 dni, 23.9.

● DUNAJ, 2 in 3 dni, 24. in 23.9., cena od 165.700 din

● GRADEC, 1 dan, 1., 2., 7., 8., 10.

● PADOVA - BENETKE, 1 dan, 1.10.

● VERONA - GARDA - CORTINA D'AMPEZZO, 23.9., 3 dni

● SAN MARINO - RIMINI, 2 in 3 dni, 16.9., 24.9.

● RIM SKOZI STOLETJA, 5 dni, 14.9., 19.10.

● AMSTERDAM, 4 dni, 29.9., 6 in 13.10.

● SVETA DEŽELA JERUZALEM, 8 dni, 28.9.

● JORDANIJA - SIRIJA, 8 dni, 30.9.

● JORDANIJA - JERUZALEM, 8 dni, 30.9.

● EGIPT, 9 dni, 7. in 14.10.

● MADRID, 4 dni, 7., 14. in 21.10.

● MOSKVA - LENINGRAD - KIJEV, 30.9., 7.10. 14.10.

● MOSKVA - LENINGRAD, 12. in 16.10.

● MOSKVA - VOLGOGRAD, 21.10, 8 dni

● MOSKVA - TAŠKENT - BUHARA - SAMARKAND, 8 dni, 4.11.

● MOSKVA - SOČI, 8 dni, 25

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Ugodno prodam črno-beli TV sprejemnik in 70-litrski hladilnik. Tel.: 27-015

Prodam dva STRUŽNA AVTOMATA, znamke Hofman fi 15 in fi 25 mm. Tel.: 70-401, od 19.-21. ure 13867

TV anfona črno-beli in RAČUNALNIK PC/XT turbo (640 KB, 2 flopi), prodam. Tel.: 23-645 13887

Prodam ČB in barvni TV gorenje in GRAMOFON 2006 iskra. Veno Lapanja, C. revolucion 5, Jesenice 13890

Prodam TRAKTOR FIAT 420 DT, pogon na vsa štiri kolesa, prevoženih 300 ur. Mrak, Zminec 27, Škofja Loka 13902

MULTIKULTIVATOR ACME, 8 KM s prikolico in plugom za oranje zemlje ter gradbeno dvigalo ugodno prodam. Jordan Glavina, Zg. Besnica 94 14038

Prodam barvni TV gorenje, star 11 let. Kralj, tel.: 50-216 14039

Prodam KOMBANJ silažni SIP 80 K, nov. Olševsek 40, Preddvor 14071

Ugodno prodam pralni STROJ gorenje in ČB TV. Tel.: 61-336 14074

Union special OVERLOCK industrijski, prodam. Tel.: 73-072 14079

FOTOGRAF Janez Žumer

Izdela fotografij za vse vrste osebnih dokumentov

V DVEH URAH.

KRANJ, Partizanska 4.

23-893

(pri Prešernovem gaju)

Prodam PUHALNIK z noži. Franc Stanonik, Vincarje 20, Škofja Loka 14110

Prodam barvni TV gorenje na daljnisku upravljanje, tehp in dva fotela. Tel.: 73-294 14112

Ugodno prodam nov ČB TELEVIZOR še v garanciji. Tel.: 24-805 14114

Prodam STROJ za izdelavo betonskih kvadratov in sprecjalnih mešalcev. Grgorč, Sp. Veterno 3, Tržič 14132

Ugodno prodam dobro ohranjen KOMBAJN za krompir znamke WILMAUS ali menjam za novo FREZO cimos. Tel.: 42-713 14145

Prodam malo rabljeno motorno ŽAGO homelite 290, še v garanciji. Tel.: 79-713 14165

Prodam enosno prikolico za manjši traktor T.V. Poljuklar, Poljšica 5/a, Zg. Gorje 14183

Prodam 100 litrski BOJLER-nerabiljen in šivalni STROJ bagat. Benedičič, Gajetova 12, Kranj Kokrica 14184

Prodam barvni TV koerting, 160 SM in barvni TV gorenje za 60 SM. Tel.: 45-454 14196

Pletilni STROJ brother enoredni z električno glavo in vgrajenim krogilcem, prodam za cca 6,5 M. Medja, C. Jes. boh. odreda 3, Boh. Bistrica, v ne-deloju 14207

Prodam večji prenosni RADIO-KASETOFON toshiba. Tel.: 39-978, popol-dan 14215

Ugodno prodam pralni STROJ. Tel.: 38-357 14219

Prodam SILO KOMBAJN SK 80. Fran-ci Čadež, Delnice 7, Poljane 14220

KŽK Gorenjske Kranj TOZD Kmetijstvo Kranj nudi rejecem konj in ostalim OVES po ugod-nih cenah.

Informacije in blago lahko dobi-te v naši mešalnici močnih krmil Škofja loka telefon št. 60-979. SE PRIPOROČAMO!

Ugodno prodam nov MOMENT kluč firme Tona ČSSR. Ropret, Ljubljanska c. 36/b, Kranj 14221

Prodam TRAKTOR URSUS 355. Tel.: 51-008 14226

Prodam pol leta star VIDEOREKOR-der z dokumenti. Tel.: 36-722 14228

Prodam ročne STATVE 140 cm z bi-lom. Tel.: 78-361 14230

Poceni prodam nov barvni TV, ekran 42 cm, z daljinskim upravljanjem. Dob-nikar, Virje 1, Medvode 14237

Prodam MULČAR, možna regulacija širine in moped. Ljubno 27, Podnart 14247

Prodam TRAKTOR Same Delfino 32. Kozjak, Breg ob Bistrici 6, Krize 14255

Prodam STISKALNICO knaker in črno-beli TV gorenje. Tel.: 78-451 14273

Prodam STRUŽNIKO za les (drakes). Tel.: 61-830 14274

Prodam MOTOR SUZUKI RM 125, le-tnik 1982 s carinsko deklaracijo, ojačavelec Pro-series 2 x 150 W sinus, ojačavelec VMOS turbo 2 x 300 W si-nusa, disco efekt (helikopter) 6 10 ka-nalno mešalno mizo in digital delay roland SDS 1000. Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 14276

Prodam RAČUNALNIK COMMODORE 64 complet in TV color Grunding. Tel.: 27-976 14278

Prodam mizarški STROJ. Tel.: 46-110 14296

Ugodno prodam GLASBENI STOLP BENYTONE 2 x 70 W. Tel.: 42-687 14297

Prodam molzni STROJ Alfa laval. Vin-ko Drešar, Donova 2, Medvode 14312

Prodam črno-beli prenosni TELEVIZOR philips, ekran 30 cm. Tel.: 28-611 14320

GRADBENI MATERIAL

Prodam 190 vreč PERLITA, Franko Andrej, Poljanska 19, Škofja Loka, tel.: 60-824 13907

Prodam 150 kvad. m smrekovega opa-za. Naslov v oglasem oddelku. 14006

Prodam 12 kosov LEG 18/24, dolžina 8 m in manjše število ŠPIR 12/16. Tel.: 79-414 14045

Ugodno prodam železne stopnice, do-bro ohranjeni litoželezno kopalno KAD in 30 kosov cestnih robnikov 20/10. Franc Bogataj, Log 1, Železniki, tel.: 66-772 14053

Prodam strešno OKNO 70 x 85, 13 kvad. m plastificirane plute. Tel.: 50-421, dopoldan 14081

Prodam bankine, punte in 100 vogalnikov BH 6. Gregorč, Sp. Veterno 3, Tržič 14131

Smrekov opaž, šir. 10 cm, ugodno pro-dam. Tel.: 62-849, Sagadin, Podlubnik 261, Škofja Loka 14142

Prodam 6 kosov plošč železa 2x1 m, debelina od 3-10 mm in vodno črpalko vsina cev fi 10 cm. Naklo, ul. P. Mete-tove 39, tel.: 48-009 v soboto in ne-deljo ni informacij 14152

Prodam ROLETE Jelovica, različnih velikosti. Tel.: (064) 80-682, od 9. do 12. ure 14158

Domačo opeko nerabiljeno za peči in dimnike, prodam. Tel.: Habjan, 61-652 14170

Prodam star BOBROVEC. Tel.: Habjan, 61-652 14171

20 kosov radiatorskih ventilov, malo rabljenih, prodam, 50 odstotkov cene-jje. Tel.: 67-023 14187

Prodam keramične ploščice in les(prizme za balkon). Tel.: 70-087 14209

Ugodno prodam termopan okno 140 x 100, termopan vrata 80 x 230 in dvojni zastekljena okna 110 x 150, 70 x 150, 100 x 80 (z roleto). Tel.: 75-612, popoldan 14224

Pocinkano strešno obrobo 26 m, žle-bove 28 m, lesene rolete 64x150 20 ko-sov, 47x150 20 kosov, 2 okna 120 x 140 in 130x100, štednilnik na dva gorenje, pomivalno korito, poceni prodam. Jo-že Roblek, Bašelj 36, Preddvor, tel.: 45-292 14264

Prodam 3 kose nova VRATA lužen hrast. Tel.: 27-976 14279

Suhe smrekove deske za ladijski pod 5 literski bojler, prodam. Tel.: 36-490 14282

Prodam nova vhodna VRATA. Tel.: 45-717 14302

Prodam brezova DRVA. Janez Zupin, Siraža 5, Cerknje 14321

Prodam 2 kosa ARMATURNE mreže fi 10/6, stroj za ravnanje betonskega že-leza in 25 odstotkov ceneje nov elek-trišni ŠTEDILNIK-4 plošče. Tel.: 37-777 14309

Prodam 35 vreč PERLITA P 2, 1,6 kub. m siopreksa 5 cm, novo vezano okno 60 x 80. Tel.: 62-046 14323

RAZNO PRODAM

Ugodno prodam PRALNI STROJ, BARVNI TELEVIZOR Gorenje in 60 i KOTEL za žganje. Štirnova 10, Kranj (Primskovo)

Prodam 6 betonskih stebrov za kozo-loc. Tel.: 73-449 13870

Prodam krmno REPICO-perko. Kuralt, Žabnica 45 13957

Prodam bukova DRVA. Sp. Bela 9, Preddvor 13962

Prodam avto prikolic, vrtne jagode popenjalke in rože trajnice. Tel.: 40-590 14001

Prodam borove obloge 7 in 6 cm, gaj-bice in lestve dvojne prostostojče, vse po ugodni ceni. Tupaliče 59 14008

Prodam camp prikolic s predstotorom za 400 SM, ogled v avtocampu ŠO-BEC, 18. september, dopoldan. Tel.: 34-977 14017

Prodam sadike LIGUSTER za živo mejo. Vovk, Lesce, Boštjanova 4, tel.: 74-005 14040

Prodam silažno KORUZO. Tel.: 43-098 14043

Prodam kombiniran VOZIČEK Peg in Chicco stolček. Zadružna 2, Kranj 14055

OPTIKA

VERVEGA NEVENKA

Tavčarjeva 1, Kranj

tel.: 27-610

(nasproti Delikatese)

Vam nudi hitro in kvalitetno izdelavo vseh vrst očal

z navadnimi in specialnimi lečami.

Izdelujemo na recept in brez njega

Prodam PRIKOLICO za osebni avto. Tel.: 42-115 14070

Prodam domače žganje in traktorske gume 11.2/10-28. Škofjeloška 33, Kranj 14083

Prodam VIKEND-BARAKO. Britof 239 14095

Prodam semensko PŠENICO in suha DRVA za krušno peč. Ljubno 19, tel.: 70-055, popoldan 14135

Prodam drobni krmilni KROMPIR. Žabnica 57, tel.: 44-562 14138

Moško KOLO senior 5 prestav, pro-dam. Tel.: 62-849, Sagadin Jože 14143

Prodam trosed, dva fotelja, omaro, AMI 8 po delih in prednjem luži za R 12, novo. Ogled sobota. D.Stana, J. Puciča 7/31, Kranj, tel.: 36-122 14160

Prodam plastično CISTERNO za kuri-lo je 2000 l. Angela Kuhar, Sr.vas 14, Šenčur, tel.: 41-064 14166

Prodam pralni STROJ gorenje, auto-kasetar, tehp 3,5 x 2,5. Ašanin, Likozarjava 27, Kranj 14169

Prodam BMX rog. Tel.: 48-209 14181

Nov nemški SOTOR, prodam. Tel.: 23-687 14194

Prodam globok italijanski športni VO-ZIČEK (znamke peg, modri žamet), cena 200.000 din. Ana Polajnar, Mestni trg 30, Škofja Loka 14234

Prodam globok in športni otroški VO-ZIČEK peg in nahrbtnik. Tel.: 51-905 14235

Prodam cisterno za kuri-lo olje 2x2x1 m, 4000 litrov. Reteče 46, Škofja Loka 14239

MALI OGLASI, OSMRTNICE

ZAPOSLITVE

Honorano zaposlim ŠOFERJA C kategorije. Šifra: MLAJŠI UPOKOJENEC

13941

Iščem honorarno delo kovinarskega poklica. Šifra: 10 LET PRAKSE

13982

Pretipkavam tekste ali vzamem kakršnokoli delo na dom. Tel.: 69-257, od 14. do 15. ure

14009

Do rekordnega zasluga s pobiranjem prednaročil za najbolj brano knjigo na svetu GUINNESSOVA KNJIGA REKORDOV 88. Tel.: 35-815, dopoldan

14021

TALBOT SOLARA 13, letnik 1982, prodam ali zamenjam za cenejši avto. Tel.: 33-910

14203

Prodam BT 50, Hrastje 45

14204

Prodam Z 750, letnik 1979. Ilič Boro, R. Papeža 30, Kranj, tel.: 35-313

14206

Prodam R 12, letnik 1974, ogled po 15. ur. Visoko 6

14210

Prodam GOLF diesel, letnik 1983. Kordež, Jamnik 7, tel.: 40-618

14211

Priročnikom, ki jih potrebujemo vsak dan, se ljudje težko odpovedo. Posel kot naročen za vas, ki imate prevoz in proste vikende. Tel.: 24-971, ob delavnikih do 10. ure

14106

Prodam Z 101, letnik December 1982, pro. Pivk, Cegelnica 30, Naklo

14103

prodam, letnik 1978, lepo ohranjen, registriran do septembra 1989.

14091

Prodam OPEL KADETT, letnik 1977 in mikrolico, Zmenc 64, Škofja Loka

14097

Prodam Z 750, starejši letnik, registriran do avgusta 1989. Tel.: 50-909, od ure dalje

14099

JUGO 45, letnik December 1982, pro. Pivk, Cegelnica 30, Naklo

14103

prodam, letnik 1978, lepo ohranjen, registriran do septembra 1989.

14091

Prodam JUGO 1,1 GX in GT 55, letnik 1984. Tel.: 78-782

14093

Prodam OPEL KADETT, letnik 1977 in mikrolico, Zmenc 64, Škofja Loka

14097

Prodam Z 750, starejši letnik, registriran do avgusta 1989. Tel.: 50-909, od ure dalje

14099

JUGO 45, letnik December 1982, pro. Pivk, Cegelnica 30, Naklo

14103

prodam, letnik 1978, lepo ohranjen, registriran do septembra 1989.

14091

Prodam OPEL KADETT, letnik 1977 in mikrolico, Zmenc 64, Škofja Loka

14103

Prodam Z 750, starejši letnik, registriran do avgusta 1989. Tel.: 50-909, od ure dalje

14099

JUGO 45, letnik December 1982, pro. Pivk, Cegelnica 30, Naklo

14103

prodam, letnik 1978, lepo ohranjen, registriran do septembra 1989.

14091

Prodam OPEL KADETT, tip C, Prebačevo 58

14108

Prodam ohranjen FIAT 126 P, letnik 1976. Tel.: 24-805

14113

MARTBURG limuzino, julij 1981, odlično, ugodno prodam. Tel.: 27-738

14115

FIAT 750, obnovljen, s tehničnim pregledom in pisalni STROJ unis lux. Vsak dan od 15. do 16. ure

14117

prodam, Zlato polje 2, Kranj, vsak dan 14118

Prodam nov prednji lev BLATNIK za DET C, 1976-1980. Tel.: 45-043

14119

Prodam Z 101, december 1980, ogled popoldan. Valenčič, Stritarjeva 8, Kranj

14120

Prodame dele za CITROEN in motor. Sobota popoldan, Bičev Nedjo, Frankovo nas. 69, Škofja Loka

14123

Prodam Z 101 Mediteran, letnik 1980, garažiran. Basta, Stara cesta 27, Kranj

14124

Prodam garažirano, dobro ohraneno comfort, letnik 1982. Tel.: 25-839, popoldan

14127

Prodam dobro ohranjen Z 750, letnik November. Tel.: 34-061

14130

Prodam ELEKTRONIK 90 in 14 M. Berard, Kuplenik 7, Boh. Bela

14134

Prodam Z 101, letnik 1984. Janez Puškar, Voglje 61, Šenčur

14136

R 4 prodam blok motorja, menjaljščka, pločevino, štarter, alternator. Štrukelj Andrej, Ravne 1, Tržič

14144

OLF diesel 5/84, S paket, prodam. Tel.: 78-108

14146

Prodam Z 125 P in JUGO 45. Suha 24, Kranj

14147

Prodam dobro ohranjen GOLF, letnik 1980. Kunšič Tone, Zg. Gorje 26/b

14148

SKA, poškodovanega, letnik 1980, prodam. Tel.: 47-063

14149

Prodam GOLF, letnik 1980. Tel.: 73-472, Legat Jure, Begunje 6

14155

Prodam Z 101 comfort, letnik 1979, prevoženih 52000 km. Mrak, Zabreznica 3/a, Žirovnica

14157

Prodam R 4, letnik 1979, za 1,7 M. M. deljen vsak popoldan, od 16. do ure. Kusterle, Hrušica 122, Jesenice

14159

Prodam GOLF, letnik 1978, dodatno izmenjen. Jevšek, Godešič 70, Škofja Loka

14161

Prodam WV 1200 J, letnik 73-296

14164

Prodam GTL 55/5, letnik september 1985, prodam. Tel.: 78-904, po 16. 14168

Prodam AVTOMATIK A 3 KLSG, izvorni model s smernimi kazalci in litimi za 130 SM. Tel.: 83-611

14172

Prodam Z 101, letnik 1978. Sajovic, Črnica 6

14174

OLF JGL, letnik 1981, prodam ali med za R 4, novejši letnik. Tel.: 79-809

14175

UDI 50 GL, letnik 1976, izredno ohranjen, rdeče barve, koperska registracija, prodam 680 SM. Tel.: 77-317, od 14. do 14176

Prodam Z 101 SC, letnik 1980. Tel.: 14178

KOMBI BUS, letnik 1978, generalno obnovljen, prodam. Tel.: 78-230

14179

ONDO CB 900 F 2, prodam ali med za avto. Tel.: 77-204

14185

Prodam osebni avto WARBURG karavan, letnik 1983. Ogled možen v sobotu 12. do 19. ure. Alojz Župan, Boh. Železna 6, Škofja Loka

14188

Prodam Z 750, letnik 1979. Ogled v petek, soboto, popoldan, potovanje. Nočni, Gosteče 6, Škofja Loka

14189

Prodam GOLF, letnik 1982, v zelo dojemnem stanju. Rajko Djukić, Miškarjeva 10, obnovljeno, letnik 1977, ugodno

14190

Prodam GOLF, letnik 1982, v zelo dojemnem stanju. Rajko Djukić, Miškarjeva 10, obnovljeno, letnik 1977, ugodno

14191

Prodam GOLF, letnik 1981, dobro ohranjen, z avtomadiom. Mojca Ratkov, Šiška 22, Drulovka (novi blok), vhod, stan. 6)

14193

Prodam FIAT 750, dobro ohranjen. Pot v Bitnje 32

14196

Prodam BT 50, letnik maj/87, 1600 km. Trata 17, Cerknje, tel.: 42-396

14197

Prodam CITROEN GS PALLAS, letnik 1978. Zupin, Praprotna polica 12, Cerknje

14198

Prodam 126 P, registriran. Tel.: 38-018

14298

JUGO 55, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Torkar, Sp. Gorje 125/b

14303

Prodam avto LADA 1300 S, star tri leta, 23000 km. Hafnerjevo nas. 18, Škofja Loka, tel.: 60-585

14304

Prodam Z 750, letnik 1976, registriran do junija 1989. Tel.: 38-042

14308

Prodam Z 101, letnik 1979, prevoženih 92.000 km. Matjažević, Prešernova 1, Radovljica

14311

Prodam Z 750 LE, letnik 1984, prevoženih 58000 km. Tel.: 38-164, v soboto od 9. do 12. ure

14313

VVV 1302 nemški, letnik 1970, pinki barve, prodam. Ošlaj, Titova 3, Jesenice

14315

Prodam FIAT 750, dobro ohranjen. Pot v Bitnje 32

14316

Prodam BT 50, letnik maj/87, 1600 km. Trata 17, Cerknje, tel.: 42-396

14317

Prodam CITROEN GS PALLAS, letnik 1978. Zupin, Praprotna polica 12, Cerknje

Za lepši videz Kranja

Prva vrtnica za Elito

Kranj 15. septembra — Po podelitvi prve koprive, ki si jo je za mesec julij »prislužil« zaradi (ne)urejenosti Kostnice pri cerkvi v Kranju Gorenjski muzej, je Odbor za lepši videz Kranja pri predsedstvu občinske konference SZDL v po nedeljek, 12. septembra, za mesec avgust kot pohvalo podelil tudi prvo vrtnico. Dobila jo je delovna organizacija Elita Kranj.

Ceprav je na naslov odbora pri predsedstvu občinske konference SZDL Kranj, Trg revolucije 1. prispolje kar precej predlogov (v glavnem graje) za podelitev koprive, so se na zadnji seji v ponedeljek odločili, da tokrat za mesec avgust podelijo tudi prvo vrtnico. Tudi pa to predlogov ni ravno manjkalo, vendar so jo potem »utrgali« za delovno organizacijo Elita Kranj.

Elita si je vrtnico pridobila zaradi dolgoletne načrtne obnove prodajaln v starem delu kraja, kjer ima v glavnem svoje prodajalne. Člani odbora pa pri podelitvi niso upoštevali le načrtne obnove, marveč tudi izgled v urejenost izložb Elitinih prodajaln. Lete namreč že vrsto let krasijo tudi likovna dela. Prav tako je Elita poznanapo prijaznosti in strokovni postrežbi prodajalk ter po bogati, raznovrsnosti in tudi cenenim ponudbi različnih izdelkov. Skratka, Elita si je vrtnico pridobila zaradi zunanje in notranje urejenosti prodajaln v starem delu mesta in zaradi poslovnosti.

Akcija za lepši videz Kranja s podeljevanjem vrtnic in kopriv pa se seveda zdaj nadaljuje. Že prihodnji mesec namerava odbor začeti tudi akcijo glede tržnice in urejenosti trgov v Kranju.

A. Ž.

Kravji bal v Bohinju

Bohinj, 15. septembra — To nedeljo 18. septembra, v Ukancu spet pripravlja tradicionalno bohinjsko prireditev »Kravji bal«. Prireditev se bo začela ob 11. uri, ko se bodo planšarji s svojimi čredami in opremo — »basango« vrnili s planin. Poleg planšarjev bodo v programu sodelovali tudi sirarji, pevci, folkloristi, godba na pihala iz Gorj in ansambel Marela. Poskrbljeno bo za hrano in pičajo, še posebej pa vas planšarice vabijo v kmečko kuhičko na žganje, kislo mleko, zaseko, klobase in druge domače dobre. Za popestritev programa priredja Lesnilna, generalni zastopnik Sach-Dolmar žag, ob 15. uri tekmovanje v spretnostnem ravnjanju z žagami.

V. S.

Srečanje folklornih skupin Gorenjske

Mengeš — Jutri, v soboto, ob 19. uri se bodo na svojem letnem srečanju v letnem gledališču v Mengšu predstavile gorenjske folklorne skupine. Na ogled bo pisan sklep ljudskih plesov, ki so jih pripravila naslednja folklorna skupina: SKD Osnovne šole Matije Mlejca iz Mengša, Folklorna skupina KUD Bled in DU Javornik Kočna Bela, Folklorna skupina Mengeš, Folklorna skupina Stara Loka iz Škofje Loke, Folklorna skupina Karavanke iz Tržiča, Folklorna skupina z avstrijske Koroške, Folklorna skupina Kamniška Bistrica — Kamnik, Folklorna skupina Zeleni Jurij iz Črnomlja in Folklorna skupina Sava Kranj. Folklorne skupine bo na prireditvi prostor skozi Mengše pospremila Mengše pospremila Mengška godba. Če bo vreme slabo, bo prireditev v Kulturnem domu v Mengšu.

Glasba s podpisi

Železniki — Aktivni mladinci iz osnovne organizacije ZSMS Alpes Železniki pripravljajo jutri, v soboto, 17. septembra, s pričetkom ob 19. uri, v kulturnem domu Železniki, koncert več rockovskih skupin iz Ljubljane, Škofje Loke in Železnikov, ob tem pa bodo zbirali tudi denarne prispevke za Radio študent in Odbora za varstvo človekovih pravic.

V. B.

Sporazum o varstvu spomenikov

Krvavec — Na nedavni slovesnosti v Domu na Krvavcu sta predsednika KS Grad Ciril Hudobivnik in direktor DO RTC Krvavec Franjo Kreacič slovesno podpisala samoupravni sporazum, s katerim se je ta delovna organizacija obvezala, da bo v prihodnje skrbela za vsa spominska obeležja na celotnem Krvavcu. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja cerkljanskega območja kranjske občine ter borci Druge grupe odredov in Krškega odreda.

L. M.

V domu oskrbovancev praznujejo

Preddvor, 18. septembra — V soboto, 17. septembra, bo v Domu oskrbovancev Albina Drolca v Preddvoru proslava ob 40-letnici doma. V kulturnem programu bodo nastopili člani kulturnega društva Sava Kranj, slavnostni govornik pa bo predsednik izvršnega sveta občine Kranj Henrik Peternek. Na proslavi, ki se bo začela ob 10. uri, bodo podelili tudi priznanja.

D. S.

Kranj — Kranjčanom

Zabavna prireditev

Če se bo kislo in deževno vreme razjasnilo, bo danes ob 13. ure pa tja do večernih ur, na kranjskem Maistrovem trgu veselo. Kot smo poročali že pred tednom dni, pripravlja turistična agencija Odisej pod našim pokroviteljstvom posebno prireditve, ki smo jo naslovali »Kranj-Kranjčanom«. Gre za eno izmed potez, ki želijo poživiti stari del Kranja. In kaj se bo dogajalo? Osrednji program bodo tvorile plesne skupine iz kranjskih osnovnih in srednjih šol, glasba, lutke...

V primeru dežja oziroma slabega vremena se prireditev prenese na naslednji petek, če pa bodo tudi takrat ponagajalo vreme, bo izpeljana v začetku poleta 1989.

V. B.

Kmečki praznik prihodnji teden

Bašelj, 15. septembra — Turistično društvo Bela-Trstenik bo tradicionalni Kmečki praznik pod Storžičem namesto ta konec tedna (kot je bilo napovedano) pripravilo prihodnjo soboto in nedeljo. Razlog za takšno odločitev je nenadna ohladitev in deževje, ki je razmočilo prireditve prostor.

C. Z.

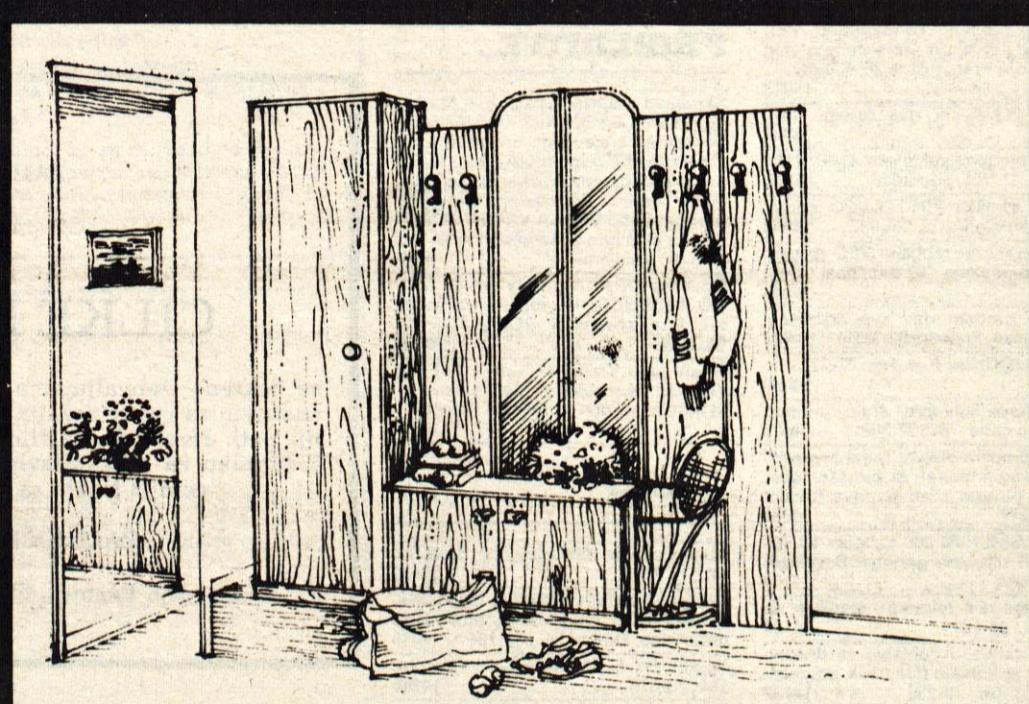
Slovesnost pri Cojzovi koči

Kamnik, 14. septembra — Planinsko društvo Kamnik, ki letos praznuje 90. letnico delovanja, bo svoj jubilej označilo še z enim pomembnim dogodom. V nedeljo, 18. septembra 1988, ob 11. uri bodo namreč kamniški planinčki slovesno odprli razširjeno in prenovljeno Cojzevo kočo na Kokrškem sedlu. Za to priložnost pripravljajo bogat kulturni spored.

Organizatorji vabijo k množični udeležbi, da bi se tudi tako od dolži vsem sodelujočim pri obnovi koče. Postojanko so povečali za 60 ležišč, skupno pa bodo lahko prenocoilo celo prek sto planincev. Toliko oseb lahko sprejmejo v razširjeni jedilnici, ob kateri je še nova kuhinja in predsoba s sodobnimi sanitarijami.

alples
industrija
pohištva

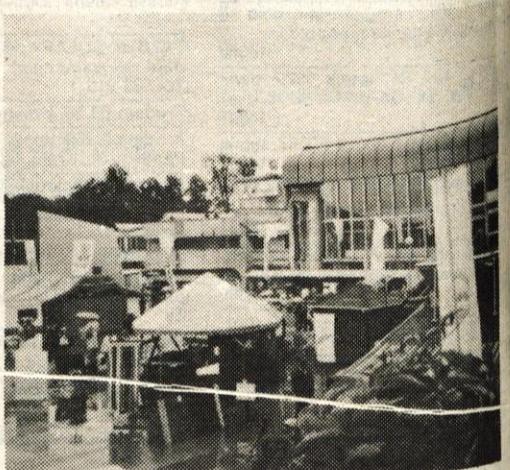
Železniki
telefon:
064/67-121
66-155

Celjski obrtni sejem potrjuje svoj sloves

Celje, 14. septembra — Klub deževju se je v sredo dopoldne na celjskem obrtnem sejmu trlo obiskovalcev. Sejem si je v enaindvajsetih letih, kolikor časa ga v Celju pripravlja, s svojimi zanimivimi razstavljenimi prostori in ponudbo pridobiv ugled tako med obrtniki, tovarnami, kot tudi radovedneži. Preko tri tisoč razstavljalcev, ki se predstavljajo na več kot sedemstот razstavnih mest, prikazuje izdelke svoje obrti — pa naj si bodo najmanjši vijaki ali veliki stroji. Značilnost celjskega sejma pa je tudi, da predmeti marsikje niso le razstavljeni ali na prodaj na lično urejenih stojnicah, temveč obrtniki tudi prikazujejo uporabnost izdelkov. Tako smo si z zanimanjem ogledali demonstracijo novega vsestranskega uporabnega ravnika »Tehnik« obrtnika Jožeta Malenščaka, ki ga je tudi sam patentiral. Prav tako zanimiv je bil prikaz novega izvijača s štirimi nastavki, pa prikaz različnih garžnih vrat na daljnino upravljanje, veliko pa je bilo videti tudi uporabnih strojčkov za gospodinjstvo. Obiskovalci so kljub mrazu in dežju hodili od razstavnega prostora do razstavnega prostora, hkrati pa so organizatorji sejma pripravili tudi nekaj posvetov, seminarjev in tiskovnih konferenc. O Celjskem sejmu pa so gorenjski obrtniki povedali:

Anton Grobošek iz Kokre: »Na sejmu sem sodeloval že večkrat, letos tudi prodajam usnjene pasove. Kot obrtnik se ukvarjam z usnjeno galanterijo, celjski sejem pa mi je všeč, ker se na njem prodaja izredno malo krame. Tudi sicer je to najboljši sejem v Sloveniji, veliko pa je obiskovalcev, zdi pa se mi tudi resnično občinstvo. Sedaj so časi za obrtnike slabti, saj pada kupna moč, obrt pa je na vseh področjih še zapostavljen pred družbenimi delovnimi organizacijami.«

Vinko Perne iz Tržiča: »Oba z ženo imava kovinsko predelovalno obrt že dvajset let. Govorju te, da se od obrti da živeti, vendar pa je pogostoto treba delati precej več kot osem ur. Pri nas je deset zaposlenih, vendar pa se obrtniki vedno teže odločamo, da zaposlimo nove, saj so prispevki zelo veliki, trg pa vedno bolj negotov. Sodelujemo s številnimi tovarnami od Iskre, Gorenja, Peka, velik pa je problem sodelovanja z drugimi republikami, saj plačil pogoston v določenem roku. Celjski obrtni sejem je kvaliteten, vendar da bi bil komercialno še uspešnejši, če bi bilo več informacij, več prospektov. Morda bi bilo tudi bolje, da se predstavljamo obrtniki po panogah in ne po obrtnih zadrugah, saj bi bilo tako moč imeti še večji pregled.«

V. Stanovnik

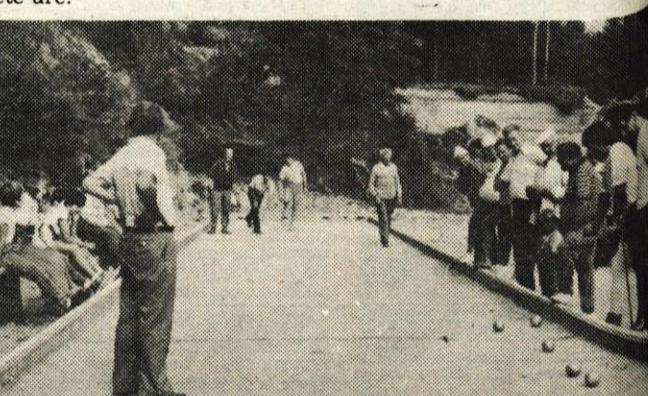
Izlet za upokojence

Kranj, V četrtek, 22. septembra, bodo kranjski upokojenci spet krenili na izlet. Odslj bodo ob 7. uri zjutraj izpred kina Center v Kranju proti Kranjski gori, čez Vršič in Soško dolino, Trento, Bovec, Kluže, čez Predil v Trbiž in k Belopeškim jezerom, po želji pa tudi v Višarje. Prijave sprejemajo v ponedeljkih, sredah in petkih od 8. do 12. ure, v pisarni društva upokojencev Kranj.

Sejem rabljene kmetijske mehanizacije

Cerkle — Aktivni mladih zadružnikov pri Gorenjski zadružni temeljni zadružni organizaciji iz Cerkelj, pripravlja v nedeljo, 24. septembra 1988, sejem rabljene kmetijske strojev. Sejem bo od 13. do 14. ure in sicer ob vsakem vremenu na dvorišču zadružne doma v Cerkeljih.

Vse prodajalce pa organizator prosi, da pripeljejo svoje stroje, obrežje, pripomočke in drugo, kar bodo prodajali, najkasneje do pol ure.

Nova možnost za rekreacijo v Podbrezjah — Minulo nedeljo so Podbrezani slovesno odprli balinišče pri spomeniku nad naseljem Govoboci. Tam je zbrane pozdravil predsednik sveta krajevne skupnosti Viktor Jesenik, ki je pohvalil željo kraljčev, da bo druženju ob športnih dejavnosti. Potem ko je prvo kroglo po balinišču zalučil Janez Pretnar kot najbolj zasluzen za izgradnjo objekta, je prvo balinarsko tekmovanje izpolnilo vse nedeljski popoldan. Po začetni vremeni je moč soditi, da balinišče tudi poslej ne bo samevalo. (S) — Foto: S. Saje

V salonu pohištva alples v Železnikih lahko kupujete po zelo ugodnih pogojih. Ponujamo vam:

25% POPUST PRI TAKOJŠNJEM PLAČILU Z GOTOVINO ALI OBROČNO ODPLAČEVANJE

Sestavlje pohištvo TRIGLAV in DOM OREH, predsoba AL, klubske mize ADA, jedilne mize EVA, karnise BETA in cvetličnjaki so izdelki našega proizvodnega programa izdelani po vaših željah. PREPRIČAJTE SE!